

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXIX., br. 2 (112) 2020.

SADRŽAJ

Riječ č. majke s. Jake Vuco	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente)	5
Glas Crkve: Papa: Bog traži istinske svjedoke.	6
Marija - Rosa mystica (J. H. Newman)	8
Anđeli - Nauk crkve o anđelima (Monfortanci)	9
Ozanina stranica: Proslava Bl. Ozane u Zagrebu (s. S. Sente)	11
Obavijest DV Bl. Ozana (s. A. Matić)	16
455. obljetnica smrti bl. Ozane	16
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Bagudić)	18
IDI – Zajedništvo OP obitelji u molitvi	20
Humanizam Euharistije u doba korone (fr. M. Vlk)	21
Dominikanska obitelj na Škrapama u molitvi krunice (P. Mrđen)	23
Uz blagdan prijenosa tijela sv. Dominika (fr. G. Timoner)	24
Fr. Slavko Slišković – novi provincijal	25
Polaganje prvih red. zavjeta	26
Svečani zavjeti trojice dominikanaca	26
Novozaređeni svećenici HDP, fr. Ante K. i fr. Reginald B.	27
Veliki tjedan na ‘Škrapski’ (P. Mrđen)	28
‘Sebična inicijativa’, krunica za č. Pavlu (P. Mrđen)	29
Duhovne vježbe za sestre u formaciji	29
Održane duhovne vježbe u Korčuli	30
Smjena vodstva u samostanu bl. Ozane u Zagrebu (sabr. S. S. Sente)	31
s. Franica proslavila 60. obljetnicu redovništva (s. S. Sente)	36
Trideset svećeničkih godina p. Ante Bobaša (s. S. Sente)	37
Nove sestarske grobnice u Zagrebu i Splitu (s. S. Sente i P. Mrđen)	38
Hvalevrijedna ali i opasna akcija	42
Ostale vijesti iz OP obitelji	42
Bijele sestre (B. Oreb)	47
Velikani OP Reda: Blaženi Manes (I. Armanda)	48
Da se bolje upoznamo: s. Maja Lovrić (intervju s. S. Sente)	53
Što ima nova u kat. knjižarama (sabrала s. Slavka S.)	62
Što kažu naše najmlađe: Duh. vježbe u Šibeniku (sestre juniorke)	65
Seminarski rad s. Natalije	68
Stranice povijesti: o. Pio Maroević i sestre dominikanke (I. Armanda)	77
Fazinićeva zapažanja i sjećanja na dominikanke u Stonu	84
Bijele dumne u Stonu (M.ESSERT)	97
Naši pokojnici: Drago Osredek	98
Jozo Zebić	104
Meditativni trenutak: Blago krotkima (papa Franjo)	108
Zeleni agronomov kutak: Metvica (N. Fazinić i s. S. Sente)	109
Razbibriga (s. S. Sente)	111

Drage sestre, braćo i čitatelji glasila Ave Maria!

Svako je vrijeme posebno, svako je vrijeme na neki način teško, svatko od nas ima bolje i manje dobre trenutke, dane, godine... Možda se nalazimo u čudnom vremenu ako gledamo na svijet oko sebe, ali reče Propovjednik 1,9 "Što je bilo, opet će biti, i što se činilo, opet će se činiti, i nema ništa novo pod suncem." U toj igri pozitivnog s negativnim, u izmjeni dobra sa zlom, u ritmu novog sa starim teče naš život, broje se naši dani i godine. Život neprestano pred nas stavlja druge, nove situacije u kojima se pokazuje kakvi smo mi, ne vrijeme u kojem živimo.

Nekada nas mala sitnica izbacila iz normalnog i kvalitetnog odnosa prema drugom, a nekada možemo puno pretrpjeti, napraviti, prešutjeti, drugome dati pravo, drugoga razumjeti, pohvaliti za uspjeh i trud!

Kako odgovoriti na to "nekada"? Što uvjetuje moje ponašanje, moje odgovore, moje odnose, moj stav, moju snagu? Je li drugi uvijek prijetnja ili netko tko ne zna što treba, kada treba i kako treba?

U osluškivanju Božjeg glasa u srcu, u suzvučju sestrinskog zajedništva raste naša pripadnost Bogu i naša osjetljivost za čovjeka. To ne znači apstraktno i daleko, to znači tu i sada! Puno je lakše slagati, pisati, čitati, razmišljati o ovom ili onom što trebam učiniti, o ovoj ili onoj sestri koju trebam čuti, vidjeti, potaknuti, i sl., Bog od mene traži odnos sada, čin sada, posluš sada, svjedočanstvo sada! Ne kada i kako ja hoću, On me uvijek zove da se prepustim Njegovu vodstvu! Koliko ga molim, koliko govorim, a koliko slušam?

Može li sestra, netko u potrebi, doći k meni i dobiti što očekuje? Jesam li uvijek spremna i znam li što trebam reći? Jesam li se napajala na pravom Izvoru i sada iz mene teče potok, rijeka... ili nezaustavljiva bujica riječi koje ruše, koje nose, koje ranjavaju sve što dotaknu? Ne, nije tako!

Moj Izvor je Krist, moj priručnik je utjelovljena Božja riječ, moj način komunikacije je molitva u otvorenosti i prihvaćenosti, onako kako me On - Učitelj uči!

Pred proslavu sv. Dominika koji je znao što je važno, koji je bio propovjednik riječju i djelom, koji je svoj život darovao, koji je sebe podložio Ocu i subraći, koji je umro neznatan i slab, koji je uzvišen na čast oltara, koji je i danas naš uzor i brat, koji je nakon 800 godina nadahnuće mlađima i starijima, želim da nam i dalje bude primjer svetog života.

Neka i nama prvi cilj života bude postati prava Božja djeca. Djeca koju su spoznala Očevu ljubav i koja žele na tu ljubav odgovoriti na jedini ispravan način- uzvraćanjem ljubavi Ocu!

Učitelj Reda nas poziva na proslavu Jubileja osamstote obljetnice smrti sv. Dominika. Tema proslave je "Za stolom sa sv. Dominikom." Ovo jubilaro slavlje poziva nas da razmišljamo o pitanjima: Što za nas znači biti za stolom sa sv. Dominikom *ovdje i sada?*, pita nas Gerard Francisco Timoner OP

Vjerujem da ćemo kroz ovo slavlje odgovarati na postavljeno pitanje, da ćemo istraživati načine i susrete po kojima ćemo moći dati vidljiv, životan i valjan odgovor. Vjerujem da ćemo svojom željom i trudom uz Njegovu pomoć ostvariti neko od hodočašća u Bolognu koja su predviđena kao susreti slavlja ne sv. Dominika samo kao sveca na oltaru, nego i kao sveca koji uživa zajedništvo stola sa svojom braćom i sestrama...

Neka nam proslava sv. Dominika bude poticaj za većim nasljedovanjem i usmjeravanjem pogleda u pravom smjeru, prema Kristu Gospodinu koji blagoslivlja naše živote u svakom trenutku duge nam povijesti.

Proslavimo svog utemeljitelja u međusobnoj ljubavi i poštovanju, prema svima, posebno prema braći dominikancima, i onima koji su na bilo koji način vezani za dominikanski Red.

Utječući se njegovoj zaštiti vapijmo zajedno;

Vrši Oče što si rek'o, molitvom pomози nas!

s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica

Vrući ljetni dani, koji su, čini se, dosegli svoj vrhunac, imaju svoje pozitivne i negativne učinke. Neki su ih jedva dočekali nakon hladne zime, drugi neutješno traže barem mali zaklon od sunca, hladovinu i osvježenje. Poučeni životnim iskustvom, i za jedne i za druge se Božja dobrota pobrine; naše plavo more, naime, jedva čeka da zagrlji i osvježi svoje 'goste', dobacujući im, poput lopte, svoje bezopasne valove. A one druge, željne planinske svježine čekaju gorja, poput Sljemena, ili ugodne klime u kapelama koje olakšavaju disanje. A onda ponovno dođe koronavirus koji i jednima i drugima pokvari planove i zatvara ih između četiri zida. Ali i to ima svoje pozitivne učinke: Taj nas je, naime, virus prisilo na **poslušnost**, ne doduše iz vrhunarnih motiva, nego zbog straha od zaraze. On nas vraća na izvore, na našu iskonsku čežnju za Božjom blizinom, za molitvom, za zajedničkim životom. Eto, svaku stvar u životu možemo promatrati s negativnog i pozitivnog stajališta.

A što na sve to kaže naš svet otac Dominik? Pitamo se, nije li i on tražio trenutke odmora nakon napornog putovanja i propovijedanja?

Svakako, ako bi ga, naime, u noćnoj molitvi u crkvi svladao san, naslonio bi na trenutak glavu na stepenicu podnožja oltara i **odmorio se!** O, dragi sveti Dominiče, čim se probudiš, nastavi moliti za nas!

U ovom, ljetnom broju AM naći ćemo puno zanimljivih novosti, lijepih i manje lijepih. Među lijepe svakako spada da imamo novu novakinju, s. Anđelinu, imamo i dvije nove juniorke, s. Irenu i s. Martu. U Zagrebu je bila smjena priore. Među lijepe vijesti spada svakako da se još niti jedna sestra (do sada!) nije zarazila koronavirusom. Štoviše, svi smo se uključili u zajedničku molitvu i sa Svetim Ocem i s cijelom dominikanskom obitelji da nas Gospodin, sa svojom i našom Majkom Marijom zaštiti od te epidemije. Molitva je, uistinu, najčvršći lanac koji nas povezuje međusobno i s nebom. I na razini svake pojedine zajednice organizirane su posebne molitve. O svemu tome izvještava AM kao poticaj da i dalje budemo ne samo *odgovorni*, nego nadalje **ustrajni** u molitvi.

A u one manje lijepe novosti ubrajamo smrt Kaje Blažević - sestre s. Otilije; Drage Osredka - brata s. Ivanke i Joze Zebića - brata s. Beate.

U svakom slučaju, uvijek imamo razloga za zahvalu, za prošnju i za sve većim predanjem u Božje ruke. Neka nam u svemu tome pomogne sv. o. Dominik, čiji blagdan svima od srca čestitam.

Urednica

BOG OD NAS TRAŽI DA BUDEMO ISTINSKI PROROCI I GRADITELJI JEDINSTVA

Na blagdan svetih Petra i Pavla, 29. lipnja 2020., zaštitnika Rima, papa Franjo je slavio misu u bazilici svetoga Petra. U svojoj je propovijedi podsjetio da Krist sve vjernike poziva da dopuste da ih evanđelje pozitivno izaziva, te da postanu istinski proroci. Ono što nam treba, nisu riječi, nego služenje - rekao je Sveti Otac i istaknuo - Trebamo znati Gospodinu dati sve i postati graditelji jedinstva Crkve.

Na blagdan svetih Petra i Pavla, zaštitnika ovoga grada, želio bih podijeliti s vama dvije ključne riječi, a to su: jedinstvo i proroštvo. **Jedinstvo.** Zajedno slavimo dva vrlo različita lika - rekao je Papa i podsjetio - Petar je bio ribar koji je dane provodio među veslima i mrežama. Pavao je bio obrazovani farizej koji je poučavao u sinagogama. Kada su išli u misije, Petar je išao Židovima, a Pavao poganima. A kada su se njihovi putovi križali, raspravljali su živo, kao što se Pavao ne srami reći u Poslanici Galaćanima (Gal 2,11). Ukratko, bili su dvije vrlo različite osobe, no osjećali su da su braća, kao u jednoj ujedinjenoj obitelji, gdje se često raspravlja, no uvijek ljubeći se međusobno. Međutim, ta blizina koja ih je povezivala nije dolazila od prirodnih sklonosti, nego od Gospodina koji nam nije zapovjedio da se sviđamo jedni drugima, nego da se ljubimo. On je taj koji nas ujedinjuje, a da nas ne izjednačuje.

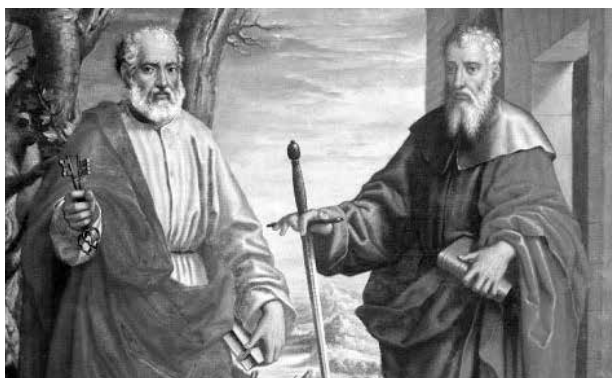
Prvo nas čitanje vodi na izvor toga jedinstva - rekao je Sveti Otac i primijetio da je Crkva, koja je tek bila rođena, prolazila kritičnu fazu. Herod je bjesnio, progone su bili nasilni, apostol Jakov bio je ubijen. Tada su i Petra uhitili. Zajednica je izgledala obezglavljena, svatko se bojao za vlastiti život. Ipak, u tom teškom trenutku nitko nije pobjegao, nitko nije razmišljao kako spasiti

svoju kožu, nitko nije druge napustio, nego su svi zajedno molili. Iz molitve su crpili hrabrost. Iz molitve dolazi jedinstvo, snažnije od bilo kakve prijetnje. Čitanje kaže: „Petra su dakle čuvali u tamnici, a Crkva se svesrdno moljaše Bogu za njega“ (Dj 12,5). Jedinstvo je načelo koje se aktivira molitvom, jer molitva dopušta Duhu Svetom da intervenira, da otvori nadu, da smanji udaljenosti i da nas zajedno drži u teškoćama.

Primjećujemo još jednu stvar; u tim teškim neprilikama nitko se nije žalio na zlo, na progone i na Heroda - rekao je papa Franjo i nastavio: - Beskorisno je, pa i dosadno, da kršćani rasipaju vrijeme tužeći se na svijet, na društvo i na ono što ne valja. Tužaljke ništa ne mijenjaju. Ti kršćani nisu okrivljavali, nego su molili. U tim zajednicama nitko nije govorio: „Da je Petar bio obrazovaniji, ne bismo bili u toj situaciji.“ Ne, nisu ga ogovarali, nego su molili za njega. Nisu mu govorili iza leđa, nego su govorili Bogu.

Danas se i mi možemo pitati: Čuvamo li molitvom svoje jedinstvo? Molimo li jedni za druge? Što bi se dogodilo kad bi se više molilo, a manje prigovaralo? - upitao je Papa i odgovorio - Dogodilo bi se ono što se Petru dogodilo u zatvoru; kao i tada, otvorila bi se mnoga vrata koja razdvajaju i raskinuli bi se mnogi lanci koji paraliziraju. Molimo za milost da znamo moliti jedni za druge. Sveti Pavao poticao je kršćane da mole za sve i prije svega za one koji upravljaju (1 Tim 2,1-3). To je zadatak koji nam Gospodin povjerava. Činimo li to? Ili samo govorimo, i dosta?

Bog očekuje da se, dok molimo, prisjećamo i onih koji ne misle kao mi, onih koji su nam zatvorili vrata i onih kojima nam je teško oprostiti

– rekao je Sveti Otac i nastavio: – Samo molitva raskida lance i utire put jedinstvu. Danas se blagoslivljaju „paliji“ koji se daju dekanu kardinalskog kolegija i nadbiskupima metropolitima koji su imenovani u posljednjih godinu dana. Palij podsjeća na jedinstvo između ovaca i pastira koji, kao Isus, stavlja ovce na svoja leđa, kako se nikad od njih ne bi odvojio. Danas se u skladu s lijepom tradicijom na poseban način ujedinjujemo s ekumenskim patrijarhatom u Carigradu. Petar i Andrija bili su braća, i mi, kada je to moguće, razmjenjujemo bratske posjete na njihove blagdane; ne toliko radi ljubaznosti, nego da hodimo zajedno prema cilju koji nam je Gospodin naznačio, a to je potpuno jedinstvo.

Druga je riječ **proroštvo**. Isus je propitkivao apostole. Kad je upitao Petra: „A ti, što kažeš tko sam ja?“ (Mt 16,15), u tom je trenutku Petar shvatio da Gospodina ne zanimaju općenita mišljenja, nego osobna odluka da ga slijedi. Nakon Isusovog pozitivnog izazivanja i Pavlov se život promijenio: „Savle, Savle, zašto me progoniš?“ (Dj 9,4). Gospodin ga je taknuo unutrini, više nego kad ga je bacio na zemlju na putu u Damask; srušio je njegovu umišljenost da je vjernik i dobar čovjek. Tako je ponosni Savao postao Pavao, što znači „mali“.

Nakon tih pozitivnih provokacija i životnih preokreta slijede proroštva: „Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju“ (Mt 16,18); a Pavlu kaže: „On mi je oruđe izabrano da ponese ime moje pred narode“ (Dj 9,15). Dakle, - nastavio je Papa, - proroštvo nastaje kada dopuštamo da nas Bog pozitivno izaziva, a ne kada vladamo vlastitim mirom i sve držimo pod kontrolom. Kada evanđelje isprevrne sigurnosti,

nastaje proroštvo. Samo onaj tko se otvori Božjim iznenađenjima postaje prorok. Petar i Pavao su dalekovidni proroci.

Petar je prvi rekao da je Isus „Krist, Sin Boga živoga“ (Mt 16,16). Pavao predviđa kraj svojega života: „Pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin“ (2Tim 4,8). Danas trebamo istinsko proroštvo, - kazao je Papa - ne ono brbljivaca koji obećavaju nemoguće, nego proroštvo svjedočanstva da je evanđelje moguće. Ne koriste čudesne objave, nego životi koji očituju čudo Božje ljubavi. Ne snaga, nego dosljednost. Ne riječi, nego molitva. Ne proglaši, nego služenje. Ne teorija, nego svjedočanstvo.

Nije nam potrebno da budemo bogati, nego da ljubimo siromašne; ne da za sebe zarađujemo, nego da se za druge trošimo; ne treba nam suglasje u svijetu, nego radost zbog svijeta koji dolazi; ne trebaju nam učinkoviti pastoralni projekti, nego pastiri koji, zaljubljeni u Boga, daju svoj život. Tako su zaljubljeni Petar i Pavao naviještali Isusa. Prije nego što je razapet, Petar nije mislio na sebe, nego na svojeg Gospodina, smatrajući se nedostojnim umrijeti kao On, zatražio je da bude raspet s glavom prema dolje. Pavao je prije nego što su ga pogubili, mislio samo kako darovati svoj život i pisao je: „Jer ja se već prinosim za žrtvu ljevanicu, prispjelo je vrijeme moga odlaska“ (2Tim 4,6). To je proroštvo i ono mijenja povijest.

Isus je Petru prorekao: „Ti si Petar i na toj stijeni izgradit ću Crkvu“. I za nas se u Bibliji nalazi slično proroštvo. Isus svojim vjernim svjedocima obećava „bijeli kamen, na kojem je napisano novo ime“. Kao što je Gospodin preobrazio Šimuna u Petra, tako svakoga od nas poziva, da od nas napravi živo kamenje kojim će izgraditi Crkvu i obnoviti čovječanstvo. Uvijek postoje oni koji uništavaju jedinstvo i koji gase proroštvo, no Gospodin vjeruje u nas i pita nas: „Želite li biti graditelji jedinstva? Želite li biti na zemlji proroci mojega neba?“ Dopustimo da nas Isus pozitivno izaziva i smognimo hrabrosti reći mu: „Da, to želimo!“

Prijevod: Ivica Hadaš, Vatikan

MARIJA

»ROSA MYSTICA« – RUŽA OTAJSTVENA

Kako li je Marija postala *Rosa Mystica*, odabrani, nježni, savršeni cvijet Božjeg duhovnog stvaralaštva? Time što je bila rođena, njegovana i šticeana u otajstvenom vrtu Božjeg rajskog vrta. Sveto pismo često koristi sliku vrta, kada govori o raj i njegovim blaženim stanovnicima. Vrt je dio zemlje odvojen za stabla i biljke, sve dobre i raznovrsne, za stvari koje su miomirisne i slatka okusa, oku ugodne, ili korisne za prehranu; i shodno tome u duhovnom smislu to znači dom za blažene duhove i svete duše koje ovdje zajedno borave, duše koje na sebi nose cvjetove i plodove, koje su pažljivim Božjim gospodarenjem počele cvjetati i donositi plodove milosti, i to cvijeće ljepše i mirisnije od bilo kojeg u bilo čijem vrtu, i voće slasnije i ukusnije od bilo kojeg koje može sazrijeti njegovano od ruke bilo kojeg zemaljskog vrtlara.

Sve što je Gospodin načinio, govori o svom Stvoritelju; planine govore o Njegovoj vječnosti; sunce o Njegovoj neizmjernosti, a vjetrovi o Njegovoj svemogućnosti. Na isti način cvijeće i plodovi govore o Njegovoj svetosti, Njegovoj

ljubavi, i Njegovoj providnosti; a kakvi su cvjetovi i plodovi, takvo mora biti i mjesto gdje ih pronalazimo. Odnosno, budući da ih nalazimo u vrtu, stoga i vrt posjeduje kvalitete koje govore o Bogu, jer je to njihov dom. Na primjer, bilo bi nezgodno kada bismo predivno cvijeće nalazili na grubim planinskim liticama, ili kada bismo nalazili zrelo voće usred pješčane pustinje. Stoga, pod cvijećem i voćem u otajstvenom smislu smatramo darove i milosti Duha Svetoga, a pod vrtom u otajstvenom smislu mislimo na mjesto duhovnog spokoja, mirnoće, osvježenja i radosti.

Tako su naši prvi roditelji bili smješteni u „rajski vr,“ u sjeni stabala, „pogledu zamamljivih i dobrih za hranu,“ sa stablom života nasred vrta, i s rijekom koja je natapala vrt. Stoga naš Gospodin, govoreći s križa raskajanom razbojniku, naziva blaženo mjesto, nebo u koje će Ga povesti, „rajem,“ odnosno vrtom užitka. Tako onda sv. Ivan u Otkrivenju govori o nebu, Božjoj palači, kao o vrtu ili raj, u kojem Drvo života daje plodove svakoga mjeseca.

Takav je bio vrt u kojem je Ruža otajstvena, Bezgrešna Marija, bila zakrivena i njegovana kako bi postala Majkom Presvetoga Boga, od njenog rođenja do zaruka sa sv. Josipom, u razdoblju od trinaest godina. Od toga, tijekom tri godine, bila je u naručju svoje svete majke, sv. Ane, a deset godina živjela je u hramu Božjem. U tim blaženim vrtovima, kako ih možemo zvati, živjela je sama, neprestano orošena rosom Božje milosti, izrastala je sve više i više u nebeski

cvijet, sve dok na kraju tog razdoblja nije bila podesna da se u njoj nastani Presveti. Ovo je bio ishod Bezgrešnog Začeca. Izuzmemo li nju, i najljepša ruža u Božjem raj, bila je podložna propadanju,

i bila je u opasnosti od štetnih gusjenica i nametnika. Sve osim Marije; ona je od početka bila savršena u svojoj dražesnosti i ljepoti, do te mjere da, kada ju je posjetio anđeo Gabrijel, našao ju je „punu milosti,“ a ta milost se, jer ju

je ona prikladno iskoristila, u njoj nakupila od prvog trenutka njenog postojanja.

bl. John Henry Newman | newmanreader.org
Prijevod: Igor Jurić | Bitno.net

ANĐELI

NAUK CRKVE O ANĐELIMA

Uz svetkovinu svetih anđela koji crkva obilježava kao svetkovinu anđelima Mihaelu, Gabrijelu i Rafaelu potrebno je znati kako crkva gleda na molitve anđelima. Naime, kod pobožnosti svetim anđelima važno je moliti molitve anđelima koje su u skladu s naukom i pobožnostima odobrenim od crkve.

S obzirom na to da je Sotona prije pada bio anđeo i kao anđeo je pao zajedno s jednim dijelom anđela, jasna je opasnost koja se može dogoditi ako se pobožnost anđelima iskrivi i izađe iz duha Katoličke Crkve. Pogotovo u ovom vremenu u kojem svjedočimo lavini nekatoličkih pobožnosti i korištenja iskrivljenih katoličkih pobožnosti za magijske svrhe i naivne ljude. Naime, nije rijetkost da protivnici Božji koriste ‘anđele’ za posredovanje zlim silama i okultizmom. Nije rijetkost da anđele zazivaju i tarot ‘majstori’ što se uvelike protivi Božjoj Riječi, a kao mediji do božanskog, slave se kroz gotovo cijelu filozofiju new agea.

Zato je potrebno znati da pučka pobožnost prema svetim anđelima, koja je inače ispravna i spasonosna, može imati i **iskrivljenja**.

Crkva uči

Jasnim i trijeznim jezikom kateheze Crkva uči da je »postojanje duhovnih, netjelesnih bića koje Svetopismo obično naziva anđelima, vjerska istina.

Svjedočanstvo Pisma o tome je jasno kao i jednodušnost Predaje«. Prema Svetome pismu, anđeli su Božji poslanici »jaki u sili što izvršuju naredbe njegove« (Ps 103,20), na službu njegova

spasenjskoga plana, »poslani služiti za one koji imaju baštiniti spasenje« (Heb 1,14).

Vjernici ne zanemaruju brojne epizode Staroga i Novoga zavjeta u kojima su prisutni sveti anđeli. Znajuju da anđeli zatvaraju vrata zemaljskoga raja (usp. Post 3,24), spašavaju Hagaru i njezino dijete Jišmaela (usp. Post 21,17), zadržavaju Abrahamovu ruku koja kani žrtvovati Izaaka (usp. Post 22,11), navješćuju čudesna rođenja (usp. Se 13,3-7), čuvaju korake pravednika (Ps 91,11), neprestance daju hvalu Gospodinu (usp. Iz 6,1-4) i prinose Bogu molitve svetih (usp. Otk 8,3-4). Spominju se i zahvata jednoga anđela u korist proroka Ilije, umorna i u bijegu (usp. 1Kr 19,4-8), Azarje i njegovih pratitelja bačenih u peć (usp. Dn 3,49-50), Daniela, zatvorena u lavljoj jami (usp. Dn 6,23); njima je bliska pripovijest o Tobiji u kojoj Rafael, »jedan od sedmorice svetih anđela koji na nebesima donose molitve svetih i stupaju pred slavom Gospodnjom« (Tob 12,15), vrši mnogostruke službe u prilog Tobita, njegova sina Tobije i Sare, njegove žene.

Vjernici znaju jednako tako da nije mali broj epizoda iz Isusova života u kojima anđeli igraju posebnu ulogu: Anđeo Gabriel navješta Mariji da će začeti i roditi Sina Svevišnjega (usp. Lk 1,26-38) a, slično tomu, jedan anđeo otkriva Josipu nadnaravno podrijetlo Djevičina majčinstva (usp. Mt 1,18-25); anđeli donose betlehemskim pastirima radosnu vijest o rođenju Spasitelja (usp. Lk 2,8-14); »Anđeo Gospodnji« štiti život djeteta Isusa komu prijeti Herod (usp. Mt 2,13-20); anđeli poslužuju Isusu u pustinji (usp. Mt 4,11) i jačaju ga u smrtnoj tjeskobi (usp. Lk 22,43), na Kristovu grobu navještaju ženama da je on »uskrsnuo« (usp. Mk 16,1-8) i prisutni su još i kod Uzašašća, kako bi učenicima otkrili njegov smisao i da bi navijestili da će Isus »doći kao što su vidjeli da odlazi na nebo« (Dj 1,11).

Vjernicima ne promiče važnost Isusova upozorenja da ne podcjenjuju nijednoga od najmanjih koji vjeruju u njega, »jer, kažem vam, anđeli njihovi na nebu uvijek gledaju lice Oca mogega« (Mt 18,10), niti im promiče utješna riječ prema kojoj »biva radost pred anđelima Božjim zbog jednoga obraćenog grješnika« (Lk 15, 10). Oni naime znaju da će »Sin Čovječji doći u slavi i svi anđeli s njime« (Mt 25,31) suditi žive i mrtve i ispuniti povijest.

Crkva, koja je u svojim počecima bila čuvana i branjena službom anđela (usp. Dj 5,17-20; 12, 6-11) i koja trajno iskusiše »otajstvenu i snažnu pomoć«, časti te nebeske duhove i zaufana potiče njihov zagovor.

Tijekom liturgijske godine Crkva spominje sudjelovanje anđela u događajima spasenja i slavi njihov spomen na neke posebne dane: 29. rujna arkandela Mihaela, Gabrijele i Rafaela; 2. listopada Anđele čuvare; njima posvećuje jednu zavjetnu misu, čije predslavlje naviješta: »tebi pripada sva čast što je iskazujemo anđelima koji su tvoja vjerna slika«; u slavlju božanskih otajstava pridružuje se pjesmi anđela, kako bi naviještala slavu Božju, tj. slavu trosvetoga Boga (usp. Iz 6,3) i zaziva njihovu pomoć, kako bi euharistijski prinos »bio prenesen ... na tvoj nebeski žrtvenik, pred tvoje Božansko veličanstvo« u njihovoj prisutnosti slavi službu hvale (usp. Ps 137,1); službi anđela povjerava molitvu vjernika (usp. Otk 5, . 8; 8, 3), bol pokornika, obranu nedužnih protiv napada Zloga; moli Boga da pošalje na kraju dana svoje anđele da čuvaju molitelje u miru; moli da nebeski duhovi priteknu u pomoć smrtnicima i u obredu sprovoda moli da anđeli prate u raj dušu pokojnika i čuvaju njegov grob.

Tijekom stoljeća vjernici su u izraze pobožnosti pretočili uvjerenja svoje vjere glede službe anđela: usvojili su ih kao patrone gradova i zaštitnike udruženja; u njihovu čast podizali su slavna svetišta, kao što je Mont-Saint-Michel u Normadiji, Sveti Mihael u Chiusi u Piemontu i Sveti Mihael na Garganu u Apuliji, te su utvrdili dane slavlja; sastavili su himne i pobožne vježbe.

Na osobit način je pučka pobožnost razvila čašćenje anđela čuvara. Već je sveti Bazilije Veliki poučavao da »svaki vjernik ima uza se jednoga anđela kao zaštitnika i pastira da ga vodi u život«. Taj stari nauk sve se više učvršćivao u svojim biblijskim i patrističkim temeljima i početak je različitih izražaja pobožnosti sve do trenutka kada je u svetome Bernardu iz Clairvauxa (+ 1153.) pronašao velikoga učitelja i izvanredna apostola pobožnosti anđelima čuvarima. Za njega su oni pokazatelj »da nebo ne zanemaruje ništa što nam može koristiti«, zbog čega nam stavlja »uz bok te nebeske duhove, da nas brane, poučavaju i vode«.

Izvor: usp. Sve pobožnosti Katoličke Crkve/ misionari Monfortanci)

PROSLAVA BLAŽENE OZANE U ZAGREBU U POSEBNIM UVJETIMA

Ovogodišnja proslava blažene Ozane u Zagrebu, odvila se, kao i mnogi drugi događaji u našoj domovini i u svijetu, u posebnim uvjetima, iza zatvorenih vrata, bez nazočnosti vjernika civila - štovatelja naše prve hrvatske Blaženice, prema strogim pravilima epidemiološke službe, a sve u svrhu zaštite od opasnog koronavirusa. Sestre su, ipak, svečano proslavile taj dan u okviru svoje zajednice. Uz dnevne redovite molitve, bila je uvrštena i Devetnica bl. Ozani, a već tradicionalna trodnevna pobožnost bila je ipak dostupna vjernicima i to putem video-prijenosa, iz naše kapele. Za ovakvu on-line proslavu i kontakt s vjernicima zaslužan je naš kapelan vlč. Milan Dančuo. Misno je slavlje predslavio župnik vlč. Ivan Filipčić. Na isti je način bio i prijenos svete mise nedjeljom iz naše kapele, kao i

na samu svetkovinu, u ponedjeljak 27. travnja.

Uz trodnevnu smo pobožnost imale i svaki dan pola sata klanjanja.

Pjevačica župnog zbora KK, prof. Magdalena Babić, napravila je prezentaciju na YouTube iz života bl. Ozane i njezinih sestara u Trnju. Tu je prezentaciju poslala WhatsApp grupi pjevača i čitača, kao i mnogim drugim prijateljima i znancima, kako bi mogli, barem u duhu sudjelovati na ovom našem slavlju. Na sam dan proslave, 27. travnja bio je prijenos svete mise iz naše kapele, virtualnim putem. Napredna tehnika, Bogom je dana u ovakvim okolnostima.

Ovo je prvi put nakon gotovo 90 godina postojanja ovog samostana i kapele bl. Ozane, da nismo mogli proslaviti njezin blagdan uz nazočnost brojnih njezinih štovatelja.

Prvi dan trodnevlja 24. travnja, vlč. Filipčić se ukratko osvrnuo na anegdotu o **upitniku** i **uskličniku**. u kojoj nas je potaknuo kako je u životu bolje imati više upitnika, nego uskličnika. Povezao je to sa životom bl. Ozane koja je propitkivala tko je stvorio ovaj svijet i sve što vidimo, gdje stanuje dobri Bog?

Župnikova propovijed

Poslovice:

Na poniznosti rastu ruže bez trnja – na oholosti raste trnje bez ruža.

Kaže jedna anegdota kako je dragi **UPITNIK** tumarao uokolo tužan i potišten. Svi su ga izbjegavali. Radije su se družili s njegovim protivnikom, oholim **USKLIČNIKOM**. Vikali su: stani, smetaš, makni se, neću te slušati, bježi od mene, ideš mi na živce...

Na ulici gdje se **Upitnik** ponosno pojavljivao nije više nitko pitao: *Kako si? Da li ti je teško? Možeš li sve to nositi?* Umjesto toga više se: »Bježi, halo, nosi se...« Nitko više ne zaustavlja vozilo da pita: *Molim vas, mogu li ovim putem do crkve? Ljudi se danas služe uređajem za navigaciju: za deset metara skreni desno, itd....* Ljude danas vode mobiteli virtualnim svijetom.

Umoran **Upitnik** svrati u jednu obitelj u kojoj je *mladić* cijeli dan prigovarao ocu **Uskličnicima**: »Ti mene slušaš! Nije me briga što misliš! Ovdje ja zapovijedam! Svega mi je dosta, odlazim!...«

Otac je na kraju ostao tužan i iscrpljen, a sin potišten i ljut. Obojica su trpjeli, jer nema ništa teže nego kad su ljudi fizički blizu, a duhovno tako daleko.

Upitnik se smjestio ispod lusteru čekajući što će se dogoditi. Na kraju, u tjeskobi, otac smireno pita: »Pa što ti misliš?« Sin iznenađen kaže: »Stvarno ti je stalo do mog mišljenja?«

Otac je klimnuo glavom i počeli su razgovarati. Na kraju su gotovo istodobno pitali: »Još uvijek me voliš?« **Upitnik** je presretan poskakivao ispod lusteru.

Drage sestre, mjesto o Blaženoj Ozani - ja vama o nekom **Upitniku** i **Uskličniku**....

No, Biblija je puna **Upitnika**: *Adame, gdje si? Kaine gdje ti je tvoj brat? Hoćete li i vi otići? Petre, ljubiš li me?*

Možda bi bl. Ozana danas **upitnikom** preda me stala i pitala: *Je li ti srce preplavljeno ružama ili trnjem?*

Drage sestre – proljeće je. Sagnimo se u poniznosti i počnimo saditi ruže.

Poslovice: **Na poniznosti rastu ruže bez trnja – na oholosti raste trnje bez ruža.** – zaključio je župnik Filipčić.

Drugi dan trodnevlja – propovijed župnika vlč. Ivana Filipčića

Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca, da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. (Iv 3,16) - nema većeg i vrjednijeg dara.

Rekoh jučer da zamišljam bl. Ozanu kao odsjaj Božje dobrote kojom i nas danas obasjava. Pozivam vas da zamijetimo još jednu njezinu **zraku** zlatnog sjaja – a to je žrtva i dar Bogu i bližnjima.

Draguljar je sjedio za svojim pultom i kroz izlog promatrao prolaznike. Malena djevojčica se približila trgovini i prislonila svoj nosić na izlog. Zagledala se u jedan broš od modrog tirkiznog kamena. Ušla je odvažno i prstićem pokazala na broš: *To je za moju stariju sestru. Možete li mi to zamotati kao dar?*

Draguljar s nevjericom pogleda malenu i pita: *A koliko novaca imaš?* Malena se podiže na prste i stavi na pult limenu kutijicu u kojoj je bilo nekoliko manjih novčanica, šaka sitniša i par školjkica. *Hoće li biti dovoljno?* - pita malena

ponosno. *Željela bih seki pokloniti dar. Otkada nemamo mame, ona obavlja sve poslove, na sebe ne misli, već s ljubavlju brine za sve nas. Danas joj je rođendan – željela bih je obradovati.*

Draguljar je umotao broš u ukrasni papir i pružio malenoj rekavši: *“Uzmi i pažljivo ponesi.”*

Malena je sva sretna odskakutala.

Sat vremena kasnije uđe u draguljarnicu krasna djevojka. Stavi na pult zamotanu kutijicu pitajući: *„Ovo je kupljeno u vašoj draguljarnici?“* „*Da gospođice!*“ odgovori draguljar. *„Koliko je to koštalo?“* – pita dalje djevojka. *„U mojoj zlatarnici cijene su stvar povjerenja i tiču se samo mojih kupaca.“* – kaže draguljar.

„Moja sестrica je imala svega šaćicu sitniša – sigurno nije mogla platiti tako lijepi broš.“ – nastavi djevojka.

Draguljar zatvori kutijicu i vrati je djevojci.

„Vaša sестrica platila je najvišu cijenu: dala je sve što je imala.“

Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca, da ni jedan... (Iv 3,16).

Naša nebeska zaštitnica bl. Ozana 51. god. živjela je zazidana u par kvadrata, a tolike je darivala i usrećivala. Dala je sve što je imala. Darivala je srce i srcem.

Uvijek iznova poziv je i poticaj nama. A kako ja susrećem i čime darujem druge oko sebe? Usrećujem li ih?

Tko ima srca – ima uvijek čime darivati bližnje – kaže sv. Majka Terezija.

Drage sestre, budimo i mi s nebeskom zaštitnicom bl. Ozanom odsjaj Božje dobrote, blagosti i radosti. – rekao je u svojoj propovijedi vlč. Ivan Filipčić.

SVETKOVINA BL. OZANE, 27. travnja – propovijed vlč. Ivana Filipčića, župnika

Svetosti tamjan život ti je bio

Najbolji ti si odabrala dio.

S Kristom na križu

Stekla vječnog pira

Palmom mira.

(krasnoslovi današnjoj Svečarici pjesnik Deželić)

Slavimo danas 455. obljetnicu - rođenja za nebo - naše nebeske zaštitnice bl. Ozane

Da bi smo je u dobroti i blagosti, služenju i darivanju mogli nasljedovati, poput nje s Bogom prijateljstvo graditi – pogledajmo malo njezin život.

Krsnim imenom **Katarina** rođena je 1493 u siromašnoj obitelji **Kosić** u **Relezima** (CG). Njezini suvremenici govore da ju je Bog obdario izvanrednom tjelesnom ljepotom, no u tom lijepom tijelu krila se još ljepša duša – blaga, čedna, prijazna, nevina. Već kao mala djevojčica pomagala je svojim roditeljima.

U gorskoj prirodi - čuvajući malo stado - doživljava ljepotu stvorenja. Znala je zadivljena zastati pred malenim cvijetom, travkom, crvićem upijajući tu ljepotu i dražest.

U njezinu čistu srcu rojilo se mnoštvo pitanja koja je postavljala majci: *Tko je tu ljepotu stvorio, tko daje rasti, tko time upravlja?* A majka je na svoj jednostavan način govorila Katarini o dobrom Bogu Stvoritelju i da u biskupskom gradu Kotoru može na slikama sve to vidjeti. Sada je tu nevinu dušu preplavila čežnja Boga vidjeti, upoznati, njemu što bliže biti.

Na tu čežnju Isus je odgovorio tako, da ga je u viđenju doživjela najprije kao maleno dijete, a zatim i kao patnika na križu. Željela je odmah poći u Kotor, ali su se roditelji usprotivili, bojeći

se da kao dijete u gradu ne propadne. Kad je otac umro, majka je popustila i tako je Katarina u 14. god. života zauvijek ostavila roditeljski dom i preselila se u Kotor.

Kaže jedan Ozanin životopisac, da je prvu duhovnu formaciju primila u Božjoj prirodi, a drugu u gradu Kotoru i postala njegov ponos.

Tu je u grdu posluživala plemenitu obitelj **Buća** gdje je našla drugi dom. Iz te obitelji bio je dominikanac p. Vinko, pa je tako zajednicu dominikanaca bliže upoznala.

Uz blagost i marljivost resila ju je velika ljubav prema siromasima. Imala je osjetljivo srce za njihove potrebe, patnje i pomagala ih koliko je mogla.

Kad je jednog Velikog petka slušala propovijed kako su Isusa uhvatili i mučili, u njezinoj nevinoj duši rađa se odluka, da će Isusu za ljubav, provesti život kao „zatvorenica“ – „zazidana djeвица“ Dopusštenjem biskupa ušla je u zajednicu Dominikanaca, obukla bijeli habit i dobila ime Ozana. U sobici – od 9 kvadrata - s malim otvorom prema svetištu crkve, Ozana je provela 51. god. moleći, radeći ručni rad, služeći – čineći pokoru.

Pomagala je mnogima: strpljivo slušala, molitvama preporučivala, blago savjetovala, žrtvom pratila.

Ime Ozana značilo bi *Slava*. Uistinu je bila **slava i proslava** Božja, zajednice dominikanskog

Reda, grada Kotora i tolikih zagovornika.

Bl. Ozana darovala je sebe Isusu kao dar, ali je Isusov poziv upućen njoj bio još veći dar. Isus govori: **“Niste vi izabrali mene, nego sam ja izabrao vas!”** (Iv 15,16), to znači Bog prvi poziva, a čovjek se srcem Bogu odaziva. I tako se susreću dva dara: Božji i čovjekov – tako nastaje radosno i spasonosno zajedništvo.

Jedan je dječak žarko želio upoznati Boga. Misleći da je Bog jako daleko, stavio je u torbu malo kruha, par kolačića i vode i pošao na put. Idući kroz park, ne daleko od kuće, naišao je na starca koji je sjedio na klupi i hranio ptičice.

Sjeo je i maleni kraj njega i nasmiješi mu se. Izvadi i on iz torbe kruh pa počne hraniti ptičice. Zatim uzme kolačić i jedan ponudi starcu. Ovaj se blago nasmiješi i uzme. Tako zaposleni i nasmiješeni jedva su primijetili da već pada mrak.

Kaže maleni: sigurno će mama biti zabrinuti za me – moram se vratiti kući. Uzme torbu, nasmiješi se starcu i polako pođe. Nakon nekoliko koraka stane, okrene se, potrči prema starcu i zagrlji ga. Neka blagost ih je ispunila“

Na pragu doma majka ga dočeka i pita: „*Lice ti sjaji od radosti, što ti se to lijepoga dogodilo? Mama, susreo sam Boga – ima najljepši i najdraži osmijeh – nikada ga neću zaboraviti.*“

Vratio se i starac svom domu i njegov sin, vidjevši ga razdraganog pita: „*Tata, što ti se to lijepoga dogodilo, sjajiš od radosti?*“ *Susreo sam danas Boga – odgovori starac, i da znaš, puno je, puno mlađi nego što sam mislio.*»

Sestre i braćo! Blažena Ozana - još kao djevojčica – za Stvoriteljem je čeznula, u ljepoti prirode s njime se susrela, - Isusa Patnika zavoljela i iz ljubavi - poput svijeće izgorjela – kao mudra Djeвица izgorjela – kao mudra djeвица njemu se darovala.

Poziv je i poticaj nama u darivanju i služenju, u vjernosti i ljubavi.

Što bi nam bl. Ozana danas rekla ? «*Uskrli je tu uz tebe - smiješi ti se – i da znaš - puno je, puno mlađi i ljepši, nego što misliš?*» Pohiti, pohiti mu u zagrljaj. – završio je propovijed vlč. Filipčić

ČESTITKE

Povodom blagdana bl. Ozane, zaštitnice našega samostana i kapele, stizale su nam brojne čestitke bilo e-mailom, SMS porukama ili telefonski. Donosimo samo one koje su bile u pisanom obliku.

Drage moje sestre,

Srdačno vam čestitam ovaj dan. Neka Blažena Ozana nađe časno mjesto u životu svake od nas kako bi nam postala uzor u življenju našega redovničkog poziva i našeg poslanja.

Nije živjela za sebe već, kao njen Nebeski Zaručnik, za one kojima je bila poslana. Postala je produžena Isusova ruka u svijetu. Njegova ljubav, dobrota i milosrđe bili su vidljivi u njenim djelima i načinu življenja.

Bez diploma i medija, bez feisa i skypa postala je oslonac ljudima svoga vremena, savjetnica u mnogim pitanjima i zagovornica u svim poteškoćama.

Ponos što pripadamo istoj redovničkoj obitelji neka bude poticaj da svoje srce prepustimo Kristu, a svoju slabu narav usklađujemo sa Isusovom naravi kako bismo svoje ljudsko, kršćansko i redovničko poslanje živjeli po njegovu naumu.

S vama u molitvi i radosnom slavlju,

s. Katarina Maglica, OP

Draga s. Slavka i sve sestre!

Danas je sv. Ozana a, sutra Katarina. Ne znam koja ti je draža Al obje su Tvoje i naše. Ipak tvome srcu bliže... Ne znam kako slavite.

Pretpostavljam obiteljski... Mislim na a tebe i na Kongregaciju moleći dobrih zvanja, a Vama koje ste pošle za Isusom, vjernosti, jakosti i unutar-nje radosti. Nemojte se umiriti... Zaručnik ide s Vama. U duhu Te Grli, bez virusa,

zahvalna s. Gabrijela B.

Draga s. Slavka,

Čestitam dvije divne svetice, ne znaš koja je svetija od koje. Neka Tebe, Vas i nas zagovaraju kod dragog Boga. Nadam se da si dobro sa zdravljem i da vas sve korona zaobilazi u velikom luku! Čuvajte se! Bog vas blagoslovio!

s. M. Petra

Hvaljen Isus i Marija, Poštovane Sestre, Na današnji dan 27. travnja kada se sjećamo Bl. OZANE KOTORSKE zaštitnice vašeg samostana želimo zahvaliti dragom Bogu na njezinom nesebičnom daru vjere i molitve za Hrvatski narod i sve ostale narode u Kotorskoj biskupiji.

Također, puni ponosa što su sestre dominikanke kod nas u Trnju i koje uz svoju nebesku zaštitnicu mole i rade za sve nas upućujemo vam čestitke povodom vašeg velikog dana.

Zbog objektivnih razloga nemogućnosti dolaska na vaše slavlje moliti ćemo sa vama, ali od svojih domova.

Uvijek s vama,

Milan i obitelj Zanoški

Čestitke su uputili gotovo svi iz WhatsApp grupe pjevača i čitača župe Krista Kralja.

OBAVIJEST IZ DV Bl. Hozana

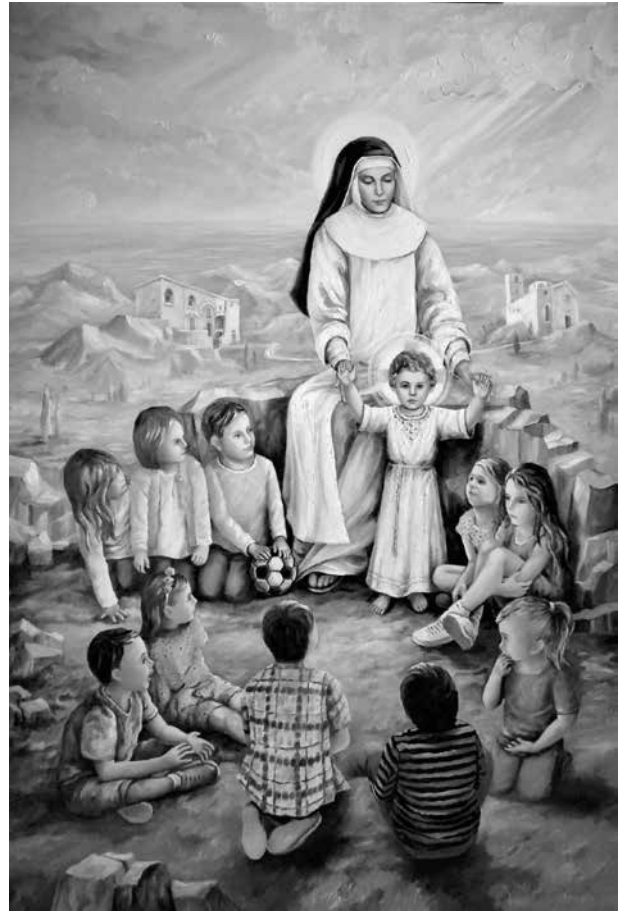
(objavljeno na www.dominikanke.org)

Draga djeco, roditelji i djelatnici vrtića, Ove godine Dan vrtića nećemo moći proslaviti zajednički, svetom misom i sadržajnim programom. Zato dolazimo do vas virtualnim putem i želimo se povezati u sjećanju na našu zaštitnicu bl. Hozanu, moleći njezin zagovor u svim našim potrebama.

Ozana je proživjela 52 godine kao dominikan-ka moleći i pomažući drugima. Njena dobrota osvojila je svakoga. Njena dobrota nije prestala ni kad je umrla. Preminula je 27. travnja 1565. godine. Grob joj se nalazi u Kotoru u crkvi sv. Marije gdje se može vidjeti njeno neraspadnuto tijelo. Danas je mi nazivamo blaženom i molimo njezin zagovor.

Blažena Hozana je na osobiti način zaštitnica našega samostana i dječjeg vrtića. Ona nam svima pokazuje kako treba voljeti Boga i ljude, kako se diviti svim Božjim stvorenjima i čuvati prirodu.

Vaše sestre dominikanke (s. Antonija M.)

455. obljetnica smrti blažene Ozane Kotorske

Sjećajući se ove obljetnice donosimo detalje o Ozaninoj smrti, kako ih je opisao jedan od njezinih životopisaca, o. Innocent Taurisano, OP, u knjizi "Blažena Ozana Kotorska – dominikanka (1493. – 1565.)" za koju su rekli da je najbolji životopis bl. Ozane objavljen dosad.

„Na vijest o njezinoj smrti sav je narod Kotora i obližnjih mjesta dotrčao k crkvi sv. Pavla. Umrla je svetica ili pokornica, kako su je nazivali. Svi su je htjeli vidjeti, dotaknuti, imati komadić njezina odijela, nešto što je njoj pripadalo. Dva puna dana vjernici su neprestano hodočastili u velikom broju. Dobri dominikanski redovnici i redovnice sve su sile uložili da zadrže ono veliko mnoštvo naroda koje neprestano bijaše dolazilo i odlazilo od dragoga smrtnoga Ozanina tijela. Zbog osmijeha i vedrine lica narod je govorio da spava. Mnogi su osjećali neki izvanredni miomiris, a oni koji su se približili lijesu nikako nisu mogli reći „pokoju vječni“, nego

samo „Slava Ocu.“ Svi su pripovijedali ono što su čuli govoriti od tolikih osoba kojima je ona isprosila kakvu milost ili ih zadužila kojim dobroćinstvom. Tada je narod doznao za sve njezine pokore, postove, mrtvenja i kostrijet, te se čudio i plakao pred tim neprestanim šutljivim heroizmom.

Oko njezina sveta mrtvog tijela okupili su se bezbrojni siromasi kojima je više puta dala i kruha i utjehe. To je bio kruh koji je bio rado i s blagoslovom davan i koji se bolje i lakše jeo. Sirote, žalosni, majke koje su uz Blaženičinu molitvu pronašle svoju djecu, neutješne udovice koje su bile naučile kako treba plakati i trpjeti,

bogataši koji su našli svoj mir nakon što su ga bili izgubili u građanskim mržnjama i svađama, svi su joj došli iskazati počast. Došli su također i pravoslavci, jer se Ozana rodila kao pravoslavka. I uvijek je u svom životu prema pravoslavcima bila puna nježnosti i ljubavi te je mnogo za njih molila.

Životopisci nam ništa ne pripovijedaju o čudesima koja su Blaženica učinila poslije smrti. Čudesa sigurno nisu izostala jer Bog velikodušno proslavlja svoje svece. Životopisci samo spominju ugodni miris koji se skupa s bjelinom i nekim svjetlom divne čistoće širio iz sveta Ozanina tijela te je bio simbol miomirisa i unutarnje čistoće koju je ta dominikanska djevica sačuvala u svojem životu. „Njezine učenice“ – zapisao je anonimni Ozanin suvremenik – „želeći po običaju oprati njezino tijelo, nađoše na njezinim leđima vrlo veliku i otvorenu ranu koja je sličila velikoj opremi koja se običavala staviti na vrat zaprežnih životinja. Na tu se ranu nije nikada

tužila. Ta se rana još vidjela 1376. kod prepoznavanja tijela. Smatra se da su tu ranu prouzročile one ljestve s prečkama, na kojima je običavala počivati i spavati. Mrtvo je tijelo, nakon što je bilo oprano, bilo položeno na pod njezine pokorničke sobice, koje je prozorčić okrenut prema nutrini crkve sv. Pavla, koja je bila otvorena da građani slobodno mogu vidjeti sveto mrtvo tijelo. Dva dana i jednu noć neprestano su dolazili građani da ga vide. Dapače, nije im bilo dosta da ga jedanput vide, pa su dolazili više puta da ga gledaju i da mu se dive. Bilo je izvanredno sjajno, lijepo i svijetlo. Jednom riječju, takvo da je doista odražavalo bjelinu i čistoću duše koja je u njemu stanovala.

Ozanu su pokopale njezine učenice, kako same svjedoče, više puta su osjetile kako se iz njezina groba širi vrlo ugodan i jaki miomiris, u što se može vrlo lako povjerovati s obzirom na sveti život koji je provodila.” (www.dominikanke.org, 27.04.2020)

*Drage sestre,
evo i najnovijih zbivanja u našoj Kongregaciji koja su malo siromašnija
zbog novonastale situacije uzrokovane COVID-om 19.*

30. travnja do 6. svibnja – održane su u Šibeniku duhovne vježbe za sestre u formaciji, a predvodio ih je p. Arkadiusz Krasicki CSSp (Družba Duha Svetoga).

2. svibnja – Sestre u formaciji, zajedno s časnom majkom s. Jakom Vuco, s Rahelom Rukavina i s. Ljubicom Jurić posjetile su šibenskog biskupa u miru mons. Antu Ivasa u njegovoj biskupskoj kući u Šibeniku.

8. svibnja – S. Marta Turi i s. Irena Lušo položile su prve zavjete na ruke s. Jake Vuco, vrhovne glavarice, a s. Anđelina Radoš obukla redovničko odijelo i započela prvu godinu novicijata. Euharistijsko slavlje predslavio je fr. Marko Bobaš uz koncelebraciju fr. Mihaela Maria Tolja. Zbog situacije uzrokovane COVID-om 19 ove smo događaje proslavili skromno, u krugu naše redovničke zajednice u Korčuli, bez rodbine i prijatelja.

8. svibnja – S. Maja Lovrić proslavila je 60 godina redovništva u samostanu sv. Martina u Splitu u zajedništvu sa sestrama. S. Franica Mravak proslavila je 60 godina redovništva svečanim misnim slavljem u Samostanu bl. Hozane u Zagrebu, a 17. svibnja u zajedništvu s novom priorom s. Katarinom Maglica, sa časnom majkom s. Jakom Vuco i sestrama.

17. svibnja – S. Katarina Maglica preuzela je službu priore u samostanu bl. Hozane u Zagrebu. Službu potprieore preuzela je s. Antonija Matić, službu ekonomice nastavlja s. Ivanka Osredek, a za kućne savjetnice imenovane su s. Ana-Marija Martinović i s. Otilija Mijić.

18. svibnja – Održana je 7. sjednica Vrhovnog vijeća u Zagrebu, u Samostanu bl. Hozane.

29. travnja – Sestre svih naših zajednica molile su krunicu u 21 sat zajedno s cijelim dominikanskim redom, na inicijativu Učitelja reda fr. Gerarda Timonera.

2. lipnja – Sestre iz Splita, iz Samostana sv. Katarine Sijenske, Samostana sv. Martina i Samostana sv. Dominika okupile su se pored novouređene grobnice na splitskom groblju Lovrinac u koju su preneseni zemni ostaci sestara iz „nove“ u dotjeranu „staru“ grobnicu. Obredne molitve predvodio je fr. Jozo Čirko uz sudjelovanje don Ante Žderića, župnog upravitelja sa Škrapa.

25. lipnja do 1. srpnja – Održane su duhovne vježbe u Korčuli pod vodstvom fra Stipana Klarića OFM, franjevca Hercegovačke provincije Uznesenja BDM i župnika župe Veljaci. Sudjelovalo je 25 sestara.

Naši pokojnici

14. svibnja – preminuo **Drago Osredek**, brat s. Ivanke

19. svibnja – preminula je u Slavonskom brodu **Kaja Blažević**, sestra s. Otilije. (4. siječnja 2019. preminula joj je i sestra Manda Mijić, a 25. kolovoza iste godine i druga sestra Marica Dujak)

22. lipnja – preminuo **Jozo Zebić**, brat s. Beate

Sažetak sa 7. Sjednice Vrhovnog vijeća, Zagreb, 18. Svibnja 2020.

- Časna Majka je izvijestila vijeće o vizitacijama u Zagrebu i Korčuli. Također, budući da ove godine zbog situacije s COVID-om 19 nije mogao biti održan sastanak starješica, Časna Majka je ukratko predstavila izvještaje koje su priore i starješice kuća poslale.
- Časna Majka je također izvijestila kako je, što se tiče vizitacije, ostalo još nekoliko zajednica: Subotica, Šibenik i Kanada. Subotica se planira čim bude moguće, Šibenik u lipnju, a za Kanadu će se vidjeti kako će se situacija odvijati.
- Odlučeno je da se obilježavanje 50. i 60. obljetnice zavjeta proslavi u Zagrebu u sklopu Dana kongregacije koji će se održati od 16. do 18. listopada ove godine.
- Na sjednici je također odlučeno da će s. Josipa Otahal zamijeniti u školi s. Anitu Sučić koja ove godine ide u mirovinu. Na mjesto s. Josipe u Gruž će doći s. Aurelija Barišić. S. Marta Turi će zamijeniti s. Aureliju u Samostanu sv. Dominika. S. Dolores Matić odlazi u Samostan sv. Katarine Sijenske na Škrape, a s. Natalija Cindrić će je zamijeniti u Gružu.
- Odobrena je zamolba upravnog vijeća Dječjeg vrtića Blažena Hozana za financijsku pomoć pri obnovi drugog kata vrtića.
- Časna Majka je predložila da iduće godine naša braća dominikanci održe duhovne vježbe sestrama zbog toga što slavimo 800 godina od smrti sv. Dominika.

Srdačne čestitke povodom svetkovine našega svetog oca Dominika,

s. Barbara Bagudić, vrh. tajnica

Sabrale, prevele i priredile s. Slavka Sente

ZAJEDNIŠTVO DOMINIKANSKE OBITELJI U MOLITVI

Srijeda, 29. 4. 2020.: S krunicom zajedno

Povodom širenja smrtonosnog koronavirusa, učitelj reda fr. Gerard Timoner, pozvao je cijelu dominikansku obitelj da se u srijedu 29. travnja 2020. na blagdan svete Katarine Sijenske, u 21 sat, okupi na molitvu slavnog otajstva krunice. Potaknuo je, ako je moguće, da se ova molitva prenosi putem interneta ("online"). Nakana je bila da se zaustavi širenje koronavirusa.

»Pozivam cijelu dominikansku obitelj – braću, monahinje, sestre, laike, svjetovne institute,

svećenička bratstva i mlade – širom svijeta, na zajedničko moljenje krunice prema ovom planu, koji je pripremio fr. Lawrence Lew O.P., naš Generalni promicatelj svete krunice.«

Molimo za oboljele; za zdravstvene djelatnike; za obitelji oboljelih; za one koji pate ekonomski, društveno i psihološki; za zaštitu i ozdravljenje. Nakon svake desetice molim vas da molite molitvu Naše Gospe od Krunice u Fatimi: "O, moj Isuse,..." – kaže se u priopćenju učitelja reda, dr. Gerarda.

Na ovu se Učiteljevu inicijativu, kao i na poziv provincijala HDP, o. Slavka Sliškovića, odazvala i cijela dominikanska obitelj u Hrvatskoj, svatko u svojim zajednicama, odnosno u svojim domovima. Oko sedam tisuća članova pratilo je i molilo zajedno preko YouTube kanala i Facebooka. Ovaj jedinstveni događaj ujedinio je na simboličan način sve grane dominikanske obitelji.

Molitveno zajedništvo s dominikanskom obitelji prethodno je potvrdilo više kongregacija i družbi različitih karizmi, dok se molitva krunice odvijala i u svim samostanima, kućama i crkvama Hrvatske dominikanske provincije i Kongregacije sestara dominikanki svetih Anđela Čuvara, te na razini laičkih bratstava. Bilo je to jedinstveno molitveno iskustvo, a više stotina komentara putem medija i društvenih mreža, kao i direktnih javljanja sestrama dominikankama i braći dominikancima dodatno potvrđuju opravdanost ovoga pothvata.

HUMANIZAM EUHARISTIJE U DOBA KORONE

Nakon višetjedne obustave slavljenja sv. mise s narodom i Uskrsa proslavljena u praznim crkvama, početkom svibnja će pod određenim uvjetima vjernici opet moći na nedjeljnu Euharistiju.

Mjere predostrožnosti protiv zaraze su svakako opsežne. Neki bi rekli, čak i do granice apsurdna. Kako održati atmosferu sakralnosti u crkvi, onu neopipljivu odijeljenost od vanjskog svijeta i spokoj potreban za doticaj s Bogom, ako će npr. crkveni prostor prožimati antiseptički miris bolnice uslijed redovita dezinficiranja nakon misnih slavlja? Ili, kakav će dojam ostaviti misno slavlje na kojem je svatko od svakoga udaljen po dva metra, kao i to da svećenik nosi zaštitnu masku, a vjerojatno i rukavice, dok pričešćuje?

Nema riječi o rogoborenju protiv tih nužnih mjera opreza. Nitko ne želi da crkve postanu nova žarišta zaraze, pa da se sv. misu opet može pratiti samo preko interneta ili televizije, ovaj put na tko zna koliko mjeseci. No, isto tako se ne može ni zanemariti kako su ljudi osjetilna bića i utisak čijih osjetila itekako utječe na percepciju stvarnosti.

Kad to ne bi bila istina, onda liturgijska slavlja ne bi bila ni približno toliko, kao i sam crkveni prostor, prožeta svakovrskom umjetnošću ne bi li se dočarala ona oku nevidljiva dublja stvarnost sakramentalnog susreta Neba i zemlje, Božje prisutnosti pod prilikama kruha i vina, kao i blagodat njegove milosti reprezentirane u sakramentalima kao što su blagoslovljena voda i ulje.

No, i sve uvedene epidemiološke mjere nisu poštedjele Crkvu kritika i optužbi za vršenje pritiska na državne vlasti ili neku vrstu političke trgovine za glasove na predstojećim izborima ne bi li se dopustilo bogoslužje u crkvama, dok svaki drugi oblik javnog okupljanja većeg broja ljudi ostaje zabranjen do daljnjega. Ne može se pobjeći od toga kako se ovdje uistinu radi o svojevrsnoj „pozitivnoj“ diskriminaciji.

Liturgijska slavlja većina ne stavlja u istu kategoriju s ostalim javnim npr. kulturno-umjetničkim događajima. Još uvijek ustraje dojam

kako ono što se odvija u crkvi ne potpada pod zakonitosti ovoga svijeta, pa stoga kao i da ne vrijede ovozemaljska ograničenja. To je u ovoj situaciji „dvosjekli mač“. Eto, vjernici će moći na sv. misu puno prije bilo kakvog koncerta, utakmice ili festivala. No, opet itekako je prisutna svijest koliko s time raste rizik zaraze koji je do sada bio uspješno kontroliran, pa je to jamačno mnogo ozlovoljilo.

Ovdje nema sretnog rješenja. Kako god da se sve posloži, netko će biti nezadovoljan. To pak nadodaje i ovako stresnoj situaciji oko ove epidemije i sve gorih prognoza skorog potonuća gospodarstva, pa raste i vjerojatnost podjela i sukoba. Vjerujem kako nijedan iskren vjernik ne želi da se njegova vjera politizira, a to u ovom trenutku uključuje i odlazak na sv. misu svjesno prihvaćajući rizik zaraze s COVID-19 virusom.

Čežnja za Euharistijom ne bi trebala ni ne smije postati novom bojišnicom u ovom svjetonazorskom ratu treba li Hrvatska biti sekularistička zemlja ili ne, koji traje već godinama. Vjernici se ne bi trebali dati uvući u ogorčene rasprave i međusobno vrijeđanje pavši u zamku da svoje bližnje neistomišljenike identificiraju kao neprijatelja. Daleko od toga! Ako nas Krist

uči da trebamo ljubiti svoje bližnje, uključujući i neprijatelja, nemamo isprike ne nastojati činiti išta manje.

Za mnoge zbog gorkih povijesnih iskustava, od kojih su mnoga još uvijek u živućem sjećanju, ta Gospodnja zapovijed ljubavi je još uvijek previše za probaviti. Za to treba imati razumijevanja. Prijeci preko pretrpljenih nepravdi nije nimalo lako. Koliko se samo ljudskih tragedija odvija u ovom trenutku iza zatvorenih vrata, a koje se svode na nesposobnost ili nevoljnost upletenih da si oprostite.

Ništa od toga nije opravdanje, upravo suprotno. Baš zato bi vjernici prvi trebali stremiti prema pomirenju, a da bi to postigli potrebno je razumjeti i prihvatiti onog drugoga, kao što i sami žele biti shvaćeni u svojoj potrebi za Euharistijom. No, što se uopće ima razumjeti kod onih koji u ovom trenutku bune protiv odluke da se dopuste javna misna slavlja usprkos tome što opasnost od zaraze nije minula?

Najprije, treba shvatiti njihov svjetonazor i sustav vrijednosti. Ovdje nije riječ o onoj paranoidnoj podjeli na jugo-nostalgičare i „prave” Hrvate – katolike. Trideset godina nakon raspada Jugoslavije svima je jasno kako se prošlost ne može oživjeti, a nikome to nije ni u interesu. Takve parole nisu ništa više od isprazne

propagande kojom se raspiruju jeftine strasti ne bi li se galvanizirali vjerni glasači određenih političkih stranaka, jednako desnih i lijevih.

Stoga na to uopće ne treba trošiti dah. Svjetonazor i sustav vrijednosti onih koji nisu praktični vjernici može se opisati kao sekularni humanizam. To je višeslojan i značenjem opsežan termin, koje zbog njegove kompleksnosti i povijesti nije lako objasniti. Ako treba istaknuti tek jedan vid humanističkog svjetonazora, onda je to očuvanje ljudskog života kao najveće vrednote.

To je i motivacija iza svih kritika što se ovako rano, dok su još sve ostale vrste javnih okupljanja zabranjene, dopušta javno slavljenje sv. mise. Ne radi se o ideološkom ratu protiv Crkve, kao ni o kakvim zabludjelim teorijama zavjere. Iz humanističke perspektive, tim se potezom ugrožava zdravlje mnogih, jer još uvijek postoji rizik da javna okupljanja razbuktaju nova nekontrolirana žarišta zaraze.

Prije svega, riskira se zdravlje samih vjernika, kao i njihovih obitelji. Oni koji „ne idu u crkvu” su još najmanje ugroženi, osim ako im netko od članova obitelji nije vjernik. I baš zato se može ustvrditi da se ovdje ne radi o ideološki motiviranom napadu ni o zlonamjnim kritikama političkih neistomišljenika: svaka se hrvatska obitelj sastoji od vjernika, agnostika, ateista,

zdravih i bolesnih, starih i mladih, od onih koji su na tjeskobni glede ove epidemije, kao i onih koje nije briga.

Naravno, nije isključena mogućnost malicioznih napada. No, krojiti svoje stavove i ponašanje prema tome što bi mogao reći ili učiniti neki pretpostavljeni neprijatelj je definicija paranoje. Namjera ovog teksta nije fokusirati se na podjele u hrvatskom društvu nego ukazati kako smo unatoč svim razlikama u mišljenju i načinu života još uvijek jedna zajednica, povezani kroz obitelj, zajedničku kulturu i povijest te još toliko toga što uzimamo zdravo za gotovo.

Humanistički ideal očuvanja ljudskog života kao najviše vrijednosti je odraz zajedničkog kršćanskog naslijeđa, koji obvezuje i vjernike kao još jedan oblik Kristove zapovijedi ljubavi prema bližnjemu. Tko razumije tako one koji kritiziraju dopuštenje da se opet javno slavi sv. misa, onda shvaća da ne može ni mrziti neistomišljenike, a da time ne prezre i sama sebe, samu srž svoje vjere.

Sam je Sin Božji utjelovivši se uzeo obličje čovjeka (usp. Fil 2,7) ne bi li se susreo s čovječanstvom „licem u lice, kao što čovjek govori s prijateljem“ (Izl 33,11) i navijestio Evanđelje. Osoba Isusa Krist u kome su Božja i čovječja narav nepomiješane i nepromjenjive, nepodvojene i nedjeljive, a opet sjedinjene, simbol je kršćanske vjere i to ne samo u smislu vjeroispovijesti, nego kao i najviši uzor humanosti koji dotiče božansko.

Kršćanin je pozvan nasljeđujući Krista postizati nemoguće i spajati nespojivo. U ovom trenutku to pak znači, ne samo razumjeti brige i tolerirati svoga bližnjeg neistomišljenika, već ga djelom i riječju uključiti u euharistijsko zajedništvo (lat. *communio*) time ostvarujući humanističke ideale kao ljubav prema čovjeku. Zato se trebati ugledati na sv. Pavla koji je ustrajno služio Gospodinu „sa svom poniznošću u suzama i kušnjama“ (Dj 20,19) uvijek imajući na umu obraćenje, a time i spasenje, svih koji je susretao ne obazirući se na ponos i nanesene uvrede.

Fr. Mirko I. Vlk, OP

SPLIT – ŠKRAPE: Dominikanska obitelj na Škrapama u molitvi krunice

Dana 29. travnja je blagdan svete Katarine Sijenske. U našoj župi Prečistog Srca Marijina Gospe Fatimske, u Splitu, ovaj blagdan se posebno slavi zbog toga što je sveta Katarina Sijenska zaštitnica samostana naših sestara dominikanki. Sestre dominikanke svoj samostan na Škrapama imaju od 1955. godine (65 godina).

U ovoj 2020. godini posebno se prisjećamo 640. obljetnice rođenja svete Katarine Sijenske, kao i 50. obljetnice njezinog proglašenja naučiteljicom Crkve. Te je događaje zajednica sestara na Škrapama proslavila na poseban način 29. travnja, upravo na dan kad je Učitelj Reda, kao i provincijal Slišković, pozvao cijelu dominikansku obitelj na zajedničku molitvu krunice. Nakon te svete krunice, kojoj se, u 21 sat pridružio i ovaj samostan, don Danko Kovačević, župnik župe Pohođenja BDM – Spinut iz Splita, proveo nas je kroz prigodno razmatranje.

Ovim putem sestre dominikanke sa splitskih Škrapa zahvaljuju svim prijateljima i župljanima župe Prečistog Srca Marijina, koji su im se iz svojih domova pridružili u molitvi svete krunice u 21.00 sat. „Iako razdvojeni fizički, bili smo ujedinjeni u molitvi i na taj način smo proslavili blagdan zaštitnice njihovog (a i našeg) samostana svete Katarine Sijenske.“

Prijenos svete Krunice se mogao pratiti “online” na sljedećem linku: <https://www.youtube.com/watch?v=FdjiEYL-pu4&feature=youtu.be&t=278>

Petar Mrđen

UZ BLAGDAN PRIJENOSA TIJELA SV. DOMINIKA

fr. Gerard Francisco Parco Timoner III

Sv. Sabina, 25. svibnja 2020.

Velika je razlika između vidljivosti i prisutnosti. Na talijanskom je, kao i na drugim jezicima, uobičajeno pri odlasku reći: vidimo se kasnije. Naravno, bilo bi bezosjećajno to reći slijepima. Bila je jedna slijepa maserka udana za slijepog masera. Svaki dan, prije odlaska na posao, umjesto da kažu „Vidimo se kasnije“, kažu: budimo prisutni jedno drugome kasnije. Postoje neke osobe posvećena života koje su vidljive, možete ih vidjeti, ali su im srce i misli negdje drugdje. Postoji velika razlika između vidljivosti i prisutnosti.

Evangelje na blagdan Prijenosa sv. Dominika isto je kao i na svetkovinu Uzašašća, koje smo ovdje u Italiji jučer proslavili. Misterij uzašašća znači da je Isus preuzeo novi oblik prisutnosti i tako nađišao prostorne i vremenske granice tjelesnog postojanja. Odsada nadalje, njegova prisutnost više nije vezana za njegovu vidljivost. Apostoli znaju da iako Isus više nije vidljiv, vjerom znaju da će uvijek biti među njima. Ohrabreni su Gospodinovim utješnim obećanjem: „Ja sam s vama u sve dane, do svršetka svijeta.“ Svijet prepoznaje stalnu Isusovu prisutnost u svijetu kada obdržavamo njegovu zapovijed: „Idite i učinite mojim učenicima sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih“. Propovijedanje i poučavanje ljudi kako bi se okupili u zajednicu učenika isto je poslanje koje nam je ostavio i sv. Dominik.

Prvi sam put čuo za proslavu Prijenosa sv. Dominika kada sam bio u novicijatu (u Filipinima se svetkovina sv. Dominika slavi 8. kolovoza). Znao sam da riječ „traslacion“ znači procesija, ali u to je vrijeme engleska riječ „translation“ (na engleskom se ova svetkovina naziva Translation of st. Dominic, op. prev.) za mene značila „tumačenje ili prijevod s jednog jezika na drugi“. Stoga sam se pitao, zašto trebamo „prevoditi“ sv. Dominika? Je li 24. svibnja dan u dominikanskom kalendaru kada slavimo „prijevod“ sv. Dominika na druge jezike?

Ljudski je život poput obrnutog misterija Utjelovljenja, Riječi koja je postala tijelom. Na

neki je način obrnuta jer smo mi najprije tijelo, a onda kada u ovom svijetu umremo, postajemo sjećanje, na neki način naše tijelo postaje riječ; doslovno, život nas kao braće sažet je u osmrtnici koja se tiska u analekti Reda. Život nas kao dominikanaca nije sveden na pepeo i kosti na Cimitero Verano ili nekom drugom groblju. Postajemo dio sjećanja Reda koji se čuva u Arhivu Reda! Dominikov život i karizma su „dinamične riječi“ koje postaju tijelo i ostvaruju se u životima dominikanaca diljem svijeta (sinkrono) i u povijesti (dijakrono). U širem smislu, riječi koje opisuju Dominikov život i karizmu „prevode“ se u različite jezike i kulture. Današnji blagdan, Prijenos ostataka sv. Dominika, značajan je samo jer se njegova karizma i živo sjećanje, na neki način, prevode u različite kulture i jezike svijeta sve do danas. Ali kao što postoje dobri i loši prijevodi, molimo da način na koji danas živimo svoj dominikanski život bude vjeran izvorniku, odnosno, izvornom nadahnuću koje je Dominik dobio od našeg Trojedinog Boga. Amen. (prevela s. Jana D.)

Ivica Mareković, 2020.

FR. SLAVKO SLIŠKOVIĆ – NOVOIZABRANI PROVINCIJAL U DRUGOM MANDATU

U utorak, 23. lipnja, fr. Gerard Francisco III. Timoner, 88. učitelj Red propovjednika, potvrdio je fr. Slavka Sliškovića za novog provincijala Hrvatske dominikanske provincije Navještenja B. D. Marije, koji je izabran demokratskim putem u drugom mandatu i za sljedeće četverogodište.

Novu upravu, uz Provincijala, sačinjavaju novoizabrani definatori Anto Bobaš, Tomislav Kraljević, Kristijan Dragan Raič, Zvonko Džankić,

Mihael Mario Tolj i Ivan Marija Tomić.

Slavko Slišković rođen je 16. siječnja 1975. godine. Prve zavjete u Redu propovjednika položio je 16. rujna 1995. godine, a za svećenika Hrvatske dominikanske provincije zaređen je 16. srpnja 2000. godine.

Teologiju je magistrirao na Sveučilištu u Fribourgu (Švicarska) 2000. godine, a povijest doktorirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2005. Od 2000. godine predaje crkvenu povijest na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Pročelnik je Katedre crkvene povijesti KBF-a Sveučilišta u Zagrebu. Obnašao je službu priora samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu. Godine 2016. izabran je za provincijala za razdoblje od 2016. do 2020., a od 2017., dopredsjednik je Hrvatske redovničke konferencije.

S današnjim izborom fr. Slavko Slišković započinje svoj – drugi mandat za razdoblje od 2020. do 2024. (usp.www.dominikanci.hr)

POLAGANJE PRVIH RED. ZAVJETA U KORČULI I ULAZAK U NOVICIJAT

Na spomen Zaštite blažene Djevice Marije nad cijelim dominikanskim redom, u petak, 8. svibnja, u Korčuli su položile svoje prve zavjete s. Marta Turi i s. Irena Lušo. S. Anđelina Radoš primila je redovničko odijelo i započela novicijat. Euharistijsko slavlje u 11 sati predslavio je fr. Marko Bobaš. Pridružio se i fr. Mihovil Mario Tolj iz Gruža.

Slavlje je započelo ulaznom procesijom i himnom sv. o. Dominiku, *Divne l' nade*. Zatim je postulantica Anđelina primila redovničko odijelo i izabrala krunu od trnja. Nakon homilije

pristupile su novakinje obredu polaganja redovničkih zavjeta poslušnosti, čistoće i siromaštva u ruke časne majke s. Jake Vuco. Na kraju euharistijskog slavlja molila se Molbenica moćnoj Kraljici Ružarija, koja se tradicionalno moli 8. svibnja u podne.

Slavlje je nastavljeno za zajedničkim stolom, u krugu redovničke obitelji, jer su obitelji sestara u ovoj situaciji bile zapriječene doći na slavlje, uz radosnu pjesmu i čestitke iz naših zajednica.

SVEČANI ZAVJETI TROJICE DOMINIKANACA

Za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja, u subotu 30. svibnja, u crkvi Kraljice sv. krunice u Zagrebu, na ruke provincijala Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavka Sliškovića, položila su svečane zavjete trojica dominikanaca: fr. Marin Golubović, fr. Karlo Alan Kevo i fr. Matej Trupina. Misno je slavlje, u nazočnosti braće redovnika, obitelji, rodbine i prijatelja, predvodio provincijal fr. Slavko. On je na početku homilije istaknuo da smo se okupili uoči svetkovine Duhova, koja je posebno važna dominikancima jer je sv. Dominik redovito na taj dan okupljao oko sebe braću kako bi u zajedništvu slavili skupštinu Reda propovjednika.

Na skupštini u Bolonji 30. svibnja 1221. određeno je da Red započne svoje poslanje u hrvatskim krajevima. Danas, 799 godina kasnije, braća Marin, Karlo Alan i Matej svojim zavjetima potvrđuju da je spomenuta odluka bila ispravna – sjeme Duha Svetog bačeno prije gotovo osam stoljeća i danas donosi rod!

Polaganjem svečanih zavjeta braća Marin, Karlo Alan i Matej postali su punopravni članovi Reda propovjednika i obećali su život u poslušnosti. S jedne strane odrekli su se obiteljske sreće i imovine, dok su s druge strane postali dio Dominikanske obitelji koja broji nekoliko tisuća članova.

Zavjet poslušnosti, koliko god bio izazovan i zahtjevan, put je oslobođenja za kreativno, prepoznatljivo i potpuno služenje Isusu Kristu u duhu sv. Dominika.

Provincijal je nadalje naglasio da zavjeti nisu plod pojedinačne snage i volje, nego Božjeg milosrđa i milosrđa braće s kojom živimo. Nismo vlasnici svojeg poziva, nego nam ga je Bog darovao i jedino uzajamnim bratskim milosrđem možemo živjeti ovaj poziv i u njemu rasti.

Na kraju homilije provincijal Slišković poručio je braći Marinu, Karlu Alanu i Mateju sljedeće: „Vi danas, poput Mojsija, sklapate savez s Bogom. Da biste imali snagu do smrti živjeti što danas obećavate nužno je sačuvati stav poniznosti pred Bogom i ljudima.

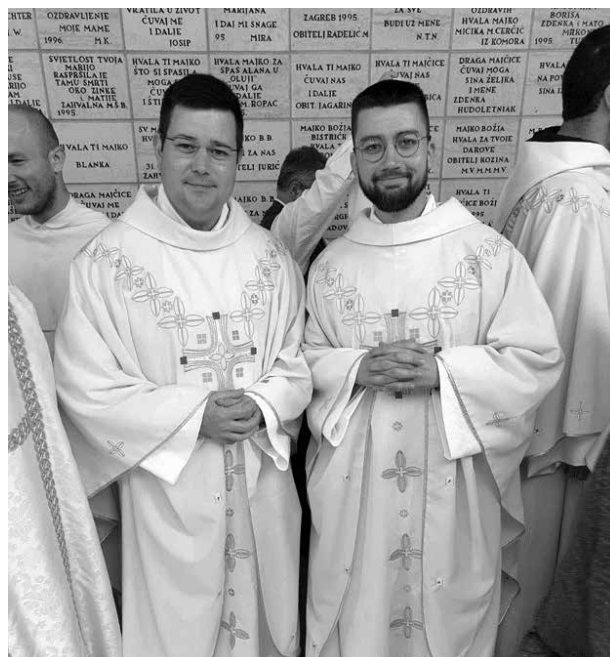
Oholost je izvor svih grijeha. Ona nas udaljuje i od Boga i od ljudi. Znajte kleknuti pred Bogom. Imajte snagu tražiti milosrđe od bližnjih. Hranite se na euharistijskom stolu i gradite Crkvu Božju najprije u samostanima u kojima ćete živjeti, pa ćete biti graditelji Crkve Božje i među vjernicima koji će u takvim samostanima prepoznavati sveto propovijedanje koje je naš sv. o. Dominik zamislio i utemeljio. U tome neka vam sv. Dominik bude uzor i zagovornik i neka vas prati zaštita Blažene Djevice Marije – zaštitnice našeg Reda“.

NOVOZAREĐENI SVEĆENICI HDP fr. ANTE KAZOTI i fr. REGINALD BIKLIĆ

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, u zajedništvu s pomoćnim biskupima zagrebačkim mons. Ivanom Šaškom i mons. Mijom Gorskim, redovničkim poglavarima, rektorom i poglavarima Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa, te mnogobrojnim svećenicima, podijelio je u subotu 20. lipnja na euharistijskom slavlju u Hrvatskom nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici, sveti red prezbiterata dvadesetorici đakona.

Među ređenima su bili i dvojica dominikana: fr. Ante KAZOTI (Župa Uznesenja BDM, Kaštel Lukšić, Splitsko-makarska nadbiskupija), i fr. Reginald BIKLIĆ (župa sv. Marka Križevčana, Zagreb, Zagrebačka nadbiskupija).

Našim dragim dominikanskim mladomisnicima srdačna čestitka!

PRVA MISA FR. ANTE KAZOTIJA

U nedjelju, 21. lipnja, u samostanu sv. Dominika i nacionalnom svetištu bl. Augustina Kažotića u Trogiru, svoju prvu misu proslavio je fr. Ante Kazoti.

Na početku misnog slavlja sve okupljene vjernike je pozdravio starješina samostana fr. Petar Galić, OP čestitavši novozaređenom svećeniku te njegovoj obitelji i prijateljima.

Podsjetio je kako je fr. Ante, prije mlade mise koju će proslaviti 16. kolovoza u trogirskoj prvostolnici s početkom u deset sati, odlučio svoju prvu misu slaviti upravo u trogirskom samostanu sv. Dominika, u kojem je djelovao i za kojega ga vežu predivne uspomene.

„Fr. Ante je sin pokojnog hrvatskog branitelja, ali je svjestan da je našoj domovini i narodu potrebna molitva jer sile paklene ne miruju.“ - kazao je fr. Petar Galić.

Na početku koncelebriranog misnog slavlja, fr. Ante je kazao kako je u njegovoj prvoj misi nakana moliti za našu domovinu Hrvatsku. Pozivam i svih vas da molite za naš narod i domovinu, poručio je.

U homiliji se dotaknuo Evanđelja po Mateju u kojem je Isus rekao svojim apostolima: *Ne bojte se! Ta ništa nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće doznati.* „Draga braćo i sestre, ima puno toga čega se mi ljudi bojimo. Isus svima koji ga nasljeđuju i koji će ga nasljedovati poručuje: *Ne bojte se!* Budite svjesni te poruke. Vjera vam treba biti oslonac u životu. On vas ne ostavlja na cjedilu, On poznaje svakoga od nas i zna čak koliko vlasni imamo na glavi.“ - kazao je u svojoj prvoj homiliji mladomisnik fr. Ante Kazoti.

- Biti svećenik je lijepo i neopisivo. Ovo je unutarnje zadovoljstvo, unutarnja sreća koju samo Gospodin može udijeliti. Posebno me veseli što sam potekao iz roda blaženog Augustina

Kažotića i smatram da je njegov zagovor odigrao veliku ulogu na mom životnom putu. Želja mi je bila da moja prva sveta misa bude ovdje u nacionalnom svetištu bl. Augustina Kažotića, u mom rodnom kraju, kazao je fr. Ante i najavio svečanost u Župi uznesenja BDM u Kaštel Lukšiću gdje je odrastao te mladu misu, 16. kolovoza u Trogiru.

Fr. Ante Kazoti rođen je 18.10.1980. u Splitu, sve sakramente primio je u Župi uznesenja BDM u Kaštel Lukšiću. Završio je srednju ugostiteljsku školu i 2009. godine odlučio je otići u samostan.

U novicijatu je ušao 2011. godine. Završivši studij Teologije posvećenog života u Zagrebu, upisao je Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu gdje 2019. uspješno diplomira.

Godinu dana je proveo u dubrovačkom samostanu sv. Dominika, a pastoralno je djelovao u Župi svetog Križa u Gružu.

SPLIT – ŠKRAPE: Veliki tjedan na ‘Škrapski’

Evo par zanimljivih videa sa splitskih Škrapa. Naime, zbog trenutne situacije zabranjena su javna okupljanja i mise s narodom. Da Cvjetnica, Veliki Četvrtak, Veliki Petak, Veliku Subotu i Uskrs ne bi bila “mutava,” članovi zbora župe Prečistog srca Marijina odlučili su ‘online’ objaviti par pjesama.

Ovako su oni to objasnili: “Nekolicina nas koji su uspjeli odvojiti po dosta vremena (ukupno tri dana) je napravila malo iznenađenje i za sve vas i za sve ostale ljude dobre volje koji su voljni pogledati i poslušati. Nama fali zbor, fale probe, fale ljudi, fali naš kor, fali pivanje na

misi, fale naše nedjeljne kave, a najviše nam fali naša č. Pavla!! (Nađite mi vi dominikanku koja to može izjaviti, da joj fali č. Pavla!)

Najprije je odsvirana i snimljena melodija skladbi (matrica) koja je poslana članovima zbora. Svaki pjevač se trebao snimiti, te otpjevati svoju dionicu, pazeći pri tome na tempo, dinamiku, dahove Sve kao i kod pjevanja uživo.

Sve snimke su bile opet poslane članu koji ih je povezao u jedno. Snimke koje nisu bile savršene da bi se svi potrebni glasovi ujedinili, morale su biti ponovljene. Sami članovi koji su pjevali su izjavili: “Pivat gregorijanski koral bez dirigenta je užasno teško, al eto, uz malo čarolije smo uspili.” Neke snimke su bile ponavljane i po više puta. Samo spajanje i uštímanje tona orgulja i glasova trajalo je preko 6-7 sati.

Da bi video dobio potreban izgled, trebalo je osim zvuka nadodat tekst skladbi, fotografije, i popratna videa, te sve to smiksati i oblikovati u jednu cjelinu. U video su uloženi sati i sati rada.

Naravno da č. Pavla nije znala ništa o ovome i može misliti kako je ostala ugodno iznenađena. Još nije shvatila kako sve to funkcionira,

ali je usrid svoga "contemplari et contempla-
ta aliis tradere" rekla : "znači probe se mogu
održavati i priko interneta". Možda je bolje da
smo šutili?!

Kruži legenda da je pola župe naučilo sve ki-
tice pjesme "Židovska su djeca." Jedna mama
je rekla č. Pavli : "Drago je meni, časna, da on
to piva i snima, ali već dva dana, i po cili dan!?
Zovu me susidi i kažu: šta ti se to dogodilo s di-
teton, a bilo je tako krasno i umiljato stvorenje!"
Malo šale. Ugodno slušanje.

Petar M.

SPLIT – ŠKRAPE: »Sebična inicijativa« – krunica za č. Pavlu

Nakon snimanja videa za Veliki tjedan, po rije-
čima s. Fidelis, ušao je mir u škrapski samostan.
☺ Naime s. Pavla je dobila novu zanimaciju pa je
slala okolo naše video uratke. Ostale sestre mo-
gle su malo odahnut. Doduše, nismo vidjeli ni da
tipka, ni da komentira u grupi zbora na whatsapp-
pu. Jedan pjevač je došao do zaključka da "vjero-
vatno krši izolaciju, i prisluškuje pod balkonom
pjevače, u nadi da će čuti što se novo sprema."

Za Uskrs predsjednica zbora nam pošalje po-
ruku: "časna Pavla svima čestita Uskrs, i moli da
je ne zovemo jer se ne može javiti na mobitel."

S. Fidelis nas obavještava da je 'od dosade s. Pavla
išla provjeravat tvrdoću pločica u wc, i da se malo
ozlijedila.' Uskoro stiže link sa porukom: "U 20.30
molimo zajedničku krunicu za našu č. Pavlu."

Raspitam se od mlađih članova zbora o čemu
je riječ. Kad ono kažu: "Trenutno smo svi doma
u izolaciji. Imamo vremena, pa kao crkveni zbor
imamo potrebu se pomoliti za zdravlje naše s.
Pavle." Iskreno, zatekli su me odgovorom. Cijelu
sedmicu članovi zbora su se iz svojih domova
okupljali u 20.30 na molitvu sv. krunice uz po-
moć aplikacije za video poziv. Gledali se i zajed-
no molili.

Cijelu tu idilu prekinula je s. Fidelis izjavom:
"previše revno ste molili, ko' će sad ostat živ.
Č. Pavla je dobro i kruži po samostanu." Nerije-
šena misao nad kojom je s. Pavla dugo meditira-
la i razmatrala (skoro ko sveti Toma Akvinac), a
opet je nije mogla dokučiti, bila je: "Ja se na njih
derem, a oni za me mole. Ova dica definitivno
nisu normalna! Ali, svejedno ja ih volim najvi-
še na ovom svitu." Draga naša časna, i mi vas
volimo upravo zbog te vaše: "vike," "nabrajanja."
"žuganja," i "ludosti za glazbu." Da nije toga ne
bi bilo ni rezultata u našem zajedničkom radu.

Petar M.

ŠIBENIK: Duhovne vježbe za sestre u formaciji

U Šibeniku su u četvrtak 30. travnja započele
duhovne vježbe za sestre u formaciji, a predvodi
ih pater Arkadiusz Krasicki CSSp (Družba Duha
Svetoga), predavač biblijskih predmeta na Teo-
loško-katehetskom odjelu u Zadru te pomoćnik
u pastoralu mladih, braka i obitelji Šibenske bi-
skupije, a trenutno pastoralno djeluje u župama
Zablaće i Mandalina.

Duhovne su vježbe započele u četvrtak uve-
čer zazivom Duha Svetoga i misnim slavljem na
kojem je pater Arek u propovijedi dotaknuo dvi-
je teme važne za svaku osobu posvećena života:
čežnja i umiranje. Za čim doista čeznemo?, po-
zvani smo zapitati se, posebno za čim čeznemo
dok slavimo svetu misu. Jesmo li zaista prisutni,
je li Isus kojeg ćemo primiti u pričesti objekt naše
čežnje ili su nam misli raspršene i usmjerene na
stvari i druge osobe? Isus je kruh života, kruh

koji nastaje od brašna i vode. A brašno nastaje od zrnja pšenice. Dakle, da bismo dobili kruh, zrno mora umrijeti, tek tako može postati hrana za druge. Jesmo li mi spremni „umrijeti“ da bismo našli pravi život?, upitao je pater, unoseći u izlaganje brojne primjere iz života i formacije, kako bi prisutne sestre potaknuo na promišljanje o vlastitom načinu življenja posvećenog života.

ŠIBENIK: Susret sestara sa šibenskim biskupom u miru Antom Ivasom!

Susret sestara u zajedništvu s časnom majkom s. Jakom Vuco sa šibenskim biskupom u miru Antom Ivasom!

KORČULA: Održane duhovne vježbe u Korčuli

U Korčuli su od 25. lipnja do 1. srpnja održane duhovne vježbe pod vodstvom fra Stipana Klarića OFM, franjevca Hercegovačke provincije Uznesenja BDM i župnika župe Veljaci.

Duhovne vježbe na kojima je sudjelovalo 25 sestara, započele su u četvrtak uvečer zazivom Duha Svetoga i kratkim nagovorom u kojem je

fra Stipan pozvao sestre da razmisle što ostavljamo iza sebe, koja je naša oporuka, a što je Isus ostavio svojim učenicima. Kroz šest je dana sestrama upućivao poticajne riječi o molitvi, načinu na koji molimo, načinima pronalaska smisla svog poslanja i života, uzorima iz Starog zavjeta kao što su Ilija i Jona. Naglašavao je važnost zajedništva i zajedničke molitve, a svake je večeri dan završavao klanjanjem pred Presvetim. Duhovne vježbe završile su u srijedu ujutro zahvalnim misnim slavljem, nakon kojeg je fra Stipan pozdravio sestre i iskazao želju za budućim susretima i duhovnom povezanošću, kao što su to činili i naši utemeljitelji sv. Franjo i sv. Dominik.

SMJENA VODSTVA U SAMOSTANU BL. OZANE

U nedjelju 17. svibnja 2020. u zagrebačkom samostanu bl. Ozane došlo je do smjene vodstva. Dosadašnju prioru s. Marinu Pavlović, naslijedila je s. Katarina Maglica. Službu potprieore preuzela je s. Antonija Matić, a savjetnice su s. Otilija Mijić i s. Ana Marija Martinović, koja je ujedno i učiteljica juniorke. Za samostansku ekonomu imenovana je s. Ivanka Osredek. Ove dekrete imenovanja pročitala je č. majka Jakica Vuco. Prema dominikanskoj tradiciji sestre su venijom iskazale svoju poslušnost novoj priori.

Korčulanska zajednica zahvaljuje s. Katarini

Dva dana ranije, 15. svibnja, od s. Katarine se oprostila korčulanska zajednica, u kojoj je provela najveći dio svog redovničkog života. Za tu su joj prigodu sestre juniorke u kratkom programu poželjele uspješan nastavak životnog putovanja, podsjećajući na onaj konačni cilj prema kojem svi idemo, i zahvalile za dosadašnje služenje:

Životne mudrosti

„Život je most, kaže kineska poslovice. Ne gradi kuće na njemu. Putovati treba, preko mosta, do Vječnosti. Putovati, isploviti treba, iz kolijevke,

podignuti bijela jedra pa otploviti.

Kao nekad, kaže priča, i veliki putnik Odisej. Putovao je, iz nevolja se izbavljao, radostan bio. Ali cijelo vrijeme, pogleda upravljena domu, u kojem ona ga je čekala.

Vjerna Penelopa, dvadeset je godina čekala njegov povratak. I kad su ostali prestali vjerovati, ona je čekala.

Jer, znala je – put ne traje vječno. Vratit će se. Još jedna pustolovina, još jedna plovidba, još jedan grad, još jednom neki drugi ljudi, ali – vratit će se. Jer, put ne traje vječno. Samo je ljubav vječna.

A on, Odisej, putnik, nakon svega što je proživio, nakon mladosti i prvih zanosa, možda umoran od putovanja, ovako u jednoj pjesmi kaže¹:

Ne mogu odustati od putovanja: ispit ću život do kraja. Uživao sam mnogo,

trpio sam mnogo, s onima koji me vole i sam; na obali i olujnom moru. (...)

Kako je tužno zastati, završiti, rđati besposleno, a ne u upotrebi sjati! (...)

Eno luke; brod već nadimlje jedra. (...)

Smrt kraj je svemu, ali nešto prije kraja,

¹ Alfred Lord Tennyson, *Ulysses* (slobodan prijevod).

*plemenito neko djelo, još može biti učinjeno. (...)
Dođite, prijatelji, nije kasno
potražiti novi svijet. (...)
Iako je mnogo iza nas, mnogo još čeka,
i iako više nismo ona sila
koja je nekoć i gore premještala,
ono smo što jesmo.
Jednaka snaga junačkih srca,
oslabljenih vremenom, oslabljenih životom,
ali s istom voljom
ići, tražiti, pronaći
i nikada ne sustati.*

Život je most. Ne gradi se na njemu kuća. Putovati, isploviti treba, iz kolijevke, podignuti bijela jedra. Otploviti.

U još jedno novo sutra. U još jedno putovanje. Kao Odisej. A Gospodin, On čeka. Kao Penelopa. Uvijek. Da nas nakon svih putovanja jednom u svoj zagrljaj primi.

Zahvaljujemo Vam za svaki dan služenja, za žrtve i molitve. Za ustrajnost i ljubav. Zahvaljujemo na spremnosti za još jednu plovidbu.

Neka Vam i ovo novo putovanje bude blagoslovljeno. Hrabro! Do Vječnosti!“

s. Barbara zahvaljuje s. Katarini

Korčulanska priora s. Barbara Bagudić, zahvalila je s. Katarini na svemu što je u zajednicu utkala, a časna majka s. Jaka Vuco je istaknula spremnost s. Katarine na novu službu. Zahvalila joj je na dosadašnjem služenju Kongregaciji i raspoloživosti da to i dalje čini.

S. Katarina je potom molila zajednicu oprostjenje, te priznala kako joj nije lako, nakon 38

godina napustiti korčulansku „kolijevku.“ Preporučila se svima u molitve i zahvalila sestrama na svim trenucima koje su proteklih godina dijelile. Rekla je, između ostalog:

„Zajedno smo tkali život. Htjeli, ne htjeli, sudarali smo se, dopunjali smo se, poticali smo se, bili ljuti jedni na druge, ali to je sve život. Odlazim bez gorčine. Odlazim, moram priznati, s tugom. Ali znam tko sam, znam što sam. Rado sam pričala u zadnje vrijeme kako su mi tata i mama bili na zavjetima. Mama nije baš voljela more, bojala se vode, pa mi govori: „Moj sinko, ne moraš ti tu stat, kad imate kuću tamo, kuću ‘vamo, pa reci da ti je slabo, da ne možeš...“ A tata šuti. Kad je mama završila, tata kaže: “Ženo moja, ti nisi čula ono ‘posluh, siromaštvo i čistoća?’” Ili ćemo biti ono što trebamo biti ili ćemo biti nezadovoljni. (...) Ja bih htjela ovih svojih 37 godina sabrati u jednu riječ: oprostite za sve što nije bilo dobro. Ako je štogod bilo dobro, neka Gospodin blagoslovi, neka umnoži i neka nam bude svima na korist. Puno se ovdje događalo i oblačenja i zavjeta i doživotnih zavjeta, i odlazaka i dolazaka. Sve je to nosilo čovjeka kroz život. Za sobom to ostavljamo. Rekoste vi mladi, život je most i na mostu ne gradi. Negdje sam pročitala, “korijenje tvoje nek bude u nebu”. A mi mislimo da korijenje mora ići odozdo! (...) Bit će mi uvijek drago kad netko prođe, navratiti. Normalno da ćemo biti u vezi. Ne planiram ništa, puštam Bogu da vodi. I gore će biti život sazdan od ovoga svega što mi imamo. Idemo! Je li lako ili teško, idemo!“

Dobrodošlica s. Katarini u zagrebačkoj zajednici i čitanje dekreta

Smjena priore u zagrebačkom samostanu bila je nedjelju 17. svibnja 2020. u nazočnosti vrhovne poglavarice s. Jakice Vuco i njezina vijeća.

Prije čitanja dekreta, s. Antonija Matić je zahvalila dosadašnjoj prioru s. Marini Pavlović na svemu što je učinila za ovu zajednicu tijekom dugogodišnjeg mandata. Istakla je kako se iz njezina zalaganja vidjelo da je voljela zajednicu, kao i svaku pojedinu sestru.

Draga s. Marina,

Danas kad završavaš ovu odgovornu službu želim se u ime svih sestara zahvaliti za svu brigu i ljubav koju si uložila u vodstvo naše zajednice kroz proteklih 6 godina.

Hvala ti za neumorno služenje, darivanje i žrtvovanje za ovu zajednicu. Hvala za razumijevanje, za pažnju, za molitvu i zajedništvo, za veliko srce koje je imalo ljubavi za svakoga.

Život u zajednici je satkan od lijepih i od manje lijepih trenutaka. Nećemo mjeriti koliko je bilo lijepoga ili koliko je bilo ružnoga. Bog sve zna, jer si Mu prikazivala svoju patnju a i izricala svoje blagoslove na sve nas. Svaki dobar čovjek zauvijek ostavlja trag dobrote na zemlji. Nije pritom presudno koliko je dugo živio. Presudno je samo koliko se snažno utkao u vez dobrote. Ti si se s. Marina žrtvovala i darivala za ovu zajednicu i za svaku pojedinu sestru. Utkala si se u svaku poru ove kuće, gradila si, stvarala, obnavljala, popravljala i snažno si ostavila duboke tragove koje ćemo uživati svi zajedno. Ponesi sve ono što je bilo lijepo, a ono što je bilo manje lijepo, to zaboravi i oprosti nam što te ponekad nismo razumjele ili smo te uvrijedile. Neka te Gospodin, koji te je blagoslovio jednostavnošću, blagoslovi i postojanom voljom da svoju jednostavnost nastaviš živjeti među nama svjedočeći Božju ljubav i dobrotu. Neka su ti dani blagoslovljeni i ti budi blagoslov drugima.

Hvala s. Slavki, potpriori, što je pomagala s Marini, hvala za sve ono dobro i lijepo koje ste učinili za ovu zajednicu. zajednicu. Bili ste nam

primjer u revnosti i gorljivosti za dom Božji. Hvala za neumornost i brigu za obitelji naše župe koji su u oskudici i u duhovnoj i u materijalnoj. Mnoge ste nahranili, odjenuli, ohrabрили, utješili ali i potaknuli na molitvu. Bog darovatelj svih dobara neka vam uzvрати svojim blagoslovom.

Hvala također s. Ivanki, ekonomi našeg samostana što je odgovorno i s puno brige i ljubavi vršila ovu službu. Službu nastavljaš vršiti i dalje pa ti želimo dobro zdravlja i puno Božjeg blagoslova u svemu.

Nakon zahvale dosadašnjoj upravi, izrazila je dobrodošlicu novoj priori s. Katarini Maglica:

Draga s. Katarina,

U ime svih sestara srdačno Vas pozdravljam i dobro nam došla u našu zagrebačku zajednicu. Znamo da Vam nije bilo lako nakon 37 godina napustiti Korčulu ali s pouzdanjem u Boga i u duhu redovničke poslušnosti prihvatili se službu Priore ovoga samostana. Ovaj izbor za novu službu sigurno Vas je stavio na veliku kušnju. Kad ste napokon mislili kako će te imati malo više vremena za sebe te kako će te malo predahnuti od poglavarske službe, Bog je ponovno posegnuo za Vašim redovničkim predanjem i odricanjem. Zbog ovog Vašeg velikodušnog dara poslušnosti odajemo Vam iskreno poštovanje

i zahvalnost. Uvjerene smo, da će ovu Vašu žrtvu Gospodin obilno nagraditi i u vremenu i u vječnosti. Stoga vam, na početku ove vaše nove službe u ovoj zajednici obećajemo svoju spremnost, poslušnost, podršku, pomoć i molitvu. Kao vrhovnoj poglavarici dobro su vam znane naše radosti i želje ali i naše slabosti.

Želimo vam sretan početak i neka vam Duh Sveti podari puno snage, mudrosti, razboritosti i razumijevanja u vodstvu ove naše trnjanske zajednice. Neka u njoj bude što više ruža a što manje trnja. Neka vas prati, čuva i zagovara bl. Hozana zaštitnica našega samostana.

Još jedanput, dobro nam došla i lijepo se osjećajte među nama!

Živjela!

Nakon što je vrhovna poglavarica s. Jakica Vuco pročitala dekret novoj priori s. Katarini, ona se obratila sestrama ovim riječima:

Nova priora s. Katarina obraća se zajednici:

Drage sestre, znamo da zajednica nije dovršena datost. Ona se stvara. Nama naočigled raste ili nestaje. Da bi zajednica živjela njeni članovi trebaju urastati u zajednicu, stvarati zajedništvo. Slično je i s duhovnim životom. Ne može netko reći: ja sam odlučila biti na toj i toj razini duhovnog života. Ne ide to tako. U duhovnom životu idemo korak naprijed, tri nazad; dva naprijed, pa opet natrag. Tako je, sestre, i s našim zajedništvom. Treba znati da samo jedna osoba ne čini zajednicu, ne može je sama ostvariti. Zajednicu tkajemo svi. Ne zavaravajmo se, nećemo biti sol zemaljske kugle, ako nismo sol svoje zajednice, ako smo na putu pogubili sve ono što zajednički život čini ljepšim, ljudskijim i podnošljivijim. Je li zajednica bogatija mojim sudjelovanjem u njoj ili je ja polako, ali sigurno razaram?

Ljubav i djela idu skupa. Ljubav nije samo otići pred Svetohranište i rastapati se pred Isusom. Moliti je važno i crpiti snagu i rasvjetljenje na pravom mjestu, ali ljubav, to nam je i Isus rekao, samo se djelima dokazuje. Djela su mjera naše ljubavi, htjeli ili ne htjeli to priznati. Koliko

se više na tom polju budemo trudili, toliko će nam zajednički život biti ljepši, podnošljiviji i prihvatljiviji.

Prepričat ću vam jednu kratku prezentaciju koja meni puno govori. Gandhi je studirao u Londonu. Bio je, vrijedan, marljiv i veoma napredan student. Voljeli su ga profesori i studenti. Jedan profesor je bio iznimka, nije ga trpio jer je bio drugačiji od ostalih. Razlikovao se bojom kože, vjerom i narodnošću. Nije propustio ni jednu priliku da ga ponizi i izrugaa. Kad bi bio siguran da će uspjeti, uvijek je na kraju on ostao „kratkih rukava.“ Jednom, dok je Gandhi u studentskom kafiću jeo blizu njega, glasno je kazao; „Znate li vi, gospodine Gandhi „da orlovi i svinje ne jedu skupa?“ Gandhi je mirno uzeo svoj poslužavnik, ustao i odgovorio: „Gospodine profesore, orao će uskoro odletjeti,“. Ovaj zamukne i odluči mu se osvetiti na ispitu. Pismeni radovi su pregledani i ocijenjeni svima osim dotičnom studentu. Njemu je htio postaviti dodatno usmeno pitanje pred auditorijem: „Kad bi idući ulicom vidio dvije vreće, u jednoj je novac u drugoj mudrost, koju bi uzeo?“ - pitao je Profesor. Kratko promislivši, Student je odgovorio:

„Onu vreću punu novca.“ Profesor slavodobitno izjavi da bi On uzeo onu u kojoj je mudrost. Gandhi samo odmjereno odgovori: „Gospodine Profesore, svatko uzima ono što čega nema.“ Još ljući, Profesor ispod riješenih zadataka testa krupnim slovima napiše „Idiot.“ Uzme Gandhi test, pogleda i kaže: „Gospodine Profesore, Vi ste se samo potpisali, niste stavili ocjenu.“

Uz nas, sestre, ne živi netko tko nije dostojan naše pažnje, naše brige i našeg poštovanja. Nemojmo misliti da nas služba u zajednici sama po sebi izdiže, da su diploma i akademski naslov opravdanje za omalovažavanje drugih koji nisu imali sreće od života dobiti što je nama darovano. Ako smo u naponu snage i možemo raditi, možemo stvarati, sestra koja to ne može nije manje vrijedna od nas. Do beskonačnosti bismo mogli nizati ono u čemu se razlikujemo. Ali to ne znači da te razlike moraju biti naši ponori, te razlike bi trebale biti naše bogatstvo.

I kad nesuglasice dođu mogu se mirno riješiti. I meni i vama su poznate situacije kad sestra do mene ne smije progovoriti riječi, jer je nadjačam svojom rječitošću, da ne kažem nepriстойnošću. Postoji i bezbroj situacija u kojima svoju sestru prihvaćamo kao rođenu sestru ne vrednujući je po njenim nepromišljenim riječima ili neuobičajenim djelima. Prihvaćajmo se kao što nas Bog prihvaća. A kako Bog prihvaća? Istina, Bog je pravedan. Sve vidi i zna, dobro poznaje svaku od nas. Za razliku od čovjeka, Bog posjeduje milosrđe, krasi ga ljubav. S tim osobinama u srcu tuđe pogreške i razlike neće nam

biti nepremostive. Ako na tome poradimo, naša zajednica će cvjetat ljubavlju.

Nije važno da se proslavi velikim djelima, da postane poznata i zanimljiva medijima, važno je da cvjeta ljubavlju, mirom i radošću. I zato ponizno molim da mi na tom putu pomogne svaka pojedina sestra ove zajednice. Ako nam nešto nije pravo, svim dopustivim načinima pokušajmo to rješavati. Klonimo se mržnje, netrpeljivosti, vike vrijeđanja. Ako stvari ne uspijemo riješiti na način kako držimo da treba, postoji i tiha žrtvenost. Nema prave ljubavi bez žrtvenosti, niti je žrtva korisna ako nije prožeta ljubavlju.

Hvala Časnoj Majci i njenom vijeću na povjerenju, a posebno, sestre, vama koje ste mi dale svoj glas i ozbiljno se nadate da ćemo nešto zajedno uspjeti. Svjesna sam da su mi sile slabe, da mi zdravlje nije bajno, ali neću plakati nad sobom, niti se žaliti. Volja je tu, a vjerujem u sve vas i u Božju pomoć. Treba nam Božji blagoslov i svi darovi Duha Svetoga. On neka nam bude potpora a mi jedna drugoj oslonac, sestra i majka. Hvala.

Na kraju se zajednici obratila i dosadašnja priora s. Marina Pavlović. Ona je još jednom izrazila dobrodošlicu novoj priori s. Katarini Maglica.

s. Marina:

„Zahvaljujem Bogu, koji nam je u svojoj providnosti odabrao Vas. Znamo da se ništa ne događa bez Božje volje, u to sam se nebrojeno puta uvjerala tijekom svoje službe. Hvala i Vama draga s.

Katarina što ste prihvatili novu zadaću i ovu zajednicu.“ – rekla je s. Marina i nastavila: „Bili ste nam č. majka u nekoliko navrata, zajednica Vam nije nepoznata. Ova se smjena dogodila baš u Gospinu mjesecu, svibnju. Neka naša Nebeska majka bude na pomoć svima nama. Mi joj se svi rado utječemo, ona nas sigurno štiti i neće nas zaboraviti. Zahvalni smo i anđelima čuvarima koji su Vas dopratili i nama dali. Sve nas to još više potiče da zahvaljujemo Bogu za Vas i da Vas podržavamo svojim molitvama i suradnjom.“

Nakon riječi dobrodošlice, s. Marina je predala novoj priori Katarini dar u ime cijele zajednice.

Potom se još jednom obratila sestrama, zahvalila na dosadašnjoj suradnji i razumijevanju i molila oprostjenje ako je koga, obnašajući službe priore, povrijedila.

I na kraju u šali je dodala, da slučajno ne bi ostalo bilo kakve gorčine u našim srcima, donijela je punu košaru slatkiša da se zasladimo.

A kao *šećer na kraju* bila je lijepo ukrašena torta (s. Metode) s. Marini u zahvalu, s. Katarini za sretan početak, a cijeloj zajednici – redovničkoj obitelji za ugodno raspoloženje.

Sabrala: s. Slavka S.

ZAGREB: s. Franica Mravak proslavila 60. obljetnicu redovništva

Svečanim misnim slavljem, 8. svibnja, na blagdan Gospe Pompejske, s. Franica Mravak je proslavila 60. obljetnicu redovništva. Proslava tog jubileja bila je u nedjelju 17. svibnja, kad je obilježena i smjena samostanske priore. Već je za vrijeme svete mise kapelan Milan Dančuo izrazio zahvalnost s. Franici za dugogodišnji predani rad u župi Krista Kralja, kao sakristanka. S. Franici je čestitala i dosadašnja priora s. Marina, a i č. majka joj je zahvalila za sve molitve i žrtve čime je utkala sebe u našu Kongregaciju i pridonijela njezinu rastu. Preporučila joj je da i dalje moli za ustrajnost i svetost svih sestara.

HAMBURG: Trideset svećeničkih godina

o. Ante Bobaša

Voditelj Hrvatske katoličke misije u Hamburgu, o. Anto Bobaš, proslavio je u srijedu 27. svibnja 2020. tridesetu obljetnicu misništva. Slavlje je u misiji bilo u znaku molitve i zahvale Bogu na tolikim dobročinstvima. Tijekom misnog slavlja misijski dušobrižnik o. Mirko Vlk održao je nadahnutu propovijed, koju je potkrijepio zgodama iz svakidašnjeg svećeničkog života, protkana dominikanskom svakodnevicom, osvrnuvši se prije svega na 30 svećeničkih godina o. Ante Bobaša.

Potom je Miljenko Ružić riječi pretočio u molitvu, na koje je cijela crkva odgovarala. Prirodnu riječ uputio je predsjednik Župnog pastoralnog vijeća Ivica Erić. Čestitku je uputio i generalni konzul Generalnog konzulata R. Hrvatske iz Hamburga, Kristijan Tušek, kojega o. Bobaš poznaje s glazbene scene još od '95.

Svatko je na svoj način želio istaknuti Antinu zaljubljenost u Gospodina iz koje proistječu

i sve druge zaljubljenosti: prema Crkvi, prema dušama, prema svom rodnom kraju, prema dominikanskom redu, prema glazbi...

Lijepo je slušati što drugi kažu o nama, pa i Isus je to htio znati, zato upita svoje učenike: *Što govore ljudi, tko je Sin čovječji?* (Mt 16,13). Apostoli su odgovarali prema onoj: rekla – kazala. Očito to Isusa nije zadovoljilo. On je želio čuti njihovo mišljenje, kako ga oni sami doživljavaju, tko je On za njih. Slično su i o Anti tijekom proteklih 30 godina, a osobito na obljetnicu svećeničkog ređenja, ljudi pričali, krasnosnovili; neki su mu zahvaljivali, drugi ohrabivali, treći preporučivali. Svatko prema svom vlastitom (iskrenom) doživljaju. A i sam se Anto mogao prisjećati: kad mu je zanos popuštao, tada mu Bog šalje ljude koji su ga sažaljevali, dijeliti s njim njegove borbe; kad mu je duša bila 'na smrt žalosna', ni tada ga Bog nije zaboravio. Slao mu je, preko dobrih ljudi, milosrdnu ruku koja je brisala sva tužna sjećanja, a ožiljke pretvarala u izdržljivi kremen; Kad mu je duša pjevala, a prsti strastveno prebiralici žice na gitari, Gospodin mu šalje ljude koji će ga ušutkavati jer im ide na živce, ali i one koji će ga poticati da stvara i prenosi u eter zanosno 'rokanje'. A kad ga je Gospodin upitao (ne samo jednom!): a što ti sam o sebi misliš, tko si ti? Anto je spremno odgovorio: Glasnik nade!

„Pravo si kazao, reče Gospodin, - to rokaj, to misli, to govori, da bi nada uvijek živjela u tebi.

I bi tako!

Tu je nadu Anto usađivao u srca djeci, mladima i starijima, sestrama dominikankama u Korčuli, osobito dominikanskim klericima kojima je više godina bio učitelj. Tu nadu, naposljetku sada naviješta iseljenom narodu hrvatskom: isplati se vjerovati, isplati se žrtvovati, isplati se moliti i darivati za druge!

A kad izgovorene riječi proizlaze i srca, iz proživljenog iskustva, onda one postaju zrnje zdravo, ljekovito, plodono, što život daje.

Pa, Anto, sve što si od Gospodina primio, nastavi velikodušno i dalje dijeliti drugima!

A evo, što sâm Anto kaže o sebi u jednoj povijesti, a ponovio na HKR:

Svaki čovjek duboko u sebi doživljava zov svetoga. Mi ne možemo sebe toliko od-svetiti, deskralizirati pa da postanemo imuni na sveto. Zov za svetim, potreba za vlastitom svetošću uvijek će ostati u dubini naše duše kao nasušna potreba. Zato onomu koji odbaci svetinje, one nužno postaju smetnja, izazov, provokacija. I kada netko obezvrjeđuje nečiju svetinju, to je duboki krik njegove nutrine za svetim. Jer jedino svetinja može nahraniti čovjekovu nutrinu.“

Na zov za svetim p. Anto se odazivao već od svoje mladosti. Rođen je 12. lipnja 1963. – Brajkovići, Travnik - kao osmo od devetero braće i sestara, od oca Franje i majke Anđe rođ Čuturić. Svoju majku pamti kao stup odgoja i molitve u obitelji. Redovita jutarnja molitva uz večernju

zahvalu Bogu i nedjeljna misna slavlja, bili su izvori milosti za njegovu obitelj.

Nakon što je završio osmi razred, odlučio je prihvatiti izazov koji su za njega predstavljali dva brata i sestra. Braća su bili na putu da postanu svećenici, a sestra je već neko vrijeme živjela u samostanu. Pater Anto kaže da je i on htio probati “da vidi kako je tamo iza samostanskih vrata.” Srednjoškolsku naobrazbu stekao je u Visokom u *Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji*.

No, tada ga je ipak privukla dominikanska bjelina. Shvatio je da mu je tu mjesto, da ga tu Bog zove; tu će svim srcem i dušom postati **glasnik nade**. Ali je prije toga morao iskusiti težinu vojničke odore i opreme, koju mu je nametnula ‘partizanija’. Kasnije, na studiju u Walberbergu, započnje pisati svoja *Sjećanja*. Za svećenika je zaređen u Zagrebu 1990. Prva iskustva svoga svećeničkog djelovanja bila su u kapeli bl. Augustina Kažotića, u Zagrebu.

Magisterij postiže na KBF-u u Zagrebu. Naslov magistarskog rada bio je *Sotonizam u rock glazbi kao prepreka u naviještanju Evanđelja mladima*.“ Vrijednost njegova rada prepoznao je i glazbeni urednik Hrvatskoga katoličkog radija Slavko Nedić. U nekoliko ga navrata Nedić potiče da vodi emisiju na HKR-u, gdje bi promicao kršćanski *rock* i *white metal*. Anto je prihvatio taj izazov i započeo ‘Rokanje za Gospodina’ na HKR 2012.

U međuvremenu je djelovao u župi Kraljice sv. krunice, pa u Hamburgu, onda u Korčuli kao duhovnik sestrama dominikankama, pa ponovno u Zagrebu i onda ponovno, do sada u Hamburgu.

Dragi brate Anto, uvjeren sam da svakoga dana osluškuješ Isusov upit: Tko sam ja za tebe? I da mu uvijek spremna, ali obnovljena duha odgovaraš: Gospodin moj i Bog moj! A Isus dodaje: Blago tebi, Anto, budeš li to do konca života vjerovao i svjedočio. Kao Glasnik nade!

Srdačna čestitka!

s. Slavka

ZAGREB: Proširena sestarska grobnica na Miroševcu

Zagrebačka je zajednica sestara imala grobnicu na Mirogoju od samih početaka. No, zbog sve većeg broja preminulih sestara, ova se grobnica napunila i više se, kroz neko vrijeme, nitko ne može u nju pokapati. Zato smo tražili mjesto za novu grobnicu. Ponuđeno nam je jedino mjesto na Miroševcu. Morale smo prihvatiti. Mjesto je nedaleko mrtvačnice. Grobnica je uređena 2008. za 15 mjesta. Međutim, ubrzo se i ta grobnica pokazala nedovoljnom. Tražili smo dozvolu za njezino proširenje. Bogu hvala

sada smo, s druge strane iste grobnice, dobili još 15 mjesta. I na toj su strani do sada već popunjena tri mjesta (s. Cecilija, s. Beninja i s. Suzana). Kad je preminula s. Suzana Maleš, još nismo dobili proširenje, pa je ona, privremeno bila pokopana u jednu našu grobnicu na Mirogoju, gdje je pokopan preč. Dragutin Kociper i Slavek Plevnik. Čim je dovršeno proširenje na Miroševcu, posmrtni ostaci s. Suzane preneseni su 15. svibnja u sestarsku grobnicu. Na tom je traženju, uređenju i dotjerivanju najviše radila s. Marina Pavlović, dosadašnja priora zagrebačkog samostana.

SPLIT: Uređena nova grobnica na Lovrincu

U svjetlu križa čekaju uskrsnuće

Nakon što je estetski dotjerana „stara“ grobnica sestara dominikanki na splitskom groblju Lovrinac, u nju su preneseni zemni ostaci sestara iz „nove,“ grobnice. To je bio razlog zašto su se 2.6.2020. sestre iz splitskih samostana sv. Katarine Sijenske sa Škrapa, sv. Martina (Zlatna vrata) i sv. Dominika okupile na splitskom Lovrincu. Obredne molitve je predvodio fr. Jozo Ćirko uz sudjelovanje don Ante Žderića, župnog upravitelja sa splitskih Škrapa. Sestre su se pomolile i prisjetile svih pokojnica koje su djelovale na splitskom području pod geslom Bogu, Redu i Narodu.

U grobnicu su sahranjene 43 sestre dominikanke koje su živjele i djelovale u splitskim samostanima, a bile su pokopane na splitskom

groblju Lovrinac. Osim oku ugodne vanjštine obnovljene grobnice, i praktične pozicije prilikom ispraćaja, ovim „obnavljanjem“ dobiveno je dodatnih 12 ukopnih mjesta.

Širi tekst o grobnicama na Lovrincu

Sestre dominikanke na splitskom groblju Lovrinac posjeduju dvije grobnice. Jednu „staru“ („zemljana“) i novu („zidnu“).

U klasičnu „staru“ ukapane su sestre prenesene sa starog splitskog groblja Sustipana i ukapanje je nastavljeno do osamdesetih godina prošlog stoljeća. Nakon što je grobnica bila popunjena, krenulo se s ukapanjima u „novu“ grobnicu, čime se uvidjelo da je malo „ne praktična“ tj. ispred grobnice nema dovoljno mjesta za sve one koji su došli na ispraćaj sestrama. Aktivno može sudjelovati možda dvadesetak osoba, a ostali niti mogu vidjeti, niti mogu pratiti ispraćaj.

S vremenom je „stara“ grobnica žudila za većim osvježanjem. Osim što je uhvatila „patinu“ godina, i „bore“ u vidu ispucanih ploča, nedostajala su i neka imena sestara koje su tu bile ukopane. Iz poštovanja prema sestrama koje su djelovale na splitskom području, a na inicijativu s. Fidelis i moralnu potporu drugih sestara, krenulo se u vanjsko „šminkanje“ grobnice. To je povuklo pitanje „kakvo je stanje unutra?“ Nakon otvaranja i „pospremanja“ i unutrašnjosti, dobilo se dovoljno mjesta za nova ukapanja. Tim ponovnim ukapanjima u „staru“ grobnicu, došlo se opet do „novog- starog problema,“ - „razdvojenosti“ sestara.

S. Fidelis opet traži sva odobrenja od nadležnih institucija da se sestre iz „nove“ grobnice prenese u „staru.“ Iako je to za pogrebno poduzeće bio „malo duži posao,“ „tko zna kada ćemo uspjeti,“ „previše posla je,“ izgleda da je „korona“ neplanski ubrzala stvar. Svi radovi oko prijenosa sestara, i potpunog dotjerivanja grobnice su bili gotovi do svibnja 2020.

Ovim činom sve sestre dominikanke koje su bile pokopane na splitskom groblju Lovrinac, nalaze se u istoj grobnici. Grobnica je novim estetskim radovima, obložena u crno-bijeli mramor, postavljen je novi nadgrobni spomenik sa dominikanskim grobom, te 43. uklesana imena sestara. Osim ugodne vanjštine, i praktične uloge prilikom ispraćaja, dobiveno je dodatnih 12 ukopnih mjesta.

„Zidna grobnica“ (tzv. nova) se sastoji od dva neovisna dijela jedan poviše drugoga, sa dva otvora, i to su biti dvije odvojene grobnice. Ona je sada ostala prazna, te žudi za temeljitom estetskom obnovom. Ploče na pročelju su ispucale i otpadaju. Međutim, pošto se grobnica nalazi u zajedničkom zidu s drugim grobnicama, to je moguće obaviti tek kada se svi vlasnici grobnica dogovore. Prema nekim procjenama u toj (odnosno tim) grobnicama ima preko 30 ukopnih mjesta. O sestrama pokopanim na Lovrincu je već u Ave Mariji pisao gospodin Ivan Armanda.

Petar Mrđen

Posljednje počivalište sestara dominikanki u Splitu – povijesni pregled

U lipnju ove godine sestre dominikanke su uredile staru samostansku grobnicu na splitskom groblju Lovrincu i u nju su položile posmrtno ostatke sestara pokopanih na tom groblju. Prije toga sam, na zamolbu s. Estere Plavše, u nekoliko arhiva i u matičnim knjigama umrlih splitske katedralne župe provjerio čiji se sve posmrtni ostaci nalaze u grobnicama sestara dominikanki u Splitu. Istraživanje me od Lovrinca odvelo do staroga splitskoga groblja Sustjepana, ali i do ranijih počivališta splitskih dominikanki.

Tijela prvih redovnica koje su živjele uz crkvicu sv. Martina u početku su vjerojatno pokapala u grobnici ispod hodnika kapele sv. Martina. Ulaz u grobnicu označen je malim križem, uklesanim na kamenu ploču na podu hodnika. No, najkasnije od 16. stoljeća do 19. stoljeća tijela preminulih sestara pokapana su u crkvi braće dominikanaca, uz iznimku pet sestara koje su preminule u 17. stoljeću, a tijela su im sahranjena u crkvi sestara benediktinki sv. Arnira. Ta je crkva sa samostanom sestara benediktinki bila prislonjenom uza sjeverni zid Dioklecijanove palače, tj. uza zid unutar kojega se nalazi kapela i samostan sv. Martina. Iz svog samostana dominikanke i danas mogu vidjeti ruševine benediktinske samostanske crkve sa sačuvanim zvonikom i jednom pokrajnjom kapelom. Pod tim ruševinama počivaju posmrtni ostaci pet sestara dominikanki koje su tu pokopane jer je dominikanska crkva u doba njihove smrti bila srušena zbog nadolazeće turske opasnosti, pa dominikanke nisu ni mogle biti u njoj pokopane. Počivalište su stoga pronašle kod svojih prvih susjeda, sestara benediktinki. No, nakon što je obnovljena dominikanska crkva, tijela preminulih sestara opet su pokapana u crkvi braće dominikanaca. U tu je crkvu posljednje pokopano tijelo s. Anđele Barić (preminula 28. III. 1817.), ali ta sestra nije živjela u samostanu sv. Martina nego u samostanu sv. Mihovila, koji se ugasio njezinom smrću, jer je s. Anđela bila posljednja članica tog samostana.

Na početku 19. stoljeća grad Split otvorio je groblje na Sustjepanu. Prva dominikanka čije je

tijelo pokopano na tom groblju bila je s. Ruža Jurko (preminula 15. prosinca 1828.). Premda nisam pronašao o tome podatke, sigurno su sestre na Sustjepanu od početka imale svoju grobnicu, ali je ona očito bila mala, jer su im braća dominikanci, pošto su potkraj 19. st. kupili sebi novu grobnicu, poklonili svoju staru grobnicu. U tu su grobnicu do 1934. sahranjena tijela pet sestara. Kako u toj grobnici nije bilo dovoljno mjesta, tijelo s. Agneze Domljanović bilo je pokopano u grobnici obitelji Pavišić, a tijelo s. Ružarije Marušić u zajedničkoj gradskoj grobnici na Sustjepanu. O. Vinko Draganja, koji je vodio pogreb s. Ružarije, stavio je pokojnici oko vrata limenu pločicu s njezinim imenom kako bi se njezini posmrtni ostaci kasnije mogli prepoznati i prenijeti u samostansku grobnicu. Nažalost, njezini posmrtni ostaci ipak nisu pronađeni te nisu preneseni u samostansku grobnicu na Lovrincu. Ekshumirani su s posmrtnim ostacima ostalih pokojnika iz zajedničke grobnice na Sustjepanu i sahranjeni u zajedničku grobnicu na Lovrincu.

Budući da se planiralo zatvaranje sustjepanskoga groblja, dominikanke su kupile grobno mjesto na Lovrincu. Tu su, prije uređenja zidane grobnice, u zemlju bila pokopana tijela triju sestara i tijelo dominikanske trećoredice Tončice Pavišić koja je živjela sa sestrama u samostanu sv. Martina. Godine 1955. dominikanke su uredile zidanu grobnicu na Lovrincu i u nju su dale prenijeti posmrtno ostatke pet sestara iz samostanske grobnice na Sustjepanu, posmrtno ostatke s. Agneze Domljanović iz grobnice obitelji Pavišić, posmrtno ostatke triju sestara pokopanih u zemljanom grobu na Lovrincu i posmrtno ostatke Tončice Pavišić. Nakon toga su od 1956. do 2016. u tu grobnicu sahranjena tijela sedamnaest sestara. U međuvremenu su dominikanke kupile još jednu grobnicu na Lovrincu. U njoj su bila sahranjena tijela petnaest sestara i Ljubice Kunjačić (bivša s. Ivanka). Ona je 1964. napustila Kongregaciju, ali je ipak poželjela biti pokopana sa sestrama i u redovničkom habitu. Želja joj je ispunjena, te počiva sa sestrama.

Dominikanke su, kako je već spomenuto, ove godine obnovile svoju staru grobnicu na Lovrincu i u nju su potom položili posmrtni ostaci svih sestara pokopanih u obje grobnice na tom groblju. Tako se sad u staroj (ali obnovljenoj) samostanskoj grobnici na Lovrincu nalaze posmrtni ostaci ukupno 41 sestre dominikanke, jedne bivše sestre i jedne trećoredice. Imena svih pokojnica upisana su na novu nadgrobnu ploču.

Ivan Armanda

ZAGREB: Koronavirus bio, prošao i opet došao

Kao i svi smrtnici na ovome svijetu i mi se borimo (bojimo) s koronavirusom. Strogo smo poštivale propise stožera civilne zaštite o karanteni. Bilo je to veoma zapaženo zatišje u inače vrlo prometnom Zagrebu. A i naš samostan je utihnuo jer nije bilo djece, a niti vjernika u crkvi. Tako su nam prošli i najveći blagdani – Veliki tjedan i Uskrs, a i zaštitnica našega samostana bl. Ozana. No, da ipak ne bismo bili tako izolirani i daleko od vjernika, zato se pobrinuo naš kapelan Milan Dančuo koji je uspostavio YouTube vezu, najprije iz crkve, a onda i iz naše kapele. A župnik Ivan Filipčić je s velikom vjerom i požrtvovnošću slavio svaki dan svetu misu, molio s nama u poslijepodnevnim satima časoslov, krunicu, križni put, klanjanje. Ne možemo dovoljno zahvaliti Bogu na tako divnim svećenicima. Nadalje, naše su profesorice, kao i drugi nastavnici i profesori, imale online nastavu. I vratarice su bile malo pošteđene jer niti siromasi nisu smjeli dolaziti po sendviče. Čak je i vrt strpljivo čekao ruke koje će ga pripremiti i obraditi. I dočekao je. Čim su mjere malko popustile, marljivi radnici, brat i nećaci s. Ivanke odradili su veliki dio, pripremili zemlju, posadili sadnice. A prethodno je Nenad Puškarić, otac s. Manes, uspio doći, izbrazdati i pofrezati zemlju. Koliko im je zemlja za sve to zahvalna pokazalo se već za nepunih mjesec dana. Sve je zazelenilo, a plodove nam, Bogu hvala, daje svakoga dana sve više. Osim koronavirusa, imali smo, kao i mnogi Zagrepčani, znatnu štetu na samostanu od potresa. Čim su prilike dopustile krenulo se u saniranje. Sada je

sve opet oživjelo, čuje se u vrtiću smijeh i plač djece, ali oprez i strah zbog novog vala virusa znatno je smanjio njihov broj. U svakom slučaju, život ide dalje, pokušavamo slijediti ritam događanja u domovini, Crkvi i zajednici, ali sada s novom priorom s. Katarinom Maglica. Kao što i priliči, na početku smo joj zaželjeli dobrodošlicu, nadamo se da će to osjećati tijekom cijeloga svoga mandata. Ima nas u zajednici priličan broj, ali često puta, iz raznih razloga, premalen za poslove koje treba odraditi. Zato novoj priori, osim dobrodošlice, želimo i obilje mudrosti da to znade uskladiti i rasporediti.

Bolesne i starije sestre hrabro se nose i zdravstvene tegobe strpljivo podnose. To bi bile, uglavnom, vijesti iz samostana bl. Ozane.

ZAGREB: Hvalevrijedna ali i opasna akcija

Epidemija Covid-a 19 ne jenjava. Čak što više, svakim danom odnosi nove žrtve, proširena je po čitavome svijetu. Koronavirus, kako javljaju naši mediji, uvukao se i unutar samostanskih zidina Milosrdnih sestara Svetoga Križa u Đakovu. U toj brojnoj zajednici zaražene su dvije trećine sestara. Prema strogim propisima u takvim slučajevima, one ne smiju izlaziti iz kuće niti im tko smije dolaziti. U takvoj su izolaciji nalaze već više od mjesec dana. Priora zagrebačkog samostana s. Katarina Maglica dosjetila se i nazvala te sestre pitajući kako su, je li im nešto treba. Nakon tog razgovora, priora je nabavila najpotrebnije stvari, od hrane do higijenskih potrepština i krenula u subotu 18. srpnja izravno u Đakovo. S njom je išla s. Ana Begić i vozačica s. Veronika Petrović. Bila je to dosjetljiva djelotvorna ljubav, premda povezana s izvjesnim strahom od zaraze. Ali, kako bismo mogli štititi svoje zdravlje i mirno sjediti u svojoj kući dok drugi, zaraženi, oskudijevaju u najosnovnijim potrepštinama?! Ta je misao vodila i naše sestre, koje su, unatoč svemu, htjele pomoći ovim bolesnim sestrama. Ne treba niti govoriti kako su im bile zahvalne. Najvažnije je da se ne osjećaju osamljene, izolirane, 'obilježene', jer »Gospodin ljubi sa bića i ne ostavlja ni jedno koje je stvorio.

ZAGREB: Blagoslov kipa bl. Augustina Kažotića

U ponedjeljak, 1. lipnja na spomendan Marije Majke Crkve, blagoslovljen je kip blaženoga Augustina Kažotića, zaštitnika samostana i župe, što je postavljen ispred crkve, u Vukovarskoj ulici u Zagrebu. Misno slavlje je povodom ovog događaja predvodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije Navještenja blažene djevice Marije, brat Slavko Slišković. U prigodnoj homiliji je između ostalog istaknuo: „Ovaj kip koji ćemo nakon mise blagosloviti osim estetske za nas ima i religioznu dimenziju. Mi, istina, nismo, idolopoklonici koji vjeruju u moć djela načinjenog ljudskom rukom da bi mu se klanjali ili ga obožavali, nego nas ono upućuje na onoga koga predstavlja.

Sam Kažotićev život je put koji povezuje sjever i jug Hrvatske, rodni mu Trogir i Zagreb u kojemu je bio biskup; Hrvatsku i Europu preko studija u Parizu, djelovanja na papinskom dvoru u Avignonu i biskupovanja u Luceri. On povezuje vjeru i znanje, biskupsku čast i osobnu poniznost, plemićko podrijetlo i brigu za siromahe; svetost i jednostavnost života; strogost za grijeh i blagost za grešnike... potvrđujući tako ljepotu pripadnosti Crkvi kojoj je Marija Majka i ljudskoj obitelji nebeskoga Oca.“

Nakon euharistijskog slavlja sve je nazočne pozdravio prior samostana brat Marinko Zadro.

On je podsjetio na kratku povijest onoga čemu smo danas svjedoci: „Bila je najprije kapelica blaženoga Augustina Kažotića u Ludinskoj 10. Mala, skromna, po ničemu izvana prepoznatljiva, a ipak dobra za sve potrebe vjernog

naroda Božjeg na ovom dijelu Zagreba. Iako je kapelica bila dobra tražili smo novo bolje rješenje od samog početka.

Nakon 33 godine traganja, u prosincu 1998. je dobivena građevinska dozvola i izvođenje radova je počelo. Pripremni radovi (imovinskopravni odnosi, uređenja parcele i projekt) su trajali do kraja 1998. Nakon skoro punih 10 godina, 13. lipnja 1998. dobivena je i uporabna dozvola. Iako je uporabna dozvola dobivena puno stvari je ostalo za uraditi, među njima i kip blaženoga Augustina.“

Na koncu ove lijepe svečanosti svi smo uperili pogled prema odista impresivnom kipu blaženoga Augustina Kažotića koji, kao da nas svakog trenutka pozdravlja, prati, štiti, blagoslivlja, a mi se njemu kao moćnom zagovorniku utječemo, da štiti ne samo ovaj dio Zagreba nego i čitavu nam domovinu Hrvatsku. (usp. www.dominikanci.hr)

ZAGREB: S. Metoda Alajbeg proslavila 80. rođendan

Zagrebačka se zajednica može dičiti mnogim stvarima, a ponajviše 'zrelim' godinama. Sve se sestre nekako žure koja će prije 'osvojiti' stotku. S. Metoda se sva preznojila i 19. svibnja predstavila svojih skromnih 80. Iz priloženih se fotografija vidi da će bez teškoća prestići i malo 'zrelije'. Neka se samo trudi, život je Božji dar i valja ga čuvati, radovati se i zahvaljivati, iz dana u dan. Zajedno sa s. Metodom radovala se cijela zajednica, zajedno s č. majkom Jakicom, novom priorom s. Katarinom i bivšom, s. Marinom.

*Čestitamo i svi joj kličemo:
Na mnogaja ljeta!*

VALENCIJA: Dominikanac u raljama koronavirusa

O bolesti, ljudi nerado govore. Posljednjih mjeseci svjesni smo jedne takve koja je zahvatila cijeli svijet i unijela veliki strah te prouzročila patnju o kojoj svjedoče mnogi. Jedan od njih je fr. Manuel Eduardo Alvarado Salinas, dominikanac iz Valencije, čiji sažetak svjedočanstva donosimo ovdje.

Zamoljen da opiše muku s koronavirusom, najprije upozorava kako on može izazvati tešku traumu tijekom koje čovjek brzo shvati kako je krhak - blizu smrti. Prisjećajući se bolesti kaže da ne postoji određeni vremenski trenutak koji bi mogao nazvati početkom.

Naime, u Španjolskoj su dosta kasno započeli s pripremom mjera za borbu s virusnom infekcijom, tek sredinom ožujka. Kako svjedoči, virus se već nastanio u njegovo tijelo, a da toga nije bio svjestan. Na svetkovinu svetog Josipa kada su u Hrvatskoj zatvorena crkvena vrata, a gradovi se pretvorili u karantene, fr. Manuel Eduardo je počeo osjećati prve simptome u obliku neobičnog umora. Pomišljao je na stres ili nešto slično.

Potom je uslijedila groznica sve jača i zabrinjavajuća. Tjelesna temperatura je bila oko 38 °C, a on je samo mislio kako je to nešto prolazno pa je pošao u crkvu slaviti euharistiju, pridržavajući se svih već tada započetih propisa o higijeni i socijalnoj distanci. Tijekom mise počeo je osjećati slabost, a potom je priopćio prioru samostana da se ne osjeća dobro te da mora u bolnicu. Groznica uz temperaturu od 39 °C i umor,

bili su strašni. Testiran je na COVID-19 i vraćen je u samostan kako bi mu uskoro priopćili da je pozitivan. Situacija se vrlo brzo pogoršala pa je 24. ožujka ambulantnim kolima prebačen u Sveučilišnu bolnicu. Na odjelu hitne bio je među mnogim pacijentima i medicinskim sestrama koje su trčale s jednog mjesta na drugo.

Kratko je ostao u bolnici. Vratili su ga u samostan uz „brdo“ lijekova. Među simptomima koje spominje jesu gubitak okusa i mirisa, bol u zglobovima, osjećaj mučnine, velika zbrka do te mjere da je zaboravio gdje se nalazi. Od izražajnijih simptomima navodi temperaturnu groznicu od 38,5 do 39 °C, što je uzrokovalo jaku glavobolju, umor i nedostatak kisika.

Stanje se pogoršalo. Opet je završio u bolnici na duže vrijeme. Prisjeća se da mu je medicinska sestra govorila vrlo glasno, moleći ga da ne zaspe i da ne prestane pokušavati disati. Prestao je slušati glasove. Kada su ga priključili na respirator, prisjetio se majke i njezinih posljednjih sati ovozemnog života. Poželio je „vječno“ zaspati! Ne sjeća se mnogo toga što se dogodilo taj dan.

To su mu objasnili liječnici dva dana kasnije, nakon buđenja iz vrlo dubokog sna s bolom u grlu. Nakon izlaska iz bolnice, dominikanac kaže kako nikad u životu nije toliko cijenio kisik sve do onog trenutka kada je postao svjestan da mu respirator pomaže živjeti.

Ondje je uspio dobiti odgovor na pitanje, a to je da je Bog bio tamo. On je još uvijek u bolnici i prisutan je na svim mjestima smrti, tjeskobe i očaja. Bog daje sigurnost i nadu te mjesta smrti pretvara u mjesta života. Stoga ne gubite vjeru u Boga i imajte povjerenja u liječnike, sestre i druge medicinske djelatnike, poručuje dominikanac.

Bolničko osoblje je riskiralo da se zarazi. No, oni su uvijek bili tu uz njega, svojom pažnjom i blizinom. Nakon izlječenja, fr. Manuel Eduardo kaže kako se još uvijek oporavlja, no poručuje da je spreman pomoći svima: krvlju, svjedočanstvom, ohrabrenjem, molitvama...

Izvor: ser.dominicos.org

KRIŽEVCI: 12. Dani hrvatskih svetaca i blaženika

I ove su se godine odveli Dani hrvatskih svetaca i blaženika, koje organizira Udruga za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić,“ na čelu s dr. Tanjom Baran. **Prvi je dan** bio posvećen sv. Marku Križevčaninu. Misno je slavlje predvodio rektor Nacionalnog svetišta sv. Josipa iz Karlovca, mons. Antun Sente ml. On je u svojoj propovijedi, između ostaloga, zaključio: „Bog daje različite oaze, a Dane hrvatskih svetaca i blaženika možemo doživjeti kao duhovnu oazu koju nam Bog daruje da bismo po primjeru naših duhovnih velikana mogli teret životnih križeva iznijeti do kraja.“

Glazbeni je obol euharistijskom slavlju toga, prvoga dana, dao „Agape“, zbor mladih Nacionalnog svetišta sv. Josipa u Karlovcu.

Program je nastavljen u atriju Gradske galerije otvorenjem izložbe „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu“ mlade akademske slikarice iz Čakovca Eve Vukine kojoj je to prva samostalna izložba.

Drugi je dan bio posvećen sluzi Božjemu Antunu Mahniću, krčkom biskupu, utemeljitelju Hrvatskoga katoličkog pokreta i Katoličke akcije. Misno je slavlje predvodio aktualni krčki biskup Ivica Petanjak. U svojoj je propovijedi stavio naglasak na sakramentalni život iz čega proizlazi zajedništvo i vjernost Crkvi. „Ako smo svjesni što je euharistija, i ako se hranimo njome, onda možemo očekivati plodove jer je euharistija najopipljiviji izraz Kristove prisutnosti u svijetu. No, ako je pričest za čovjeka tek običaj, navada ili čak i magija, plodova ne može biti. Krist u euharistiji pretvara nas u sebe. Kada primimo tijelo Kristovo, u sebe smo primili sav svijet“ – naglasio je biskup Petanjak i predstavio više sadržaja o kojima je pisao biskup Mahnić.

Glazbeni obol misnome slavlju dala je raspjevana obitelj Foretić iz Zagreba.

Treći je dan bio obilježen u čast bl. Marije od Propetog Isusa Petković, povodom 100.

obljetnice utemeljenja Družbe Kćeri milosrđa. Misno je slavlje predvodio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu i promicatelj Blaženičina štovanja, Mladen Parlov. „Blaženica je željela samo ono što Bog želi. – naglasio je u svojoj propovijedi. „Kao jedna od najvećih žena u Crkvi željela je samo da se vrši volja Božja, što koštalo da koštalo. A na svojoj je koži mnogo puta doživjela da Bog sve rješava kada se u njega potpuno pouzdamo. ... Na kraju života je zapisala: *Isuse, žao mi je što te nisam dovoljno ljubila*, što je odlika svetačkog srca.“ – rekao je prof. Parlov, te zaključio da je Blaženica cijeli svoj život darovala drugima što je i svima nama poticaj, jer svakoga dana dobivamo priliku ne-sebično ljubiti.

Glazbeni obol misnome slavlju dale su sestre Družbe Kćeri Milosrđa. One su, prije misnog slavlja, izvele meditativni poetsko-glazbeni pretprogram „Sve što postoji dar je tvoje ljubavi“ posvećen bl. Mariji od Propetog Isusa Petković, a sastavljen od Blaženičinih misli i poruka. Nakon mise pripravnice su izvele dramsku igru „Tvoja uvijek“ posvećenu Blaženici.

(usp.) Tanja Baran

NIGERIJA: Progoni kršćana u Nigeriji

Kršćanski pastor i njegova supruga ubijeni su prošlih mjeseci na farmi na sjeveroistoku Nigerije. Žena je bila trudna s devetim djetetom.

Prema policijskom izvješću, „dok su radili na farmi, iznenada su došle naoružane osobe i otvorile vatru“ te ubile pastora Emmanuela Sabu

Bileya i suprugu Juliannu. Kako javlja CNA, smrt su potvrdili s Webberovog instituta za bogoslužje na kojem je Emmanuel radio od 2014. Također je služio kao pastor Kršćanske reformirane crkve.

Kršćanska zaklada Hausa smatra kako su ubojstva dio "sistematskog i direktnog rata protiv kršćanstva u Nigeriji", dodavši kako se u zemlji "otimaju i ubijaju pastori, kršćanski vođe i bogoslovi na tjednoj bazi".

Darius Ishaku, guverner savezne države Tarabe u kojoj se zločin dogodio, nazvao je ubojstva "pokvarenima i nehumanima":

"Ubojstva ovakve vrste dogodila su se prečesto u posljednje vrijeme u zajednicama na jugu Tarabe te odmažu vladinim naporima za postizanje trajnog mira među zajednicama na tom području", dodao je Ishaku.

Dodajmo kako je iza pastora Emanuela i supruge Julianne ostalo osmero djece.

Progoni kršćana u središnjim i sjeveroistočnim dijelovima Nigerije nažalost nisu rijetka pojava. Samo u prvih šest mjeseci ove godine dogodilo se više otmica i ubojstava biskupa, svećenika i bogoslova. Prema informacijama, u napadima su najčešće sudjelovali pripadnici terorističkih skupina Boko Haram i Zapadnoafrička provincija Islamske države (Iswap) te militantni Fulani nomadski stočari.

IDI: Dan izbjeglica 2020

U svojoj poruci uz Dan izbjeglica, ove godine papa Franjo poziva sve vjernike i ljude dobre volje da se upoznaju s problemima izbjeglica i migranata, napose s onima koji su bili prisiljeni napustiti svoj dom, ali nisu uspjeli prijeći međunarodnu granicu, te su sada unutarne izbjeglice. Papa nas poziva da one koji su u takvoj situaciji „upoznamo kako bismo ih razumjeli“.

Danas je u svijetu više od 50 milijuna unutarnjih izbjeglica. Ovi ljudi, koji su bili prisiljeni napustiti svoj dom zbog sukoba, nasilja, progona ili prirodnih katastrofa, žive u teškim uvjetima dok pokušavaju pronaći sigurnost unutar svoje domovine ili prijeći međunarodnu granicu kako bi zatražili status izbjeglica.

U vrijeme borbe protiv virusa COVID-19, ova ranjiva skupina dodatno je ugrožena i zanemarena od lokalnih vlasti. Mnoge organizacije bore se za njihovu zakonsku zaštitu, pristup uslugama i poštovanje. Izbjeglištvo nije apstraktan pojam, uvijek je vezano uz stvarne ljude. Ne smijemo zaboraviti da je i sam Isus bio u izbjeglištvu.

Papa Franjo poziva nas da budemo blizu kako bismo služili. Treba otvoriti oči i srca da bismo prepoznali, upoznali te potom djelovali. „Ne radi se o statistici, nego o pravim ljudima! Ako ih susretnemo, saznat ćemo više o njima. A ako upoznamo njihove priče, moći ćemo ih razumjeti“, zaključio je papa. (IDI 599,2020, prev. s Jana D.)

GVATEMALA: Prisilne migracije djece

Dominikanci u Gvatemali u lipnju su svoj duhovni centar pretvorili u privremeno sklonište za djecu migrante. Mnogi stanovnici središnje Amerike, posebno iz Gvatemale, Hondurasa, Salvadora i Nikaragve, migriraju prema Sjedinjenim Američkim Državama kako bi pobjegli od siromaštva, nezaposlenosti i nasilja u svojim državama. Mnogi su od njih adolescenti i djeca. Kada ih američke vlasti vrata s granice, primaju ih organizacije posvećene njihovom povratku obiteljima ili pronalasku odgovarajućeg smještaja. Među njima su i braća dominikanci, koji su se u ovaj program uključili u vrijeme pandemije. Povratak obiteljima otežan je i produžen zbog potrebe za izolacijom onih koji se vraćaju te provođenjem testova i kontrolom kako se virus ne bi širio. U skloništu se nastoji djecu i mlade poučiti osnovnim higijenskim navikama, a u suradnji s nevladinim udrugama, osigurana im je psihološka pomoć. Svi članovi dominikanske obitelji mogu pomoći rad skloništa novčanim donacijama, ali još više molitvom, kako bi se Riječ propovijedala i u ovim novim prilikama i u radu s najmanjima, naglašava fr. Carlos Cáceres OP iz Gvatemale. (IDI 599, 2020. prev. s. Jana D.)

BIJELE SESTRE

Rodila je moja mati
Dvije kćeri i tri sina,
Ponosna je ona bila
Na svoju djecu što ih ima.

Svoje sestre mnogo volim
To je svima dobro znano,
Volim ja i bijele sestre
Iako nas krv ne veže.

Bijele sestre reda svetog Dominika
Što su Bogu savjet dali,
Bogu služe štiteć' vjeru
Žele pomoći potrebitom čovjeku.

Svatko od nas mana ima
I vrlina što ga rese,
U samostan svaka od njih
Donijela je i svoj karakter.

Karakteru tu su razni
To dobro zna i ptica na grani.
Vjera je njih svih spojila,
U samostanu Bog se slavi.

Bijele sestre stalno rade
Poslove što život traži.
Ništa njima teško nije,
Svaka svoje da odradi.

Zadovoljstvo njima čini
Kad čovjeku pomoć mogu,
Lijepo li je to saznanje
Da se svaki čovjek voli.

Sve što čine bijele sestre
Mnogima je pomoć prava.
Što im drago mogu reći
Dobro zdravlje nek' ih prati.

I na svemu veliko hvala!

*Branko Oreb, 'Gobica'
(nećak s. Ksaverije Oreb)
Zagreb, 15. studenoga 2018.*

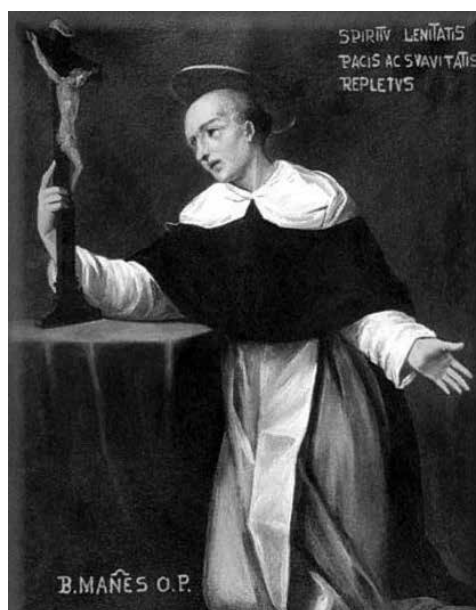

Bl. Manes

(oko 1170. – oko 1235.)

Premda stariji dominikanski kroničari i povjesničari redovito spominju bl. Manesa, polubrata sv. Dominika, ipak nitko od njih ne donosi njegov životopis, pa čak ni osvrt na lik i djelo ovog blaženika. Po tome je sličan brojnim zaslužnim dominikancima iz početaka Reda propovjednika, o kojima se sačuvalo jako malo podataka pa je zbog toga nemoguće sastaviti njihove opširne i detaljne biografije. Ipak, pisana i usmena predaja, sačuvana u Redu i izvan njega, jednodušna je u uvjerenju da su ti dominikanci uživali glas svetosti za života i nakon smrti. Nekima, među kojima je i bl. Manes, vjernici su iskazivali svetačko štovanje i Crkva ih je uzdigla na čast oltara. Da je o njegovu životu i o počecima Reda propovjednika sačuvano više podataka, povjesničari bi mogli bolje proučiti i vrednovati njegovu ulogu u obraćenju albigenza te u nastanku i razvoju Reda u njegovim prvim desetljećima. No, makar su malobrojna i škrta podatcima, sačuvana vrela ipak svjedoče da je bl. Manes bio jedan od ključnih ljudi na koje se njegov brat oslanjao u počecima Reda te mu stoga pripada važno mjesto u povijesti Dominikanskoga reda.

Obiteljski okvir

Povijesna vrela ime ovog blaženika donose u nekoliko verzija: Manes, Mames i Mamert. S vremenom se uvriježio oblik Manes, pa ćemo ga tako i u ovom članku nazivati. Napomenimo odmah da blaženik nije bio brat nego – kako piše bl. Jordan Saski – “polubrat po majci učitelja Dominika”. Dakle, bl. Manes i sv. Dominik imali su istu majku, ali različite očeve, pa treba odbaciti tvrdnje da mu se otac zvao Feliks de Guzmán i da je rođen u Caleruegi. To vrijedi za

sv. Dominika, pa su neki autori zaključili da isto vrijedi za bl. Manesa, previdjevši da njih dvojica nisu imali istoga oca.

Godina Manesova rođenja nije poznata, a na teškoće se nailazi i kod pokušaja približnoga određivanja. Ipak, temeljem pretpostavke povjesničara da mu se majka drugi put udala oko 1170., nakon čega je rođen njegov polubrat Dominik, može se pretpostaviti da je rođen prije te godine. No, ova približna godina rođenja

dolazi u obzir samo ako je Manes bio stariji od Dominika, što povjesničari uglavnom prihvaćaju. Ipak, ne smije se isključiti mogućnost da je on bio Dominikov mlađi polubrat, premda većina povjesničara toj mogućnosti ne daje velike šanse.

Ime Manesova oca nije poznato, a majka mu je bila bl. Ivanica iz Aze. O njegovu djetinjstvu, mladenaštvu i školovanju ništa se ne zna. Zbog činjenica da je postao svećenik, nije isključeno da se školovao kod ujaka svećenika u Palenciji, kao što je to bilo i sa sv. Dominikom. No, to je tek pretpostavka za koju nema potvrde, pa čak ni indicija u povijesnim vrelima. Stariji dominikanski povjesničari prenose tradiciju da je kao svećenik bio sklon povučenom životu te predan molitvi i kontemplaciji.

U Redu propovjednika

Godine 1203. sv. Dominik je u pratnji biskupa Diega de Acebesa krenuo na putovanje u Skandinaviju, odakle su se sljedeće godine vratili u Osmu. Već 1205. ponovo su putovali u Skandinaviju, a na povratku su se zadržali u Citeauxu i hodočastili u Rim. U ožujku 1206. počela je njihova propovjednička misija među katari- ma u Montpellieru. Potkraj 1207. biskup Diego se vratio u svoju biskupiju, gdje je namjeravao okupiti više propovjednika koji bi se pridružili njegovoj i Dominikovoj misiji. Povjesničari pretpostavljaju da je Manes bio među prvima koji se odazvao Diegovu pozivu te da je prije kraja 1207. već propovijedao s Dominikom u pokrajini Languedoc. Ne treba sumnjati da se sa svojim polubratom u travnju 1215. uselio u prvu kuću budućega Reda propovjednika u Toulou- sei, ali i da je potom bio jedan od prvih članova novoga Reda.

I kao član Reda propovjednika Manes je nastavio njegovati molitveni i kontemplativni život, ali se posvetio i propovijedanju. Među prvim dominikancima slovio je kao primjer dobro spojenoga kontemplativnoga života i aktivnoga apostolata, pri čemu je molitva bila temelj i izvor propovjedničke službe. Među njegovim najizrazitijim vrlinama spominju se poniznost

i poslušnost. Povjesničari naglašavaju da je, premda vjerojatno stariji od sv. Dominika, ponizno prihvaćao njegovo vodstvo i svojim poslušom pružao primjer svima u Redu.

U Parizu i Madridu

Povijesna vrela bilježe dvije velike uloge koje je bl. Manes, prema nalogu sv. Dominika, odigrao u povijesti Reda propovjednika. Prva je vezana uz utemeljenje samostana braće dominikana- ca u Parizu, a druga uz utemeljenja samostana sestara dominikanki u Madridu. U oba slučaja bl. Manes je odigrao ključnu i presudnu ulogu, što dokazuje da je imao dobre organizatorske sposobnosti, ali i da se sv. Dominik u važnim pitanjima o kojima je uvelike ovisila budućnost njegova Reda oslanjao na svojega polubrata.

Godine 1217. sv. Dominik je poslao dvije grupe od po četvero redovnika u Pariz. U drugoj grupi bio je i njegov brat Manes. Upravo je njegova grupa prva 12. rujna 1217. došla u Pariz, gdje je bl. Manes u središtu grada, blizu katedrale i biskupova dvora, unajmio kuću za privremeni smještaj braće. Pariška zajednica se brzo

Braća sv. Dominik i bl. Manes

razvijala, što dokazuje sljedeći zapis bl. Jordana Saskoga: “Godine Gospodnje 1218. učitelj Ivan, dekan Sv. Kvintina, i pariško sveučilište na uporne su molbe gospodina pape Honorija darovali braći, iako ne još u cijelosti, kuću sv. Jakova.”

Zasluge za činjenicu da su dominikanci manje od godine nakon dolaska u Pariz dobili dio kuće sv. Jakova i u njoj 6. kolovoza 1218. utemeljili glasoviti samostan, povjesničari uvelike pripisuju propovjedničkoj djelatnosti bl. Manesa. Stoga nije neopravdano smatrati ga utemeljiteljem pariškoga samostana.

Nije poznato dokad je bl. Manes ostao u Parizu. No, smatra se da je 1219. poslan u Madrid. Naime, tamo je sv. Dominik te godine utemeljio samostan i potom u lipnju došao u Pariz, gdje je zatekao dobro organiziranu zajednicu od tridesetak braće. Iz Pariza je otišao u Bolognu i odanle poslao u Pariz bl. Reginalda iz Orléansa. On je stigao u Pariz u listopadu ili studenome 1219. Sasvim je moguće da je tu došao kao zamjena za bl. Manesa kojega je čekala nova služba u Madridu. U tom gradu su neke djevojke i žene, privučene propovijedanjem i primjerom uzornoga života tamošnjih dominikanaca, odlučile posvetiti se Kristu. Stoga je bl. Manes poslan iz Pariza u Madrid sa zadatkom da se pobrine za njih, tj. da im pronađe samostan i uredi ga onako kako je prikladno za redovnice Reda propovjednika. Vjerojatno je već potkraj 1219. došao u Madrid te je do svibnja 1220. riješio stambeni problem sestrinske zajednice. Braća su prepustila sestrama svoj samostan, a sami su prešli na drugo mjesto. Manes se bez sumnje pobrinuo prilagoditi samostan za potrebe sestara i uvesti ih u njega, a potom je brinuo za njihove duhovne potrebe i trudio se podignuti redovnički život sestara dominikanki na što višu razinu.

U svibnju 1221. bl. Manes je sudjelovao na drugom Vrhovnom zboru Reda propovjednika u Bologni. Tada se ujedno posljednji put susreo sa svojim polubratom Dominikom. Nakon toga se uputio natrag u Madrid, noseći sa sobom pismo koje je sv. Dominik uputio tamošnjim sestrama. To je jedino sačuvano Dominikovo vlastoručno pismo, a vrijedno i kao dragocjen dokaz njegova

odnosa prema sestrama dominikankama. Radoštan što su se posvetile Kristu u samostanu, sv. Dominik im daje savjete za duhovni život i upute koje će im pomoći da svakodnevno napreduju u redovničkom životu. To, prema riječima sv. Dominika, prije nisu mogle jer nisu imale samostan, no sada ga imaju. Zasluge za to ponajviše pripadaju bl. Manesu koji je uložio mnogo truda kako bi okupio sestre i uredio im samostan. Stoga je sv. Dominik upravo njemu povjerio brigu za sestre, a samim sestrama je na kraju pisma poručio: “Osim toga, naređujem svom predragom bratu (tj. Manesu), koji je toliko radio kako bi vas okupio u ovom svetom staležu, da vas u svemu rasporedi i uredi onako kako se njemu učini korisnim da bi se što više ponašale redovnički i sveto. Ipak, dajem mu i ovlast da vas posjećuje i savjetima ispravlja te, bude li nužno, smijeni i prioru, uz suglasnost većine sestara. Dajem mu i ovlast da

vas, učini li mu se prikladnim, dispensira u nekim stvarima.”

Iz Dominikova se pisma vidi da je bl. Manes bio najzaslužniji za organiziranje zajednice sestara dominikanki u Madridu i da je potom vodio brigu o njihovom duhovnom dobro i o redovničkom životu zajednice. Za to mu je sv. Dominik dao i posebne ovlasti. Nažalost, ništa se ne zna o njegovom daljnjem životu u Madridu, te nema podataka što je sve učinio za boljitak sestara dominikanki u tom gradu.

Povratak u zavičaj

Neki povjesničari drže da je bl. Manes ostao u Madridu do kraja života, nagađajući da je s vremenom brigu za sestre dominikanke prepustio drugoj braći i da se ponovo aktivnije posvetio propovijedanju te da je preminuo oko 1230. godine. No, kako ćemo vidjeti u nastavku, to vjerojatno nije točno.

U kolovozu 1221. u Bologni je preminuo utemeljitelj Reda propovjednika. Bl. Manes nije bio prisutan kod polubratove smrti, a vjerojatno ni kod prijenosa njegovih posmrtnih ostataka u novi grob u svibnju 1233. godine. Te godine je počeo postupak za Dominikovu kanonizaciju, a već 3. srpnja 1234. papa Grgur IX. proglasio ga je svetim. Prema španjolskom dominikancu

Rodrigu de Cerratu, Manes se nakon toga uputio u zavičaj kako bi potaknuo stanovništvo Caleruege da svom najvećem sinu, njegovu polubratu sv. Dominiku, podigne crkvu. To znači da bl. Manes nije preminuo prije 1235. U prilog ovoj verziji ide i mjesto njegove smrti i pogreba. Naime, blaženik je bio pokopan u cistercitskoj crkvi sv. Petra u Gumielu de Izánu nedaleko od Caleruege. Vjerojatno se razbolio te se sklonio u cistercitski samostan jer u blizini nije bilo dominikanskih samostana, a nije isključeno ni da su mu cisterciti pružili gostoprimstvo čim je došao u zavičaj. Svakako, nakon smrti je pokopan u njihovoj samostanskoj crkvi. Glas svetosti koji ga je pratio za života, nastavio ga je pratiti i poslije smrti. Ipak, njegovo štovanje odobrio je tek 2. lipnja 1834. papa Grgur XVI. Blagdan mu se slavi 18. kolovoza, deset dana nakon blagdana njegova brata sv. Dominika.

LITERATURA: Antonio Touron: *Ristretto delle vite dei primi discepoli di S. Domenico*. In Roma 1744., str. 268-273. – Paulino Alvarez: *Santos, bienaventurados, venerables de la Orden de los predicadores*, 1. Vergara 1919., str. 95-102. – Marie-Humbert Vicaire: *Saint Dominic and his times*. New York 1964. – Geraldo di Frachet: *Storie e leggende medievali*. Bologna 1988. – Jordan Saski: *Počeci Reda propovjednika*. Zagreb 2000.

Ivan Armanda

Sv. Katarina Sijenska, službenica slugu Božjih

Kad bi sv. Katarina Sijenska živjela u današnjem vremenu sigurno bi bila oduševljena mogućnostima interneta i društvenih mreža i iskoristila bi ih na najbolji mogući način. Njene „objave“ mogle bi vidjeti tisuće, pa i milijuni ljudi. Lakše bi mogla poslati pisma nekim osobama. Sigurno bi joj i danas trebalo nekoliko pisara i suradnika kojima bi diktirala u isto vrijeme različite sadržaje. Iskoristila bi i video poruke.

Svojevremeno, Katarina je napisala oko 380 pisama. Njeni adresati bili su brojni i vrlo različiti: papa, kardinali, biskupi, opati, redovnici i redovnice, nositelji svjetovne vlasti, članovi

njene obitelji, njeni učenici. Sva njena pisma započinju, nakon obraćanja naslovniku, riječima: Ja, Katarina, sluga i rob slugu Božjih, kako je uvijekvečeno na priloženoj fotografiji. Što je srž svih Katarininih pisama? Njena goruća želja da dotičnu osobu potakne na ljubav prema Kristu i na brigu za spas duše.

Ona sama gorjela je od te ljubavi. Od viđenja iz ranog djetinjstva željela je posve pripadati Kristu. Čudesna je bila ta ljubav između Krista i

Katarine. On ju je zaručio sebi do vijeka stavljajući joj na ruku prsten koji je samo njoj bio vidljiv. Zatim joj je darovao svoje srce, odnosno zamijenio ga s Katarininim. I obdario ju je svetim znakovima svojih rana koje nisu krvarile nego čudesno sjale. Osim toga, Katarina je doživljavala mistične zanose. Željela je stalno boraviti s Kristom u sobici svoje duše. Tu je doživjela onu najvažniju spoznaju tko je Bog i tko je ona: „Ja sam onaj koji jesam, ti si ona koja nisi.“ U toj poniznosti željela se posve prilagoditi Božjoj volji i Božjim planovima s njom. A Isus se poslužio njome za velika i neobična djela za ono vrijeme i za jednu ženu. Katarina je radila ono što drugi nisu. Dvorila bolesnike koje drugi nisu htjeli dvoriti. imala je samilosti za grešnike koji su izgubili nadu. Ljubila je Crkvu, zaručnicu Kristovu, čije lice je bilo nagrđeno mnogim podjelama i lošim življenjem njenih pastira. Da, to je bio Katarinin život – ljubav prema Kristu, ljubav prema Crkvi, ljubav prema dušama. Dok je svoje potrebe za jelom i snom svela na minimum, dotle je gorjela od revnosti za spasom duša. Kao majka savjetovala je i vodila svoje učenike, što više ljubila ih žarkom ljubavlju.

Uistinu, nemoguće je navesti sva njezina djela po kojima se proslavio Bog. U svojih 33 godine života učinila je velike stvari i umrla od iscrpljenosti. Živeći u Redu propovjednika ostvarila je poslanje pridržano braći. Velika i sveta, na pomoć je Crkvi, Redu, svojoj rodnoj Italiji, čitavoj Europi.

*(Objavljeno 28. travnja 2020.
www.dominikanke.org)*

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. MAJA LOVRIC

Ova je, 2020. godina jubilarna za našu s. Maju Lovrić. Ona je, naime 8. svibnja, na Gospu Pompejsku, slavila 60. obljetnicu redovništva. Daskora će proslaviti i svoj 80. rođendan, a dogodine će već biti deseta obljetnica njezina povratka u domovinu. Sve su to događaji vrijedni spomena, a ujedno prigoda da nam višestruka jubilarica kaže nešto o sebi. Najveći je dio svog redovničkog života provela izvan domovine Hrvatske, u preko-oceanskim zemljama, najprije u Kanadi, a onda u Americi, u Chicagu. Poslušajmo njezinu životnu priču.

AM: Sestro, recite kada i gdje ste rođeni?

s. Maja: Rođena sam 10. rujna 1940. u selu Uzarići, Široki Brijeg, od oca Marka i majke Milke rođ. Novak. Na krštenju su mi dali ime Stana. Bilo nas je sedmero braće i sestara, ja sam peta po redu. Sestra mi se zove Anica, a braća: Toma, Stanko, Mile, Jure i Krešo.

Prema internetskim podacima, selo Uzarići smješteno je na jugozapadnoj strani Mostarskog blata pod obroncima planine Trtla (689 n/m). Rimokatolička župa Blato, u koju spada također selo Uzarići, spominje se već 1599. Stanovnici su napustili to područje, po svojoj prilici, bježeći pred Turcima, što znači da su ta sela postojala i prije turske vlasti (oko 1476) nad ovim područjima.

Uzarići – Put Križa

Najčešća prezimena (rodoslovlja) na Uzarićima su: Bošnjaci, Čerkezi, Gugići, Hrkači, Kosiri, Kožuli, Kraljevići, Lasići, Lovrići, Ljubići, Mandići, Primorci, Skoke, Sliškovići, Solde, Sušci, Zovke i dr. Selo je smješteno na samom Mostarskom blatu u kojem se nalazi plodna zemlja i zdrava pitka voda. U Uzarićima mogu uspijevati razne vrste žitarica, zelja, povrća, voća i vinove loze, te poznati hercegovački duhan.

Stanovnici su se nekoć pretežno bavili poljoprivredom i stočarstvom. U razdoblju od 1935. do 1945., Uzarići se spominju kao jedno od bogatijih sela u širokobriješkoj općini. Uzarićke su djevojke dolazile učiti razne vrste “vezova” u stručnoj školi časnih sestara Franjevki na Širokom Brijegu.

Stećci na groblju Šarampovo.

Uzarići su poznati i po svom starom groblju Šarampovo, u kojemu se nalaze nadgrobni spomenici znameniti stećci. Podrijetlo stećaka je nepoznato; zna se samo da spadaju u nadgrobne spomenike, a nije isključeno da je na njima znakovlje preuređivano.

Uzarići imaju i svoju glazbenu tradiciju, poznatu "gangu."

AM: Od čega ste živjeli, jeste li mogli svi ići u školu?

s. Maja: Imala sam divne roditelje. A živjeli smo zajedno s didom i babom, s očeve strane. Kad su otac i majka bili zauzeti oni su vodili brigu o nama i o svemu što je trebalo. Sve je u kući savršeno funkcioniralo. Otac je bio zidar po struci. Svi su ga zvali jer je bio vrstan u tom poslu i tako je zarađivao za svoju obitelj. Mama je bila posebno pedantna i uredna. Tako je i nas odgajala i brinula se da budemo uvijek uredni. U tome, ali i u drugim stvarima smo možda prednjačili pred svojim vršnjacima u selu. Razumjela se u mnoge poslove. Kad bi oprala robu stavljala bi na grane da se suši. To nam je bilo zabavno, izgledalo je kao da su, umjesto jabuka, rodile haljinice, hlače, majice.... Znala je šivati pa smo uvijek mogli imati nešto novo. Sve je bilo dobro dok nije došao rat. Onda su partizani obilazili po kućama i štogod im je trebalo jednostavno su uzeli. Tako su i mami uzeli šivaću mašinu, što joj je bilo jako žao. Njima je trebala i nije ih bilo briga kako će sirotinja bez tih stvari za život. Nitko im se nije smio usprotiviti. Bio si sretan da si izvukao živu glavu. Otac je bio u redovitoj

Mama Milka s unucima.

Crkva sv. Ante - Uzarići

vojsci, u domobranima. Dugo vremena nismo znali ništa za njega, je li živ ili nije. Napokon se vratio, Bogu hvala. Bili smo jako sretni. No, onda je, u novom režimu, morao ići na prisilni rad. Sve je to šutke pretrpio samo da ostane živ. Mnogi drugi iz našega mjesta nisu bili te sreće. Dok je tata bio na tom prisilnom radu, mama se morala zaposliti u 'duvanjskoj stanici', tako smo to zvali, a tu se prerađivao duhan. Kad se otac vratio nije trebala više ići tamo raditi. Za vrijeme rata smo morali bježati, čak u treće selo, kod tetke. Netko je, naime, ubio jednog partizana, Marka Udovičića, iz Vela Luke. (Imao je curu u našem selu. Poslije ju je oženio njegov brat.) Nije se nikada doznalo tko ga je ubio, ali su partizani činili odmazdu, zato smo morali bježati. Bilo je to teško razdoblje. Mogli smo se vratiti svojoj kući tek nakon nekoliko mjeseci.

Inače, živjeli smo od poljoprivrede. Osim polja, imali smo i domaće životinje: dva konja i kočiju pa tri krave, svinje, ovaca. Svega pomalo. Nismo, Bogu hvala, nikada bili gladni. Svi smo pomagali oko gospodarstva. Ja sam obično bila određena čuvati svoju mlađu braću.

AM: Jeste li mogli ići svi u školu?

s. Maja: Svakako! Svi smo išli redovito u školu na Uzarićima i bili smo vrlodobri i odlični đaci. Ali škola je bila daleko. Trebalo je krenuti rano

ujutro, još za mraka, pa nas je mama svako jutro pratila s lučom (gorućom svjetiljkom) da nam se što ne dogodi. Tako je vodila i drugu djecu. Svi smo bili sigurniji kad je ona s nama. Nije marila za trud, bila je prava žrtva za sve nas, jer nas je puno voljela.

Braća su mi kasnije išla i u gimnaziju, svi su se osposobili za neke zanate, a dva brata su završila fakultet.

AM: Je li se u vašoj kući molilo?

s. Maja: Svaku večer se molila krunica i razne preporuke, recimo, za bolesne, za umiruće, za duše u čistilištu, za svećenike itd. Obavezno su slijedile i litanije. Svi smo morali sudjelovati u molitvi. Kad je jednom brat ostao negdje vani, otac ga je oštro ukorio i nikada se to više nije ponovilo. Molili smo obično uvečer, kad bi se svi skupili. Tek onda je slijedila večera. Kad je bila zima svi smo se stisnuli oko peći. Imali smo veliku krušnu peć. O, kako je bilo ugodno mirisati kruh koji je mama pekla!

AM: Jeste li išli u crkvu?

s. Maja: U crkvu smo išli svake nedjelje, premda nam je dosta daleko. Morali smo pješačiti sat vremena, bez obzira kakvo je vrijeme. Imali smo dvije mise nedjeljom, pa smo se rasporedili, neki su išli na ranu misu, a neki na pučku. Kod nas su u župi bili franjevci. Ne znam kako se zvao župnik, ali nama to nije bilo niti važno. Za nas su oni svi jednaki. Narod je uvijek poštivao svećenike, nikad se nije čulo u mojoj kući da bi netko nešto rekao protiv njih. Kao djeca pjevali smo u crkvenom zboru. Kad su moja mlađa braća trebala ići na vjeronauk, ja sam ih vodila jer je po putu bilo puno rupa od boksita. U

našoj su, naime, okolici bila tri rudnika boksita, pa su se ljudi bojali da ne bi djeca pala u te rupe koje su dosta duboke, ništa nije bilo zagrađeno. Moj otac je bio zidar, on nije, hvala Bogu, radio u rudniku, ali su moji daljnji rođaci bili rudari. Koliko se ja sjećam, samo se jednom rudnik bio oronuo, ali nije bilo smrti, Bogu hvala.

Inače, mladi uvijek nađu vrijeme i način kako se zabaviti i družiti. No, naši nas roditelji nisu baš rado puštali na takve zabave, nisu vidjeli u tome ništa dobra.

AM: Kako ste osjetili redovnički poziv, tko vam je u tome pomogao?

s. Maja: Poziv za redovnički život osjetila sam 1957. Bili su kod nas u župi u misijama dominikanci: p. Hinko Kraljević i p. Pavao Lasić. Kasnije su iz našeg mjesta otišli u dominikance Vjeko i Hrvoje Lasić, to je naša generacija. Dolazio je i p. Kerubin Mekjavić, on je posebno utjecao na mlade. Bio je svetačkog života. Isto tako je dolazio i p. Toma Vereš. Bili su izvrsni propovjednici pa su oduševili mnoge mlade. Tako sam se i ja odlučila za samostan i to kod sestara dominikanki. Sa mnom je išla još jedna djevojka, Tereza, ali se vratila već nakon tri dana.

AM: Tko vas je dopratio? Jesu li roditelji bili sretni što ste išli u samostan?

s. Maja: Dopratio me je brat Toma i od p. Pavla Lasića sestra, Vinka. Otac me odmah podržao u mojoj odluci da idem u samostan, a mami je to bilo malo teže joj je trebala moja pomoć u kući. Ali je ipak bila sretna kad je vidjela da sam i ja sretna. Takvi su pravi roditelji, njihova je sreća,

sreća njihove djece. Zahvalna sam Bogu za svoje roditelje. Ima još jedna zanimljivost. Nisam znala koliko je moj otac bio poštivan od svih mještana; kad sam se išla odjaviti, činovnik, pravoslavac, nije mi htio dati papire. Ali kad je saznao čija sam kćer, nije bilo nikakvih problema, odmah sam dobila sve što sam tražila.

AM: Kakvi su bili vaši prvi dojmovi u samostanu?

s. Maja: Prije svega, ja nisam do tada nikada vidjela more. Bilo mi je to jako zanimljivo. Svaki dan sam gledala tu nepreglednu vodu *kojoj nema kraja*, kako se ono pjeva. Inače, osjećala sam se ugodno među sestrama, i starijima i mlađima. Sve su bile ljubazne, kao da je iz njih zračio neki mir i svetost. To me se sve posebno dojmilo.

Učiteljica nam je bila č. Gabriijela Batistić. Onda su u novicijatu bile zajedno i kandidatice i novakinje i profese.

U najljepšom mi je uspomeni ostala ona molitva koja se moli nakon Povečernje: *Mirnu noć i sretan svršetak udijelio nam svemogući Gospodin*. Te su me riječi posebno dirale i usjekle u srce. To ne mogu nikada zaboraviti. Međutim, Bog mi je priuštiio na samom početku i jednu kušnju. Vrlo često sam, naime, imala temperaturu, a to je značilo da sam bolesna, i ne bi me smjeli držati u samostanu. Tada nas je sve liječio dr. Lovro Šteka, mi smo ga jednostavno zvali dr. Renci. (preminuo je 2017. Bio je ponosan i revan bratim u bratovštini Svih Svetih). Pаметan i mudar liječnik. On je odmah ustanovio da nemam nikakvu bolest, da je to samo promjena

Dr. Lovro (Renci) Šteka.

zraka, novi ambijent, i da će to proći. Tako je i bilo. Svaka mu čast!

Novicijat sam započela 1958., trajao je dvije godine. Dobila sam tada novo redovničko ime, s. Maja. Prve sam zavjete položila na Gospu Pompejsku, 8. svibnja 1960, a doživotne 1966.

AM: Gdje je bio vaš prvi premještaj?

s. Maja: Prvi premještaj bio mi je u Zagreb, u samostan bl. Ozane. Tu sam bila sakristanka i imala sam na brigu župnika preč. Dragutina Kocipera. Osim toga, čuvala sam djecu u vrtiću. Završila sam i katehetski tečaj koji je trajao dvije godine. Nakon toga sam predavala vjeronauk u Krista Kralja, kad se č. Beninja razboljela.

KANADA – Sherbrooke

AM: Zagreb je, čini mi se, bila polazišna točka za vaše misijsko poslanje u preookeanskim zemljama. Gdje ste sve bili?

s. Maja: Naše su sestre otvorile misijsku postaju u Kanadi, preuzele neke apostolate i trebale su im nove snage, tražile su 'pojačanje'! Tadašnja č. majka Manes Karninčić pitala me da li bi ja mogla poći. Pristala sam. Bila sam mlada, poletna, mislila sam da mogu cijeli svijet osvojiti, bio je to za mene jedan novi izazov. A, istini za volju, tada je redovnička poslušnost bila nešto sasvim drugo nego što je danas! I tako sam, zajedno sa s. Karlom Baković, krenula na to veliko putovanje,

u Sherbrooke, u Kanadu, 1972. Sjećam se svakog detalja kao da je to bilo nedavno, a evo, prošlo je sada već 48 godina o toga događaja.

AM: Vjerujem da vam u početku nije bilo tako lako kako ste možda zamišljali?

s. Maja: Oh, bilo je svega. Čim sam došla tamo vidjela sam veliku razliku u svemu, i u hrani i u poslu i u komunikaciji i u okolini. Naše su sestre, doduše, zadržale redovničko siromaštvo i općenito pravi redovnički duh, ali ipak je tamo sve bilo drugačije nego je kod nas. Evo samo jedan mali detalj: nisam mogla zamisliti da se za doručak nađe na stolu, pekmez i putar, sir i kava i mlijeko, čak i voće. Svatko uzme što mu odgovara. Čak i više vrsta kruha. To je, u ono vrijeme, u našoj siromašnoj zemlji bilo nezamislivo. Bilo je i niz drugih stvari koje su se razlikovale od naših, siromašnih. Nisu to bile raskošne stvari, ali veoma praktične, pa sam se brzo na njih navikla. Kad sam se, nakon 39 godina vratila u domovinu, opet novo iznenađenje: nisam mogla vjerovati koliko se i tu sve promijenilo. Sada, gotovo da i nema razlike. U nekim stvarima čak prednjačimo. Ne znam koliko je to baš dobro...

AM: Jeste li išli negdje učiti francuski jezik?

s. Maja: Moram najprije reći da me zadivila snalažljivost s. Ignacije Bojanić koja je bila duša svega. Ona je među prvim sestrama došla na kanadsko tlo. Tada je bila starješica u sestarskoj zajednici. Brzo nam je sredila papire za prebivalište, zdravstveno osiguranje i sve drugo potrebno. Za učenje jezika nam je najviše pomogla s. M. Bernardica Čavlov. To je bila vrlo

dobra i sveta sestra, bila je puna razumijevanja i strpljivosti. Prve riječi koje sam naučila bile su *bonjour* i *merci*. Stalno sam to ponavljala i fino mi je ušlo u uho. Kad bi me netko nešto pitao ja bi mu spremno odgovarala: *bonjour* ili *merci*. A oni me gledali čudno, jer to nije imalo veze s onim što bi mi govorili, vjerojatno su mislili da sa mnom nešto nije u redu. A ja sam bila veoma ponosna što znam s njima govoriti francuski! Malo pomalo usvajala sam i druge riječi i domalo su me već počeli izbjegavati ili gledati gdje se 'gasim', jer je moje *parlanje* bilo bez točke i zareza!

Najprije sam radila s malom, neželjenom djecom koja su čekala posvojenje. Što bi koje dijete bilo dulje kod nas to mi je rastanak od njega bio teži. I tamo su procedure za posvojenje dosta komplicirane. Puno obitelji traži dijete, ali ne može svatko ispuniti kriterije koji se traže.

To su, uglavnom, bila nezakonita djece, najčešće od djevojaka ili djevojčica, koje su rodile dijete, a nisu ga htjele ili mogle odgajati iz raznih razloga, pa su ga se odrekle. Kod posvojenja je bilo jako tužno, oko 200 obitelji je čekalo posvojenje. I brat naše sestre Ivane Perkov, koji je živio u Montrealu, posvojio je dva dječaka. Meni je bilo drago raditi s tom djecom.

AMERIKA - Chicago

AM: Ali niste bili dugo u Kanadi, gdje ste odande išli?

s. Maja: Kad se ta institucija s djecom zatvorila, onda sam trebala ići u Ameriku, u Chicago, kod naše braće dominikanaca. Išla sam sa s. Ozanom Kljaić, a kasnije je došla s. Jelka Barišić. Tu se trebalo ponovno privikavati na način života,

osobito na engleski jezik. Sva sreća što imam ruke i noge pa lamatam lijevo, desno, gore dolje i ispadne nešto od toga.

Osim drugih poslova, čuvala sam vrtićku djecu hrvatskih iseljenika. Djeca su spontana, sve primijete i bez straha izreknu što misle. Jednom mi se dogodilo da mi je kosa bila malo raščupana. Mali od pet godina nije propustio to primijetiti: „Volim tebe, ali ne volim tvoju kosu.“ – kaže on. Možete misliti kako sam brzo potrčala do ogledala i uredila kosu!

Isto tako nisu voljeli ako bih obukla plavi mantel. Navikli su da nosimo bijelo odijelo i sve im je drugo smetalo. O, my God, - rekoh u sebi,

nikada se nisam dotjeravala za nikoga kad sam bila djevojka, a sad se moram pred ovom dičurlijom! To su ti i suci i advokati, pravi kritičari.

No, uza sve to, voljela sam raditi s djecom, isto tako i s roditeljima. Osim toga, i tu sam bila katehistica, pripremala sam djecu naših hrvatskih doseljenika za prvu svetu pričest.

Ovdje ljudi često misle da je u Americi raj na zemlji, da je to obećana zemlja. No, nije sve u dolarima! Problema ima svugdje gdje god su ljudi. Mi uvijek mislimo da je drugima bolje i ljepše. Svatko ima svoj križ, nekad veći nekad manji. Vidjela sam da je ljudima drago da smo tu, da mogu navratiti kod nas, ispričati nam svoje teškoće. Ponekad sam mogla jedino s njima plakati, a onda još jače zavapiti Bogu koji može jedini pomoći i riješiti što je nama nerješivo.

Nažalost, naši ljudi sve manje znaju govoriti hrvatski. Rijetki su koji su sačuvali svoj jezik. Zato smo u misijama nastojali njegovati i jezik i kulturu. Voljeli su folklor, i to ih je ujedinjavalo. Sa svojim plesom i pjesmom promicali su svuda našu domovinu. Kad sam se već vratila, posjetila me jedna folklorna grupa u Splitu. To su bila sva 'moja dica'. Ugodno sam se iznenadila kad sam vidjela Roberta kojega sam nekada čuvala kao dijete. On nije zaboravio svoj hrvatski jezik, što je bilo posebno čudno njegovoj djevojci, čiji su roditelji podrijetlom Talijani, ali nisu svoju djecu učili talijanski što joj je jako žao. Zato se divila Robertu što on dobro govori svoj materinji jezik.

AM: Kad su dominikanci započeli raditi u toj misiji i koji su sve bili tamo?

s. Maja: Ne znam baš svu povijest, ali evo barem mali dio, kako sam pročitala na Internetu i u životu pok. p. Nikole Dugandžića. U Chicagu je bio p. Hijacint Eterović, koji se, omah poslije rata, morao skloniti pred komunističkim režimom u Jugoslaviji. Postao je veliki znanstvenik svjetskoga glasa. Predavao je na mnogim svjetskim sveučilištima, a zadnje mu je bilo na Sveučilištu De Paul u Chicagu, gdje osniva Hrvatski kulturni centar.

o. H. Eterović, s. Maja, s. Mirjana, s. Hozana, o. I. Plenković

Godine 1965. odmah nakon svećeničkog ređenja u Zagrebu, došao u Chicago fr. Nikola Dugandžić. Živio je s o. Eterovićem. Razgovarajući s Hrvatima koji su već nastanjivali sjeverni dio grada, fr. Nikola započinje 1971. godine s idejom osnivanja hrvatske zajednice, hrvatske mise i hrvatske crkve. Potreba za tom idejom na sjeveru Chicaga bila je sve veća, budući da se sve više Hrvata s juga selilo na sjever. U tom su osnivanju bili najviše angažirani o. Hijacint Eterović, o. Nikola Dugandžić te o. Ivo Plenković, koji je došao nešto kasnije. Njima pripada i zasluga za osnivanje Hrvatskog kulturnog centra u ulici Devon 1974. godine. Od 1977., sv. mise se slave u prekrasnoj crkvi na križanju ulica Devon i Ridge, a u župnu kuću, uz tu crkvu, dominikanci su se preselili 1982.

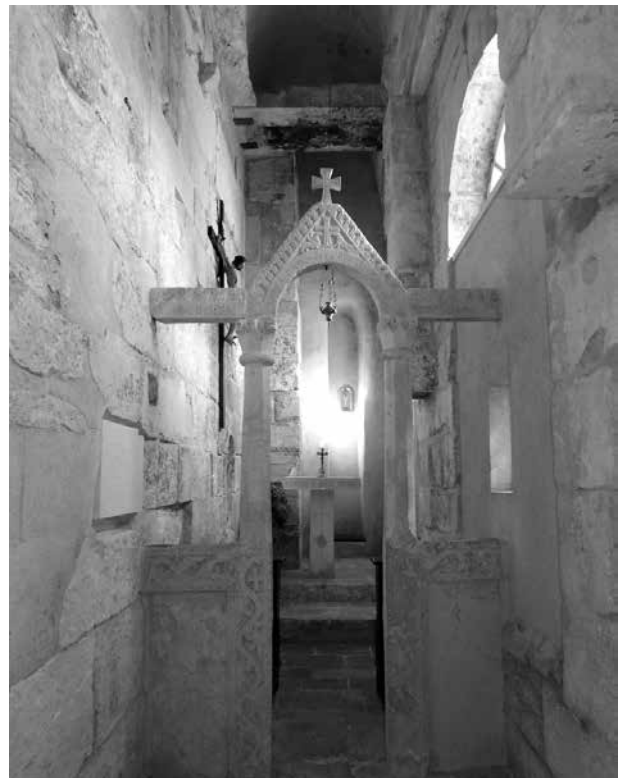
Prije toga se sav pastoral odvijao u jednoj dvorani. Otada smo mogli djelovati nesmetano i narod se počeo sve više okupljati. I tako počinje novi život povijesti naših ljudi na ovim prostorima. Crkvu smo uredile s. Jelka Barišić i ja, uz pomoć naših ljudi. Kad je došao u Chicago fr. Ivo Plenković odmah je preuzeo vođenje misije. Fr. Nikola je tada bio kapelan na katoličkom sveučilištu, i bavio se mnogim drugim poslovima, bio je i duhovnik jedne zajednice sestara dominikanki. Nakon odlaska fr. Ive Plenkovića, 1981. godine, fr. Nikola preuzima Hrvatsku **misiju Anđela čuvara**, koju je vodio sljedećih 25 godina, do 2006. Kada se ispunilo vrijeme, znajući vrijednost istine, fr. Nikola traži i dobiva da se ova misija zove novim imenom: **“Hrvatska misija blaženog Alojzija Stepinca.”**

Imali smo dvije mise nedjeljom. Ljudi su bili jako sretni, osjećali su se kao kod kuće, u svojoj domovini Hrvatskoj. Željeli su da im djeca idu kod nas na vjeronauk. Ja sam imala prvopričesnike. Bilo je prilično djece. U subotu smo imali školu, i razne druge aktivnosti. Sa odraslima je radio p. Hrvoje Blaško koji je također došao u Chicago. (preminuo u Zagrebu 2011.)

SPLIT - Sv. Martin

AM: Nakon povratka u domovinu, vaše prebivalište je sada u Splitu, u samostanu sv. Martina. Kako tu provodite dane?

s. Maja: U Hrvatsku sam se vratila 2011. Povratak je bio dosta težak jer sam bila izvan Hrvatske 41 godinu. Navikneš se tamo i to ti postane novi dom. Sada treba početi opet sve ispočetka. Drago mi je što sam došla baš u lipi bili Split. Otakako sam otišla, i tu se puno toga promijenilo. Naročito je živo ljeti kad dođu turisti, jedva se krećeš ulicama. I u samostanu je sve drugačije, lijepo je, ali minijaturno. Ja pokušavam biti korisna gdje god mogu. Ali, malo nakon dolaska,

Crkvice sv. Martina (10x1.64 m)

imala sam nezgodu: pala sam i sva se polomila. Tri mjeseca sam bila nepokretna. Mislila sam da neću više nikada stati na svoje noge, ali Bog me sačuvao i evo me. Imala sam još neke manje operacije. Izgledale su bezazlene, ali naše je tijelo krhko i često ono bezazleno postane opasno. No, ne volim samu sebe sažalijevati. Zahvaljujem Bogu što mogu opet hodati i raditi. Kad se s. Vjera razboljela, bila sam više od dvije godine sakristanka u sv. Duje. Onda sam trebala opet ići na par mjeseci u Kanadi radi sređivanja papira.

AM: Vi ste postali i turistički vodič u crkvi sv. Martina, i to na engleskom jeziku?

s. Maja: Da, sada sam najviše u kapelici sv. Martina. Posjećuju je turisti, pa im kažem nekoliko riječi o tom sačuvanom povijesnom dragulju. Čak budu i neka vjenčanja u toj crkvi. To je, zapravo, mala crkva u vlasništvu sestara dominikanki, koje uz nju imaju samostan. Na Internetu se navodi da je smještena uz sjeverno pročelje Dioklecijanove palače, poviše Zlatnih vrata (*Porta aurea*). U taj je prostor uklopljena već u 5.-6. stoljeću, a posvećena je svetom

Martinu, zaštitniku vojnika, krojača i sukna-
ra, što se povezuje s dokumentiranim postojanjem carske radionice za izradu sukna i tkani-
na (*gynaeceum*) koja je postojala upravo u tom dijelu Palače. Jedna je od dvije najuže crkve u Splitu.

Uski hodnik, u kojem je smještena crkva, je dimenzija 10x1,64 m. Prozori, danas zazidani, s južne strane služili su stražarima za kontrolu nad ulazom u palaču. Kasnije su u pregradama prozora otvoreni manji prozorčići. Otvori na sjevernoj strani potječu iz srednjeg vijeka, a služili su kao puškarnice za obranu od Turaka.

Na ulazu u crkvicu nalazi se natpis koji spominje svećenika *Dominika*, a koji prema prijevodu arheologa don Frane Bulića, koji ju je istraživao, glasi ovako:

Blagoslovljeni Kralju Bože, Tebi slava, čast i moć! Ovu crkvicu utemelji na čast Blaženog Martina, skromnog i prema svojim sredstvima svećenik Dominik. „Zdravo oče Martine, dopusti da te iz dubine duše i srca štujemo u ovoj špiljskoj rupici.“

Eto, nešto slično kažem posjetiteljima, a i neke druge stvari koje ih zanimaju.

AM: Vi ste ove godine proslavili 60. obljetnicu redovništva, kako danas, s jednog dugog staža, gledate na redovništvo?

s. Maja: Prije svega, znate da Isus kaže: *Niste vi mene izabrali nego sam ja izabrao vas...* Tako ni ja sebi ne smijem prisvajati neku pretjeranu hrabrost pri izboru redovničkog poziva. Kad se sjetim svoga poziva, i danas se pitam zašto je Gospodin izabrao baš mene, a bilo je tako dobrih i vrijednih djevojaka u mom mjestu? Pravo se veli da Božje misli nisu naše misli. U svakom slučaju, redovništvo i sada doživljavam kao nešto pozitivno. Bog traži suradnike u spašavanju svijeta, blago onome tko se odazove. Zahvalna

sam i sretna što sam i ja među pozvanima, premda znam ne činim ništa posebnoga. Jednostavno provodim ovaj život prema redovničkim pravilima, sa svim svojim ljudskim slabostima, i, prema geslu što stoji u našoj kući matici u Korčuli, živim i radim **Bogu, Redu i Narodu**. Sve svoje molitve, radosti i trpljenja prikazujem Bogu. Volim svoj dominikanski red i ponosna sam što se smijem zvati dominikanka. Moram priznati da sam veliki dio svog redovničkog života imala sreću biti i djelovati uz uzorne svećenike, bilo dijecezanske bilo redovničke, koji nisu misu 'govorili', nego proživljavali. To se onda odrazilo i u susretu s djecom, s mladima, sa starijima i sa svima. Razumjet ćete da mi je bilo posebno drago što su to najvećim dijelom bila naša braća dominikanci. Tako sam i ja redovništvo najviše doživljavala kroz liturgiju.

AM: Kome se najradije molite?

s. Maja: Osim dragoj Gospi, od svih svetaca najradije se utječem sv. Josipu. On mi je čuvao djecu u Chicagu. Imali smo jedan dražesan kipić i često sam djecu vodila ispred tog kipića sv. Josipa i zajedno smo molili. Tako mi je ostao uvijek najviše pri srcu. Kako vidite, tu je Gospa, pa sv. Josip, a bez Isusa ne možemo, onda se rado molim Svetoj Obitelji. To preporučam svima, osobito kad je čija obitelj u krizi.

AM: Što biste poručili našim sestrama, osobito mladima?

s. Maja: Nakon 60 godina redovništva osjećam se još uvijek sretnom, zadovoljnom i 'mladom' sestrom, unatoč godinama. Zadovoljstvo se ne mjeri ni godinama ni uspjesima ni mjestom boravka, nego ono proizlazi jedino iz našeg odnosa prema Bogu. Odatle se mjeri i naš odnos prema ljudima i nama samima. Svakome bih poručila: nemojte se bojati! S Bogom se sve može, a bez njege ništa. Ako dođu teškoće, s molitvom se rješavaju puno brže.

Razgovor vodila (telefonom) s. Slavka Sente, u ponedjeljak 29. lipnja 2020.

s. Slavka Sente:

BLAŽENA OZANA KOTORSKA

U mjesecu lipnju, ove godine, tiskan je novi životopis Bl. Ozane iz pera s. Slavke Sente. U prvom je dijelu kratak životopis, a u drugom su molitve njoj u čast: devetnica, trodnevna pobožnost i litanije, stoga, zbog manjeg formata (12x20) može poslužiti i kao molitvenik. Knjižica

ima 92 stranice, tiskana je u vlastitoj nakladi: Sestre dominikanke - Kongregacija Sv. Anđela Čuvara. Nekima može poslužiti za prisjećanje na ovu našu prvu hrvatsku blaženicu, a drugima, koji još nisu čuli za nju, kao sredstvo promicanja njezine svetosti. I jednima i drugima može poslužiti kao uzor potpuno predanog života Bogu.

Luciano Sterpellone: MEDICINA U BIBLIJI

Koja je uloga i mjesto tzv. Biblijske medicine kojoj ta sveta knjiga pridaje veliku važnost – odgovorit će dobrim dijelom i knjiga talijanskoga liječnika. U njoj se autor dotiče svakodnevnoga života židovskoga naroda, dotiče se higijenskih navika, običaja i praksa, no, kako

tvrdi autor, medicinski su opisi mnogo češći no što se to na prvi pogled može misliti jer su vrlo često stavljeni u drugi plan s obzirom na osnovnu priču.

„Kao liječnik posebno zainteresiran za povijest medicine, htio sam stoga proučiti u cjelini i na organski način objediniti taj kompleks i privlačnu temu medicine u biblijskim spisima: počevši od hrane koja se koristila i od načina pripremanja, pa do svakodnevnih i osobnih higijenskih mjera, od odnosa među supružnicima, do prakse obrezanja, do brige za majku i njege djeteta, do shvaćanja života i bolesti, do prave naravi »zala« koja su ucivilila Egipat, do problema gube i velikih epidemija, do sredstava kojima se raspolagalo u to doba da bi se liječile male i velike bolesti, pa sve do terapijske uporabe voda i biljaka. Iznesene obavijesti, koje su sustavno raspoređene po poglavljima, stalno potkrepljuju redci ili ulomci iz Biblije koji učinkovito potvrđuju njihovu doslovnu povezanost s povijesnim pripovijedanjem. Opis je objektivan i nepristran, u svemu se oslanja na izvorne tekstove, bez ikakve teze ili ikakva suda u korist ili nauštrb ovoga ili onoga običaja. Iako sam se zauzimao za nužnu znanstvenu i povijesnu nepogrešivost, nastojao sam da tekst bude uvijek jasan i lako shvatljiv“, navodi autor u uvodu. (KS)

Joseph Ratzinger - Benedikt XVI. : RIJEČ BOŽJA PISMO – TRADICIJA – SLUŽBA

U tri priloga, koja su izazvala veliku pozornost, Joseph Ratzinger, papa Benedikt XVI., izjasnio se o bitnim točkama kršćanske vjere. Sva tri priloga govore o životnosti Božje riječi u Crkvi i o tome kako se istina kršćanske vjere može spoznati i izreći, posvjedočiti i prenositi dalje. Bilo da je riječ o shvaćanju objektivnog tumačenja Pisma, o shvaćanju predaje vjere (tradicije) ili o crkvenom učiteljstvu na području napetosti

biskupâ i pape – u središtu Ratzingerova mišljenja uvijek je Božja riječ. Tri su priloga vrlo tijesno povezana sa središnjom zadaćom koju Benedikt XVI. vidi u svojem pontifikatu. U svojoj prvoj poruci 20. travnja 2005. godine pred kardinalima u Sikstinskoj kapeli, on je, među ostalim rekao:

„Hranjeni i podržavani euharistijom, katolici se osjećaju potaknutima na ono puno jedinstvo za koje je Krist tako žarko molio u dvorani Posljednje večere. Petrov nasljednik zna da mora u sebe primiti tu najveću želju božanskoga Učitelja i to na poseban način, jer njemu je povjerena zadaća da ojača svoju braću. Stupajući u službu u Rimskoj Crkvi, koju je Petar natopio svojom krvlju, njegov današnji nasljednik preuzima kao prvotnu zadaću neumorno raditi na ponovnom uspostavljanju punog i vidljivog jedinstva svih Kristovih učenika“. Rad na toj zadaći zahtijeva i odvažnost u duhu i autentičnost djelovanja koje se temelji u vjeri. Ovdje objavljena tri njegova rada pružaju bitne uvide u problemska područja koja nastaju s tom zadaćom i pokazuju perspektive za rješenja koje je vidio Joseph Ratzinger kao teolog i kardinal, i koje ostaju važne za njegov pontifikat. (KS)

Papa Franjo: MOLITVA DAH NOVOG ŽIVOTA (Niz: razmjena darova, sv. 1)

Knjiga *Molitva. Dah novog života* sabire najznačajnije riječi pape Franje o molitvi, kako bi pomogla kršćanima da žive osobni odnos s Gospodinom. Posebno mjesto u ovoj zbirci zauzimaju kateheze koje je Papa održao na temu *Očenaša* na audijencijama srijedom.

„Isus ne daje apstraktnu definiciju molitve niti

poučava neku učinkovitu tehniku molitve da bi se nešto dobilo. Umjesto toga, on poziva svoje da steknu iskustvo molitve, stavljajući ih izravno u kontakt s Ocem, pobuđujući u njima čežnju za osobnim odnosom s Bogom, s Ocem. Tu se krije novost kršćanske molitve!“, uči Papa, a predgovor knjizi napisao je patrijarh Moskve Kiril, koji upućuje na duboki sklad između katolika i pravoslavaca u življenju kršćanske dimenzije susreta s Gospodinom, jer, po zajedništvu s Duhom Svetim, i onda kada se moli u skrovitosti vlastite sobe, u stvarnosti čitava Crkva i svijet sudjeluje u molitvi. Papa Franjo otkriva i da je imao razdoblja „suhoće molitve“ u svome životu te da je jedno vrijeme živio „u velikoj suhoći, mračno vrijeme“.

„Vjerovao sam da je već došao kraj života, istina, bio sam ispovjednik, ali u duhu poraza. Zašto? Zato što sam vjerovao da je punina mojeg poziva – a da to nisam izrekao, sad to primjećujem – u obavljanju svih tih stvari. Ali ne, ima nešto drugo! Nisam napustio molitvu, to mi je mnogo pomoglo. Mnogo sam molio, u to vrijeme, ali bio sam suh kao drvo. Mnogo mi je pomogla molitva tamo, ispred svetohraništa“, otkriva papa Franjo. (KS)

Papa Franjo: NAŠA MAJKA ZEMLJA, kršćansko čitanje ekoloških izazova (Niz: razmjena darova, sv. 2)

Knjiga *Naša majka zemlja* bavi se temom eko-

loškoga izazova – sabire riječi, tekstove, govore i homilije pape Franje na temu očuvanja stvorenoga svijeta i promicanja dostojanstvenoga života za svakog čovjeka.

“Ovo je vrijeme da se ponovno naviknemo moliti uronjeni u prirodu, u kojoj se spontano rađa zahvalnost Bogu Stvoritelju. [...] Ovo je vrijeme razmišljanja o našim načinima života [...] Trenutak je da prijedemo, brzo i odlučno,

na oblike čiste energije te održive i kružne ekonomije”, kaže Papa.

U knjigu nas uvodi predgovor ekumenskoga patrijarha Bartolomeja, koji naglašava suglasje između pravoslavaca i katolika u zaštiti – u svjetlu vjere u Krista – dara stvorenoga svijeta i ljudskoga života, ponajprije u njegovim najkrhkim i najnezaštićenijim pojavama.

U knjizi „Naša majka Zemlja“ veli kako „sve što postoji, postoji, dakle, kako bi moglo ‘živjeti’ kao Bog, to jest kao dar, kao primljena i dana ljubav. No stvoreno to može živjeti samo po čovjeku. Samo u čovjeku, mikrokozmosu koji u sebi sažima svemir, ali koji živi od daha koji je osobni Bog izravno udahnuo u njegovo lice, svijet može odgovarati njegovoj tajnoj sakramentalnosti, to jest biti viđen kao dar.“

Posebnost ovih izdanja, osim značajne ekumenske vrijednosti, jest i ona ekološkog značaja. U njih su ugrađene i poniznost i jednostavnost koje Papa često svima stavlja na srce, što se vidi i u nazivu niza, razmjena darova, koji je pisan izričito malim slovima. (KS)

John C. Lennox :

GDJE JE BOG U DOBA KORONAVIRUSA?

Živimo u jedinstvenu razdoblju, odlučujućem za našu eru. Mnoge su stare sigurnosti nestale, ma kakav bio naš pogled na svijet i ma kakva naša vjerovanja. Bilo da ste kršćani ili niste, pandemija koronavirusa zbunjuje i uznemiruje sve nas. Kako uopće početi promišljati o njoj i s njome se nositi?

U ovoj kratkoj, ali vrlo važnoj, dubokoj knjizi poznati oxfordski profesor promišlja o koronavirusu u svjetlu različitih svjetonazora i pokazuje kako nam kršćanska vjera pomaže dati smisao ovoj krizi, ali i puno više od toga: ona nam daje sigurnu i čvrstu nadu koje se možemo držati u svim okolnostima.

„Ova knjiga sadrži moja razmišljanja o onome što trenutno prolazimo. Počeo sam je pisati prije tjedan dana, a situacija se od tada promijenila i zasigurno će se opet promijeniti... Čitatelja pozivam da na knjigu gleda ovako: sjedimo zajedno u kafiću (kad bismo samo mogli!) i postavljate mi pitanje napisano na korici knjige. Odlazem svoju šalicu kave u želji da vam iznesem svoj iskren odgovor. Ono što slijedi jest ono što bih pokušao reći da vam pružim utjehu, potporu i nadu.“ John C. Lennox, autor knjige *Gdje je Bog u doba koronavirusa*

„Na Zapadu nema jasnijega i mudrijega glasa od Johna Lennox. Svi oni koji žele zastati i promisliti trebali bi pročitati ovu knjigu.“ **Os Guinness**, autor knjiga *Unspeakable* i *Fool's Talk*

„Ova privlačna i vrlo duboka knjiga pomoći će predanim kršćanima, ali i pripadnicima svih drugih vjera kao i nevjernicima da dobiju kršćanske odgovore koji nude i perspektivu i nadu.“ Vaughan Roberts, župnik crkve St. Ebbe's u Oxfordu

ŠIBENIK: DUHOVNE VJEŽBE

U Šibeniku su u četvrtak 30. travnja započele duhovne vježbe za sestre u formaciji, a predvodi ih pater Arkadiusz Krasicki CSSp (Družba Duha Svetoga), predavač biblijskih predmeta na Teološko-katehetskom odjelu u Zadru te pomoćnik u pastoralu mladih, braka i obitelji Šibenske biskupije, a trenutno pastoralno djeluje u župama Zablaće i Mandalina.

Duhovne su vježbe započele u četvrtak uvečer zazivom Duha Svetoga i misnim slavljem na kojem je pater Arek u propovijedi dotaknuo dvije teme važne za svaku osobu posvećena života: čežnja i umiranje. Za čim doista čeznemo?, pozvani smo zapitati se, posebno za čim čeznemo dok slavimo svetu misu. Jesmo li zaista prisutni, je li Isus kojeg ćemo primiti u pričesti objekt naše čežnje ili su nam misli raspršene i usmjerene na stvari i druge osobe? Isus je kruh života, kruh koji nastaje od brašna i vode. A brašno nastaje od zrnja pšenice. Dakle, da bismo dobili kruh, zrno mora umrijeti, tek tako može postati hrana za druge. Jesmo li mi spremni „umrijeti“ da bismo našli pravi život?, upitao je pater, unoseći u izlaganje brojne primjere iz života i

formacije, kako bi prisutne sestre potaknuo na promišljanje o vlastitom načinu življenja posvećenog života.

Drugi dan duhovnih vježbi imali smo dva predavanja (kao i ostale dane koji slijede). Jedno predavanje bilo je ujutro, a drugo predavanje poslijepodne. No, oba predavanja su bila prožeta istom tematikom. Pater Arek Krasicki govorio je o Emausu iz jedne drugačije perspektive. Budući da je pater doktor biblijskih znanosti, predavanja se temelje na Riječi Božjoj, na onome temeljnom za izgradnju kršćanskog života, a tako i redovničkog. Kroz evanđeoski tekst govorio je o značenju Emausa u odnosu na Jeruzalem, Božji grad. Što je točno Emaus – jedno mjesto, selo gdje su se uputili razočarani i beznadni učenici koji su zapravo već čuli svjedočanstvo učenika i žena koje su pohodile grob, ali unatoč tome ostaju zagledali u ovozemaljsko, međusobno se prepiru i putem susreću Isusa odnosno za njih stranca. Ta dva učenika bježe od mjesta gdje je Isus uskrsnuo, od svetoga grada i odlaze u skroz beznačajno mjesto, tamo gdje se ništa ne događa, u Emaus. Što znači biti

razočaran u životu, doživjeti nešto što nam nanosi tugu i bol i kako ne zadržati pogled uprt u ovozemaljsko već graditi sebe u odnosu prema Isusu odnosno Bogu. Svaki dio evanđeoskog teksta bio je prožet tumačenjem naše svakodnevnice i života na koji smo se odlučile kao redovnice. Uistinu zanimljiv pristup ovom tekstu iz evanđelja po Luki, koji do sada nismo čuli u takvoj interpretaciji, ali nam je ostavilo prostora da promišljamo o Božjoj Riječi koja je uvijek drugačija, duboka, neiscrpna za svakoga od nas koji joj dolazimo otvorena srca.

s. Manes Puškarić OP

Trećega dana slijedila su predavanja p. Areka na temu: Zrela žena. Uvod u ovu zanimljivu temu bio je upravo biblijski ulomak o Marti i Mariji kao savršen primjer kako od nezrelih duhovnih žena napraviti zrele, duhovne žene.

Zajedničkim snagama pokušali smo prepoznati karakteristike zrelih i nezrelih žena:

Žena postaje zrela tada kada zna da neke stvari mora napustiti, one mogu pričekati sa strane i nisu toliko nužne. Zrela žena nikada neće

pomisliti: Bez mene ovaj svijet će se raspasti, jer ona može u svom srcu napraviti distancu. Zrela žena prepoznaje svoje poslanje, ona zna svoju misiju, vrijednost i svoje crte. Zna da je drugačija od ostalih žena i zna da ne mora biti ista kao i druge žena. Svi koji pokušavaju graditi svoj identitet na usporedbama s drugim, nisu zreli.

Kroz šaljive zgode i nezgode iz života, smijeh i pjesmu zaključili smo prvi dio predavanja iza kojeg je slijedio kratki predah, a nakon njega euharistijsko slavlje u samostanskoj kapelici.

Popodne smo slušale drugi dio predavanja p. Areka o zrelih ženama i zaključili kako je zrela žena ta koja ne sluša sebe, svoje emocije, svoje misli i fantazije, nego o svemu pita Isusa. Njegovo mišljenje joj je važno jer jednostavno žena mora ući u dubinu oslušivanja Boga.

Glavna poruka je u slušanju Isusa jer samo u njemu se možemo oblikovati u zrelu osobu i prepoznati svoju misiju. Ovdje se kao potencijalna opasnost krije upravo naša mašta u kojoj se vrlo lako možemo izgubiti. Upravo je Marija bila ta koja je najviše osluškiivala Božji glas.

s. Natalija Cindrić Op

Na nedjelju Dobrog Pastira, voditelj duhovnih vježbi govorio je o dvije teme. O Dobrom Pastiru i o našim ranama. Upitao nas je čujemo li glas Pastira za kojim smo pošle? Kada smo u tami, u dubokom bunaru koji je zatrpan blatom, čujemo li kako nas On doziva? Druga tema toga dana bile su naše rane. One nisu nešto čega se trebamo bojati, čega se trebamo stidjeti, i Isus ih je imao. Da nemamo rane, naš život ne bi bio potpun, ne bismo bili ono što jesmo, onakve kakve nas Bog želi. Njih trebamo predati Isusu, i tada će one biti plodonosne, tada će se iz njih roditi nešto novo, nešto dobro, kao što se to dogodilo i s Njegovim ranama.

Poslije podne smo se skupa sa sestrama iz Šibenika uputile na Visovac kod braće franjevac. Na predivnom otoku usred rijeke, mogle smo osjetiti duboki mir koji se može osjetiti samo na takvom mjestu. Tišinu prirode zamijenio je zvuk molitve krunice i pjesme iz crkve Majke od Milosti u kojoj su nam se pridružila i 3 novaka i

dvojica starijih franjevac. Fratri su nam pokazali svoj mali otok i govorili o burnoj povijesti i zanimljivostima vezanim uz taj samostan. Na kraju smo imali priliku probati i visovačku rakiju koju sami prave.

s. Marta Turi

Peti dan duhovnih vježbi započeli smo predavanjem o ženi, o važnosti, svetosti i posebnosti žene. Pater je to predavanje temeljio na knjizi o Juditi. Judita, snažna, bogobojazna žena koja je vrlo rano postala udovicom i nakon što joj je muž umro odlučila je ostati njemu vjerna i obučena u kostrijet i posteći posvetila je svoj život molitvi. Dok prvih šest poglavlja govori o svijetu bez žene gdje se samo muškarci igraju ratovanja u sedmom poglavlju nam dolazi jedna mudra udovica koja poziva na red gradske starješine i koja odlučuje uzeti stvari u svoje, tj. Božje

ruke. Pater nam je govorio o ljepoti takve žene koja u današnjem svijetu i mentalitetu nema vrijednosti. Dok se sve vrti oko materijalnog i oko kulta tijela i gdje se ljepota gleda samo kao neki objekt preko kojeg se može postići sreća, karijera i ugled u društvu, tu se suprotstavlja Judita čija ljepota isijava iz njene čiste duše kroz njeno lice. Nije važno kako tijelo izgleda, koje mane ili nedostatke mislimo da imamo, zato što iz njega ne proizlazi prava ljepota i privlačnost nego iz lica, iz očiju, iz bora, iz osmjeha i iz lica koje nije sakriveno fasadom šminke. Pater nam je ovim predavanjima pokušao podići svijest o nama samima, o našoj snazi koju mi kao žene imamo, o našoj ljepoti i o samopouzdanju koje mi kao žene trebamo imati. Na misi je propovijedao o dobrome pastiru i ima jedna slika koju je rekao a koja me je baš pogodila. To je slika o Isusu kao pastiru koji kada vidi da je pašnjak, da je trava presušila, on ne seli svoje ovce na drugi pašnjak nego ranjava sebe, prolijeva svoju krv i njome škropi i zaljeva tu suhu zemlju i travu kako bi se natopila tom tekućinom tom živom vodom kako bi njegove ovce imale hrane u izobilju. On žrtvuje sebe, svoj život za život svojih ovaca. Moćna slika. Nakon popodnevnog predavanja imali smo klanjanje pred presvetim koje je isto predvodio pater uz pomoć svoje gitare i lijepih pjesama s kojima inače započinjemo i završavamo svako naše predavanje. Dan smo završile šetnjom u okolici i s krunicom u ruci.

s. Irena Lušo

U okviru pouka što ih je č. majka Jakica održala juniorkama, bilo im je ponuđeno nekoliko tema među kojima su mogle izabrati jednu i obraditi je, kao seminarski rad. S.

Natalija je izabrala i obradila temu Zaručništvo svete Katarine Sijenske i Isusa Krista kao primjer nasljedovanja koju u nastavku donosimo u cjelosti.

ZARUČNIŠTVO SVETE KATARINE SIJENSKE I ISUSA KRISTA KAO PRIMJER NASLJEDOVANJA

Seminarski rad s. Natalije Cindrić

Uvod

Katarina Sijenska uz Tereziju Avilsku prva je žena, proglašena naučiteljicom Crkve. Mnogi su ju smatrali mističarkom i sveticom, u koje je izvanredno naglašena ljubav prema Kristu i Crkvi. Činila je to u vrlo teškom razdoblju crkvene povijesti, u XIV. stoljeću, kad su pape stolovali u Avignonu te bili pod utjecajem francuskih kraljeva, što je rodilo mnogim neželjenim posljedicama. Ova dominikanska trećoredica svojom je duhovnošću i mudrošću, unatoč činjenici kako nije imala formalnu naobrazbu, ostavila neizbrisiv trag u povijesti Katoličke Crkve.

Bog ju je već od najranije mladosti vodio izvanrednim putem pa je djevojčica već sa 6 godina života imala na cesti svoj prvi zanos i viđenje, koje je zabilježio njen ispovjednik. Tada se Katarina tajno zavjetovala da se neće udavati. Katarina je pažljivo promatrala Isusovo srce da se nauči živjeti u skladu s Božjim planovima.

U izolaciji je našla traženu jasnoću, svoj put. Razumjela je da ako nije moguće u svakoj kući imati osobnu ćeliju u kojoj bi živjela kontemplacijski život – ipak može stvoriti taj prostor sabranosti i susreta s Isusom u svom srcu. Ovdje je bila njezina Betanija u kojoj se u prisnom i prijateljskom razgovoru susretala sa svojim Zaručnikom i Presvetom Majkom Marijom.

Katarina nudi svima nama da izgradimo u sebi u dubokoj tajni ćeliju – mjesto susreta s Bogom. Tamo ćemo učiti spoznati Gospodina sveмира i otkrivati ćemo sebe u Bogu. Tamo ćemo se čistiti od naše sebičnosti, tamo ćemo naći mir

i snagu – čak i ako nam je život zaronjen u oluji svijeta. To je osobno doživjela i to je smatrala nužno za sve. Ona je rekla svjedoku svog života Raymondu iz Capoue: „Ovu ćeliju srca vi također trebate svagda nositi sa sobom. Dok smo u njoj. Neprijatelj nam ne će nauditi!“

1. DUHOVNI PORTRET SVETE KATARINE SIJENSKE

Katarina Sijenska, žena koja je u svom kratkom zemaljskom, a velikom duhovnom životu nosila sve muke i probleme Crkve njezinog doba. No ona nije ostala samo kod duhovne pomoći Crkvi, već se dala i u akciju. Krenula je od sebe i od svojih bližnjih. Molitvom i akcijom učvršćivala je mir i slogu među građanima Toskane. Odvažno se stavila u obranu rimskog Prvosvećenika i njegov povratak u Rim. Zajedno s Rajmundom iz Capoue promicala je obnovu redovničkog života u dominikanskom Redu.

Katarina od malena traži tišinu, molitvu, snagu, a redovito posjećuje obližnju baziliku svetog Dominika koju drže oci dominikanci.

Sa šest godina ima prvu viziju. Nad krovom bazilike svetog Dominika vidi nasmiješenog Krista koji sjedi na prijestolju u papinskoj odori u pratnji apostola Petra i Pavla te svetog Ivana evanđeliste. To je iskustvo koje će je pratiti kroz cijeli život; osjeća da mora srce i svijest okrenuti k Bogu, te uvijek vršiti njegovu volju.

Sa sedam godina vođena Božjom milošću, zavjetuje se zavjetom čistoće.

U dobi od dvanaest godina, prema običaju tog vremena, roditelji su joj našli zaručnika ali Katarina odlučno odbija zaruke. U znak protesta reže svoju dugu kosu što je po shvaćanju tog vremena značilo da se djevojka „posvećuje“ Bogu odričući se svijeta. Dobrovoljno se zatvara u svoju sobicu gdje se potpuno posvećuje razgovoru s Isusom. Majka, da je kazni i odvraći od projekta što joj izgleda besmislen, otpušta sluškinju i nameće Katarini veliki dio kućnih poslova. Oduzeta joj je i njena sobica kako se ne bi mogla u miru moliti i vršiti djela pokore. Usprkos svemu Katarina je naučila u duši načiniti „unutarnju ćeliju“ u kojoj se sjedinjenje s Bogom po primjeru Isusa Krista i Sv. Ivana Krstitelja. Njeni postovi i pokore su istinsko čudo: živi skoro bez hrane i bez sna.

Jednom je otac iznenadi u molitvi i ugleda nad njenom glavom goluba. Dirnut prizorom

odlučuje Katarinu pustiti da sama izabere svoj put.

U svojoj sobici provodi par godina pokorničkog života u kontemplaciji slatke Prave Istine, a nastojala je spoznati Boga u sebi i sebe u Bogu.

Poslije godina molitve i pokore pristupa Sestrama od pokore sv. Dominika, odnosno, dominikanskim trećoredicama. To su bile žene (u većini slučajeva udovice) koje su iako živeći u svojim obiteljima slijedile jedno posebno pravilo, *Regulu* pod vodstvom priore i jednog brata dominikanca. Svakodnevno su se okupljale na zajedničku molitvu a vršile su djela milosrđa bolesnima i siromašnima. Nosile su crni plašt preko bijelog habita opasane kožnim remenom pa su u narodu prozване Mantellate.

Obučena u bijeli habit dominikanskih trećoredica Katarina nastavlja svoj put prema svetosti. Dane je provodila između kuće, bolnice i lazareta za gubavce, gdje se sa neopisivim žarom i ljubavlju posvećuje liječenju bolesnika i gubavaca i izmirivanju zavađenih.

U vremenu kad netrpeljivosti, svade, kuga, uništavaju i duh i tijelo građana Siene, Katarina opskrbljena štapom i fenjerom ulazi u kuće

zavađenih da ih pomiri, u bolnice da utješi, izliječi, obrati i da pomogne umirućim. Za svojoj trud često je nagrađivanja kletvama i nezahvalnošću ali od Boga je nagrađivana čestim vizijama.

Katarina ima više mističnih doživljaja u kojima dolazi do razmjene srca između nje i Isusa. Ovo joj daje snage i optimizma za naviještanje Kristove poruke. U Pisi, sv. Katarina Sijenska dobiva stigme. Bilo je to dok se molila pred raspelom. Osjetila je kako iz Raspetoga izlaze sjajne zrake, koje u njeno tijelo urezuju rane vidljive samo njoj.

Početak 1380. godine njeno zdravlje se znatno pogoršava. Ne može više piti ni jesti ali neumorno svaki jutro odlazi u baziliku sv. Petra gdje provodi cijele dane u molitvi za Crkvu. Vezana za krevet, trpi neopisive kušnje i tjelesne i moralne ali piše pisma i život nudi za jedinstvo Crkve. I tako, dok se sve više približavala toliko žarko i dugo željenom kraju, neprekidno ustrajući u molitvi, obratila se svome Gospodinu i Zaručniku: „*Gospodine, zoveš me i odlazim k tebi. Dolazim, evo, k tebi ne po svojim zaslugama, nego samo po tvom milosrđu, za koje te molim u snazi tvoje krvi.*“ I pošto je više puta jakim glasom povikala: „*O krvi, o krvi!*“, konačno, po uzoru na našega Spasitelja reče: „*Oče, u ruke tvoje predajem dušu i duh svoj.*“ I tako blago, s anđeoskim licem, naklonivši glavu, ispusti duh. Imala je 33 godine.¹

U ovih nekoliko crtica možemo prepoznati herojske kreposti jedne mlade žene, redovnice. Neuke i nepismene ali zadivljujuće hrabrosti, srčanosti i bezgranične ljubavi prema Kristu. Njezin je život bio pjesma zaručnice koja je posve predana svome Zaručniku.

Kruna te ljubavi, kao vrhunac njenih mističnih doživljaja i duhovne zrelosti, je proslava njenih mističnih zaruka. Krist joj daje prsten urešen rubinima koji Katarina nosi do smrti a bio je vidljiv samo njenim očima.

2. POJAM MISTIČNIH ZARUKA

Sam pojam „*mistične zaruke*“, najviša je etapa do koje je moguće doći u ovozemaljskom životu. Ono što Bog daje u tom dubokom sjedinjenju posve je neizrecivo ljudskom shvaćanju. Ništa se od toga ne može opisati, kao što se o Bogu ne može izreći nijedna stvar koja bi bila onakva kakav je On, jer se sam Bog podaje duši s divnom slavom kojom se ona preobražava u njega. U takvom su stanju Bog i duša jedno. To jedinstvo doživljava se kao nastajanje nove osobnosti, intenzivnijeg života, novog načina sjedinjenja s Bogom. Dijalog s Bogom mijenja se u poklonstvenu šutnju ispunjenu ljubavlju.

Ovo iskustvo imao je i sam sv. Pavao.

Iskustvo nerastavljivog sjedinjenja s Bogom - zaruke u Kristu Pavao je izrazio sljedećim poznatim izričajima: „*tko prione uz Gospodina, jedan je duh*“ (1Kor 6, 17); „*Ne živim više ja, nego Krist živi u meni*“ (Gal 2, 20).

Božanstveno zaručeni mistik nije samo sjedinjen s Bogom, nego on ima i svijest tog sjedinjenja, iskustvo trajne Božje prisutnosti u njegovu

¹ Iz Knjižice o Dodatku Tome Antuna Caffarinija, učenika svete Katarine Sijenske. (Dio III., rasprava III., izd. Cavallini-Foralosso, Roma, 1974., str. 305-316)

životu. Intimno sjedinjujući čovjeka k sebi, Bog dovršava svoje spasenjsko djelo i pomiruje ga s čitavim stvorenjem. Počevši od Pracrkve - 12 apostola; sv. Pavla - koji su bili prvaci mistike i koji su utkali mistiku i u Katoličku crkvu svojim životnim primjerom, tokom crkvene povijesti mnogi sveci su prihvatili taj vrhunski duhovni izazov i krenuli u mistične zaruke kao jedan vrhunac svetačkog životnog hoda.

Mistične zaruke nisu za svakoga – one su slatko trpljenje u ljubavi, bolno preobraženje našeg paloga bića i suobličavanje Kristovu tijelu. Taj put je pun patnje i bola, duhovne suhoće i vjerske neshvaćenosti, koje jako malo duša može podnijeti i krenuti na taj put. Takve se duše nazivaju duše patnice ili duše zadovoljštine. Upravo zato sam na samome početku željela najprije istaknuti duhovni profil sv. Katarine Sijenske.

3. MISTIČNE ZARUKE SVETE KATARINE SIJENSKE

Katarina je stalno rasla u milosti pred svojim Stvoriteljem. Letjela je putem kreposti, ne samo hodala. Obuzela ju je želja da se što više približi savršenstvu kreposti vjere kojom bi potvrdila bezuvjetnu odanost svome Zaručniku, da mu se što više sviđi. Počela je moliti Gospodina, kako su to činili i njegovi učenici, da umnoži njezinu vjeru, da joj dade vjeru u savršenoj mjeri. Gospodin joj odgovori ukratko: „Zaručit ću te sebi u vjeri.“ Djevica nije prestajala opetovati istu molbu. On je uvijek jednako odgovarao.

Sam događaj zbio se ovako:

„Približavalo se vrijeme kada se vjernici pripremaju na korizmeni post. Tih pokladnih dana,

kada se ljudi običavaju pretjerano gostiti, Katarina se duže nego obično zadržavala u svojoj sobici, opetujući bezbroj puta svoju uobičajenu molbu. Gospodin joj reče: „Prezrela si sve ispraznosti i odbacila ih iz ljubavi prema meni. U ove dane kada se svi oko tebe zabavljaju i uživaju za punim stolom, ti si svemu tome okrenula leđa i usmjerila svoje srce meni, jedinoj radosti tvoje duše. Zato sam odlučio proslaviti zaruke s tobom. Ispunjam svoje obećanje, zaručujem te sa sobom u vjeri.“

Nije bio ni dovršio, kad joj se ukažu Blažena Djevica Marija, sv. Ivan Evanđelist, slavni apostol Pavao, sv. Dominik i David s harfom. Dok je David nježno prebirao po žicama, Djevica, Majka Božja, uzme svojom svetom rukom Katarininu ruku, prinese je svome Sinu i zamoli ga da Katarinu zaruči u vjeri. Potvrđujući svoj pristanak, jedinorođeni Sin Božji uze zlatni prsten s četiri bisera i sjajnim dijamantom u sredini, postavi ga na prst Katarinine desne ruke i reče: „Eto, zaručujem te u vjeri s tvojim Stvoriteljem i Spasiteljem. Očuvaj nedirnutu vjeru do dana kada budeš slavila sa mnom vječnu svadbu na nebesima. A sada, kćeri, drži se hrabro. Ne odbij ništa što ti ponudi moja Providnost. Učvršćena vjerom sretno ćeš nadvladati sve neprijatelje.“

Viđenja nestane, a prsten ostane na njezinom prstu. Drugi ga nisu mogli vidjeti, ali je Katarini bio stalno pred očima. Suzdržljivo mi je priznala da ga je stalno imala na prstu i ni za čas ga nije ispuštala iz vida.²

3.1. Mistika i molitva

Ovdje sada želim svratiti pozornost na jednu važnu činjenicu, a to je – **MOLITVA**.

Svi veliki mistici koji su krenuli na put mističnih zaruka govore o molitvi kao preduvjetu, za bilo kakav oblik mistične duhovnosti i sjedinjenja. Molitva je za njih izljev ljubavi prema Bogu, te pobožan razgovor s njime, to je odmor s nebesa i prosvjetljenje duše, to je prošnja zemaljskih dobara, ali molitva je prvenstveno zahvaljivanje za sve što primamo od Boga, time priznajemo

² Preuzeto sa <https://blog.dnevnik.hr/pogledunazad/2011/08/1629484856/misticne-zaruke-svete-katarine-sijenske.html>

da sve dolazi i postoji od Boga. Posebno naglašavaju da bez predanje u Božju volju potpuno i slobodno čovjek ostaje zaklinut transcendentne dimenzije i zajedništva s Bogom, takve duše nikada ne okuse slast mistike i transcendencije.

Ulazna vrata u bogatstvo mistike su molitva. Međutim, nemoguće je govoriti o molitvi, a da se ne završi u mistici. Vrijeme koje posvetimo molitvi nije izgubljeno vrijeme, naprotiv to je disanje svijeta. Ništa nije tako pročišćujuće kao što je molitva. Jedan duhovni pisac kaže: „Nije priroda jedina koju moramo spašavati. Najugroženija vrsta danas nisu sjeverni medvjedi nego ljudi. Treba spasiti sjeverne medvjede, ta su Božja stvorenja tako lijepa, mali medvjedići su tako slatki, ali prije svega treba spasiti čovjeka, a čovjek će se spasiti po molitvi.“

Sv. Katarina Sijenska uporno govori o unutarnjoj molitvi.

Pokušajmo jednom usporedbom pogledati što se događa s čovjekom koji je vjeran tihoj nutarnjoj molitvi. „On je poput čovjeka koji u svojem vrtu ima zakrčen bunar. Pun je granja, lišća, kamenja, blata, ali u dnu je čista voda. U tihoj nutarnjoj molitvi zapravo strpljivo čistimo taj bunar. U početku vidimo blato i prljavštinu: svoju bijedu, brige, strahove, osjećaje krivnje, što god hoćete. Sve ono od čega obično bježimo izlazi van. Mnogi ljudi bježe od samih sebe. Danas se ljudi jako boje tišine! No ako prodremo dovoljno duboko u pustinju, naići ćemo na oazu. Vratimo se našem bunaru! Kopam.... u početku to nije ugodno jer se suočavam s vlastitim granicama i ljudskom slabošću, ali ako ustrajem, doći ću do vode. Sav sretan otkrit ću da u dubini mojega srca teče izvor čiste vode – a to je Božja prisutnost u meni. Iako sam jadni grešnik, ako molitvom prodrem u svoje dubine, naići ću kristalnu čistoću. Samo po molitvi možemo prodrijeti do dna srca.“³

Kaže Pismo: „Ako Gospodin kuće ne gradi uzalud se muče graditelji!“ Prisjetimo se pripovijesti

o objavljivanju Boga proroku Iliji na brdu Horebu. Bog nije bio ni u vihoru, ni u potresu, ni u ognju, nego u tihom, blagom lahoru. I upravo je to ono što ne smijemo smetnuti s uma. Boga najdublje i najbolje susrećemo u tišini. To je ta nutarnja ćelija našega srca, naša Batanija koju tako „ljubomorno“ trebamo čuvati jer tu nam neprijatelj nikada ne može nauditi.

Molitva je dijalog s Bogom. Tako govori i Drugi vatikanski sabor: „Posebno bitna crta ljudskog dostojanstva jest ta što je čovjek pozvan u zajedništvo s Bogom. Već od samog svog postanka čovjek je pozvan da stupi u dijalog s Bogom.“⁴ Dijalog, naime, pretpostavlja najmanje dva sugovornika. Jer ako naša molitva postane monolog Bog nema mogućnosti reći svoje. Ovdje Stinissen primjećuje: „Prava otvorenost i slušanje omogućuje drugome da nam da ili progovori ono što on sam želi. Za nas je zastrašujuće slušati Boga na ovakav način jer nismo sigurni što Bogu može „pasti na pamet!“⁵

3 J. PHILIPPE, Mali put pouzdanja i ljubavi, Verbum, 2020, (str. 88.).

4 Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu, br. 19, 1.

5 W. STINISSEN, Molitva – njezina ljepota i raskošnost, Na-klada sv. Antuna, Zagreb, 2012. (str. 16.)

„Postoji dakle božanska izvorna molitva koja nikad nije imala početak. Traje od „vječnosti do vječnosti“. Podudara se sa životom Presvetog Trojstva – zapravo ona je Njihov život. Kad je Bog postao čovjek, jasno nam je dao do znanja da je On po svojoj naravi dijalog, molitva. Isus nije ništa drugo nego okrenut prema Ocu. „Njegov JA predstavlja u svom najdubljem korijenu... molitvu“, piše Hans Urs von Balthasar.“⁶

3.2. Mistika i redovništvo

Kad danas govorimo o mistici, nezaobilazna je Rahnerova rečenica: „... *pobožni čovjek sutrašnjice bit će mistik, onaj tko je nešto iskusio ili ga više neće biti ...*“ To je ujedno temeljna definicija mistike: mistika je prije svega iskustvo Boga.

Mistika nije bilo kakvo iskustvo nego iskustvo Boga koji se objavljuje. Kršćanska mistika je iskustvo susreta s Bogom. Susret uvijek sa sobom donosi određene promjene u čovjeku. Prvo što on osjeća je da ga Bog nezasluženo pohađa. Zato je mistika posljedica čiste milosti Božje.

Ako malo bolje promotrimo Katarinin lik vidjet ćemo tu snažnu mističnu crtu, zanos koji je baca na koljena u potpunu predanost Providnosti kao iznosi svoje želje, one najdublje, kako ulazi u tjeskobu pa i samu smrtnu stisku i sve skupa pobjeđuje. Razmišljajući o tome, moramo se zapitati kako mi kao posvećene osobe, redovnice – Kristove zaručnice – živimo svoje zvanje, svoje redovništvo???

Kad gledamo unatrag, kakav nam se čini naš samostanski život? Osmišljen ili pun mrmljanja, život za druge ili samo za nas same? Gledamo li ga samo izvana ili i iznutra, s duhovne, bitne strane?

Naša sreća nije u tjelesnom zadovoljstvu ni u mnoštvu emocija, nego u slobodnom opredjeljenju za ljude, za Isusa, za pregaralački rad s bolesnicima, siromašnima, neukima, malenima. Sva bijeda našeg naroda upravlja pogled u nas u nadi da je kod nas spas i razumijevanje. Oni nas trebaju kao svjetiljku u njihovoj tami, kao lijek koji spasava od smrti, kao ruku koja podiže. Naša žrtva i molitva su svestrano osmišljene. Pozvani

smo danonoćno biti zagledani u Isusovo lice i molitvu te ponosno izreći svoju vjernost, jer on se je zagledao u nas i uzeo nas iz našeg mjesta, doma i zavičaja i presadio u svoj dom, blizu sebe. Kao takvi, trebamo uvijek molitvom biti oslonjeni na Njega. To je naše mjesto, tu se možemo smijati i plakati, tužiti se i tražiti utjehu.

Sveta Katarina Sijenska ostavila nam je u baštinu jednu prekrasnu misao: „*Nije vrijeme da tražimo sebe, niti da bježimo od patnje tražeći utjehu, nije; vrijeme je da izgubimo sebe.*“

Danas su nam, možda više nego ikad, potrebni sugovornici traženja Boga koji oduvijek uzburkava čovjekovo srce. „*Potreban je naime netko tko će predstaviti očinsko Božje lice i majčinsko lice Crkve, tko će staviti na kocku vlastiti život da bi drugi imali život i nadu.*“ (VC 105).

4. REDOVNICA – KRISTOVA ZARUČNICA

Svrha posvećenog života nije preživljavanje. Mi, kao posvećene osobe, redovnice, Kristove zaručnice trebamo učiniti svetim sadašnjost. Duhovnost ovdje zaista ima veoma važnu ulogu.

„*Duhovnost posvećenih osoba danas nije niti duhovnost križa niti duhovnost uskrsnuća. Duhovnost našega vremena je duhovnost Velike Subote: duhovnost zbunjenosti i potištenosti, umornosti, nedjelotvornosti i nemoći, duhovnost vjere u mraku. Duhovnost je teologija koja hoda. Duhovnost je ono što činimo zbog onoga što govorimo da vjerujemo. Ako vjerujemo da je Utjelovljenje posvetilo čitavo čovječanstvo, tada moramo zaista stati na stranu onih čiji su životi odbačeni, šikanirani, potlačeni, ugroženi, podcjenjeni, oklevetani, ismijani...“⁷*

Dakle, naš poziv se sastoji u tome da se zaokupimo velikim pitanjima života. Moramo vidjeti ono što drugi ne mogu ili ne smiju vidjeti, reći ono što drugi neće ili ne mogu ili ne smiju reći. Potrebno je živjeti za Boga ne za društveno i crkveno promicanje. Mariti više za Evanđelje, nego za zakon. Djelovati s vjerom a ne s oprežnošću.

6 Isto; (str. 17.)

7 W. STINISSEN, Molitva – njezina ljepota i raskošnost, Naklada sv. Antuna, Zagreb, 2012. (str. 30.).

Slika 1. Polaganje svećanih zavjeta – doživotno „DA“ Gospodinu

Vršeci svoju misiju Katarina se sve češće hrani Kristovim Tijelom i Krvlju. To je bio izvanredan kontakt sa Zaručnikom iz kojega ona crpi puninu sreće. Isus zna odgovoriti na njezinu ljubav: događa se da hostija sama leti iz svećaničkih ruku u njezine usne...

Isus govori Katarini: „*Kćeri moja, misli o meni. Učini to a ja nikada neću prestati misliti o tebi.*“ Od tog trenutka Katarina ima jednu želju: još više sjediniti se s Gospodinom u mislima, djelovati u slozi s njegovim željama, svidati mu se što više. Na takav način živi u velikoj prisutnosti s Isusom. Njen ispovjednik Raymond piše da mu je rekla: „*Gospodin mi govori tako kako ja sada govorim Vama.*“ Katarinin je život u stalnoj prisutnosti svog Zaručnika kojega vidi i kojega susreće u svakom čovjeku: zar nije svaki čovjek otkupljen Isusovom Krvlju prolivenom na križu?

„*Ima li što ljepše, nego kada Bog u nama živi?*“, - pitao se jednom sv. Augustin. No, ovaj „*Božji život u nama*“ valja dopustiti. „*Biti u Bogu*“ značilo je za Augustina dopustiti da Bog utječe na

sva područja našega života. Jer, što više prepustimo prostora Bogu u našem srcu, to ćemo više primiti unutarnje radosti i duševne uravnoteženosti, svijetla i topline. Dopustiti da Bog u nama živi znači: otvoriti vlastito srce. Samo u otvorenom srcu, samo u čovjeku koji je otvoren Bogu, može se Gospodin nastaniti. Zato „*biti otvoren*“ jest prva i najvažnija pretpostavka svakog duhovnog života.⁸

Ovdje to znači:

1. Htjeti primiti - biti otvoren znači biti spreman velikodušno i bez obzira na cijenu i okolnosti odgovoriti u potpunoj poslušnosti. To je vrhunac ljudske slobode: znati odgovoriti na ponudu Ljubavi. Biti otvoren znači htjeti primiti, biti raspoloživ.
2. Odvažnost za novo
3. Ukloniti prepreke

⁸ Usp. DUH SVETI NAS UČI DA BGA ZOVEMO „ABBA“ OČE Zbomik radova XIV. i XV. Redovničkoga tjedna, (str. 44.).

„Zaručnica Kristova htjela bi usvojiti samo jednu znanost: spoznati Isusa Krista. Svetohranište je njezina škola, raspelo njezina knjiga. Zato se ona odriče svojih vlastitih nazora, prezire sud svijeta i stavlja sve svoje pouzdanje u Boga i u raspetog Spasitelja.

Zato se njoj ne sviđa svijet ni njegova taština; želja da nešto bude nije joj samo strana, nego ona upravo ide za tim da uvijek ostane malena, zaboravljena i nezapažena. Prava zaručnica Isusa Krista htjela bi se žrtvovati zajedno sa svojim božanskim Zaručnikom. Njezin duh požrtvornosti, njezina ljubav prema križu dolaze na vidjelo u malim stvarima. Ona dijeli shvaćanje svoga raspetog Spasitelja pa je pripravna – ako je toga dostojna – prihvatiti mučeništvo duha, srca, pa i tijela. Zaručnica bi Kristova željela dan i noć stanovati u Srcu svoga božanskog Zaručnika. Ondje uči kreposti koje su njemu tako drage: blagost i poniznost. Ondje ona nalazi mir koji joj svijet ne može dati i stoga neka je ni užitak ni bol, ni radost ni žalost, ni smrt ne odijele od Srca Isusova.“⁹

„Život nas je naučio da ljubav ne znači međusobno se gledati, već gledati zajedno u istom smjeru“ - Antoine de Saint-Exupéry.

Slika 2. Zaručnički prsten

Zaruke su jedan od najvažniji događaja u životu pa nije neobično što mnoge djevojke sanjaju o njima od najranijeg djetinjstva. Važne

su jer označavaju obećanje. Upravo stavljanjem zaručničkog prstena na ruku odabranice žena i muškarac sklapaju dogovor o budućem zaključivanju braka.

Zaručnički prsten predstavlja nakit koji prelazi granice materijalnog jer su njegova važnost i značenje mnogo dublji.

Prsten nije slučajno odabran kao komad nakita kojim se obećava ljubav, pripadnost i vjernost. Ako pažljivo promotrimo oblik prstena uočiti ćemo njegovu simboliku.

Krug od najdavnijih vremena u mnogim kulturama upućuje na neprekidnost, neraskidivost, ono čemu ne označujemo početak i kraj. Sam krug simbolizira ishodište u koje se sve vraća, neprestano kreće. Dakle, krug poziva na djelovanje, a same zaruke jesu trenutak u kojemu muškarac djeluje, poziva partnericu na zajedničko putovanje kroz život.

Osim oblika, simboličnu vrijednost nosi i materijal od kojega je zaručnički prsten izrađen. Kroz povijest su izrađivani od trajnih materijala kako bi se dodatno naglasila neraskidivost. Danas se zaručničko prstenje najčešće izrađuje u zlatu što također nosi važnu simboličnu poruku. Naime, riječ je o materijalu koji ima odličnu kemijsku stabilnost zbog čega je izuzetno otporan, baš onakav kakvim želimo brak koji počinjemo planirati u trenutku poklanjanja zaručničkog prstena.

Isto tako, prst na kojemu se nosi zaručnički prsten simboličan je. Obično se zaručnički prsten stavlja na četvrti prst ruke jer se na njemu nalazi *vena amoris*, tj. ona vena koja vodi do srca. U hrvatskoj tradiciji to je prstenjak desne ruke.

Zaručnički se prsten ne poklanja za danas ili sutra, već je njegovo poklanjanje intiman čin prepun simboličkog značenja koje ukazuje na bezvremenost i neraskidivost.

Katarinu je nakon mnogih pobjeda nad tijelom i đavlom Gospodin svečano sa sobom zaručio.

Ako pogledamo kakav je prsten dobila, vidjet ćemo da i njegov sastav savršeno odgovara njezinoj želji. Molila je za čvrstu vjeru. A što je

⁹ Izvor: *Putem Majke Franziske. Glasilo Družbe Kćeri Božje ljubavi*, br. 41 (travanj-svibanj-lipanj), 1997., str. 3.

čvršće od dijamanta? Ništa od njega nije otpornije, on sve reže, u sve prodire. Samo ga jedno lomi, Krv Jaganjčeva. Tako i srce, čvrsto u vjeri, svladava i pobjeđuje sve navale kad ima uporište u Krvi Kristovoj. Četiri bisera označuju četverostruku čistoću Katarinine duše: čistoću nakane, čistoću misli, čistoću riječi i čistoću tijela. Sve će to zasjati u još većoj istini.

Katarina koja je bila potpuno utvrđena u milosti Božjoj kao znak imala je prsten, vidljiv samo njoj, ne drugima.

Jedan od glavnih razloga, po nauci svetih učitelja, zašto Bog daje naročite milosti nekim svojim odabranicima taj je, šio ih on šalje u svijet da se bore za čast njegova imena i za spas duša u ovom pokvarenom svijetu. Tako je bilo na dan Duhova s apostolima koji su primili znakove milosti, tako i sa sv. Pavlom kome je rečeno: „Dosta ti je milost moja.“ Slabost spola i neobičnost Katarinina zadatka mogle su biti zaprekom poslanju što joj ga je nebo povjerilo. Zato joj je bila potrebna naročita i neprekidna pomoć.

Sveta bi Katarina Sijenska običavala govoriti: „Ono što ne valja s ovim svijetom upravo sam ja!“ Istina je to što ju je bila naučila kroz krv, znoj i suze, ne u samoći pustinje, već vlastita doma – u onome što je nazivala „kućom samospoznaje“. Potrebno je biti uistinu svet da bi se tako jasno upoznala istina što je mi ostali ne vidimo poradi oholosti i predrasuda

Katarina, koja je upoznala tajnu Isusova Srca – želi ljubiti kao Isus. Ona je njegova slika. Zato tako smjelo i veli da Bog stvarno želi nas cijepiti – kao u trs divlje loze – u svoju božansku narav. Kada se naša loza „prihvati“ – plodovi su divni.

ZAKLJUČAK

Na kraju, što zaključiti? Pa evo, usudit ću se zaključiti ovaj rad riječima sv. Elizabete od Trojstva.

„Biti zaručnica Kristova! To nije samo izraz najslađe želje: to je božanska stvarnost; izraz

cijele tajne sjedinjenja; to je naziv koje od jutra našega posvećivanja Crkva izgovara nad nama: *Dođi, zaručnice Kristova!*

Treba živjeti svoj život zaručnice! „Zaručnice“, sve ono što mi daje predosjetiti od ljubavi darovane i primljene! Intimnosti, vjernosti, apsolutne privrženosti!... Biti zaručnica, znači biti izručena kao što se on izručio; to znači biti žrtvovan kao On, po Njemu, za Njega... To znači posvema činiti Krista svojim, a mi da postajemo „posve Njegove!“... Biti zaručnica, to znači imati sva prava na njegovo Srce ... To znači biti srcem uz srce za čitav život ... To znači živjeti uz ... uvijek uz ... To znači odmarati se od svega u Njemu, i Njemu dopuštati da se od svega odmara u našoj duši!... To znači ne znati ništa više nego ljubiti; ljubiti klanjajući se, ljubiti okrepljujući, ljubiti moleći, proseći, zaboravljajući sebe; ljubiti uvijek u svim oblicima!...“

Tisnimo ove riječi u kutak svojih srdaca da ih ne zaboravimo, kad posustanemo da se prisjetimo tko smo, za kim smo krenule i tko je Taj koji nas je pozvao!!!

Literatura

1. W. STINISSEN, Molitva – njezina ljepota i raskošnost, Naklada sv. Antuna, Zagreb, 2012.
2. J. PHILIPPE, Mali put pouzdanja i ljubavi, Verbum, 2020.
3. DUH SVETI NAS UČI DA BOGA ZOVEMO “ABBA” OČE Zbomik radova XIV. i XV. Redovničkoga tjedna – *Izvor*: http://www.redovnistvo.hr/images/uploads/zbornik_RT_1998-1999.pdf
4. K. SIENSKA, sveta, Dijalog Božanske Providnosti, Symposion, 2015.
5. Putem Majke Franziske, Glasilo Družbe Kćeri Božje ljubavi – *Izvor*: <http://kblj.hr/novosti-i-dogadanja/novost/redovnica-po-srcu-iskusovu>
6. Iz Knjižice o Dodatku Tome Antuna Caffarinija, učenika svete Katarine Sijenske (Dio III., rasprava III., izd. Cavallini-Foralosso, Roma, 1974. – *Izvor*: <https://www.KapljiceLjubaviBozje/photos/a.635620886647816/635072350036003/?type=1&theater>

O. Pio Maroević (1877. – 1935.) i sestre dominikanke

Uvod

Kongregacija sestara dominikanki sv. Anđela čuvara kroz svoju je povijest bila neodvojiva od braće dominikanaca. Dovoljno je prisjetiti se da je upravo jedan dominikanac, o. Anđeo Marija Miškov, na početku 20. stoljeća proveo reformu sestrinskih zajednica, doveo ih u Korčulu i utemeljio za njih Kongregaciju sv. Anđela čuvara.¹ Pritom mu je u Korčuli osobito pomogao o. Anđeo Šoljan,² a u Šibeniku o. Pio Maroević. I dok se o Miškovljevoj i Šoljanovoj ulozi uvijek govorilo i često pisalo, na Maroevićevu se ulogu gotovo u potpunosti zaboravilo. Stoga nam je namjera izložiti u ovom članku njegovu ulogu u povijesti Kongregacije od njezina utemeljenja 1905. do Maroevićeve smrti 1935. godine. Prije toga ćemo ukratko prikazati njegov životni put.

Kratki životopis o. Pia Maroevića³

Fr. Pio Maroević, krsnim imenom Tadej, rođen je 18. listopada 1877. u Starom Gradu na Hvaru. U rodnom mjestu je završio pučku školu i potom izobrazbu nastavio u mjesnom dominikanskom samostanu. U Dubrovniku je 19. siječnja 1894. stupio u dominikanski novicijat i 21. veljače 1895. položio prve redovničke zavjete. Tu je studirao na Generalnom učilištu Dalmatinske dominikanske provincije i 13. ožujka 1898. položio

doživotne zavjete. Za svećenika je zaređen 22. prosinca 1900. u dubrovačkoj katedrali.

Od siječnja 1901. o. Pio je boravio u Starom Gradu, potkraj 1902. premješten je u Šibenik, a u kolovozu 1903. vratio se u Stari Grad. Od listopada 1905. ponovo je boravio u Šibeniku, a od kolovoza 1908. u Bolu. Tu je predavao na dominikanskoj gimnaziji, utemeljio *Pučku blagajnu* za pomoć siromasima i inicirao utemeljenje *Nadbratovštine prve svete pričesti bl. Imelde Lambertini*.

U lipnju 1913. o. Pio se vratio u rodni Stari Grad i preuzeo službu samostanskoga priora. Te je godine podignuo u samostanskoj crkvi oltar sv. Vinka Fererskoga te je planirao temeljito obnoviti samostan i crkvu, ali mu je to onemogućio Prvi svjetski rat, a potom talijanski okupatori koji su u studenom 1918. zaposjeli otok Hvar.

1 Više o ulozi o. A. M. Miškova u povijesti sestara dominikanki do 1922. vidi u: Ivan ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku. Povijest samostana Gospe od Ružarija (1865.-2015.)*. Šibenik 2015. (vidi kazalo imena); Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu. Kongregacija sestara dominikanki Sv. anđela čuvara*. Korčula – Zagreb 2005. (vidi kazalo imena).

2 Više o ulozi o. A. Šoljana u počecima Kongregacije vidi u: Ivan ARMANDA: *Istaknuti hrvatski dominikanci I*. Zagreb 2012., str. 100-103.

3 Više o o. P. Maroeviću vidi u: Ivan ARMANDA: *Fr. Pio Maroević – graditelj dominikanske budućnosti u Hrvatskoj*. U: *Marulić*, XLV (2012) 2, str. 232-254.

Zbog njihove rodoljubne djelatnosti, Talijani su u lipnju 1919. uhitili i bacili u tamnicu nekoliko dominikanaca, uključujući i priora Maroevića. U Zadru su ih osudili na osam mjeseci zatvora i potom su ih internirali na franjevačkom otočiću Visovcu. Na slobodu su pušteni 1. listopada 1919.⁴

Premda ćemo o ulozi o. Pia u povijesti Kongregacije sestara dominikanki sv. Anđela čuvara govoriti u nastavku, ovdje ćemo spomenuti neuspjeli pokušaj dovođenja sestara u njegov rodni Stari Grad. Naime, u gradu se potkraj Prvoga svjetskoga rata planiralo otvoriti pučku kuhinju, pa je općinski upravitelj zamolio o. Pia neka posreduje kod o. Miškova da dominikanke dođu u Stari Grad i preuzmu tu kuhinju. Maroević je u prosincu 1918. pisao Miškovu, ali Miškov nije mogao uvažiti njegovu molbu.⁵

Nedugo nakon puštanja na slobodu, u prosincu 1919. o. Pio je doselio u Gruž i tu je do ljeta 1929. upravljao samostanom sv. Križa. Obnavljao je i uređivao samostan i crkvu, razvio pastoralnu djelatnost u gruškoj župi i 1924. utemeljio zajednicu Trećega dominikanskoga reda.

Ujesen 1929. o. Pio je iz Gruža premješten u Split gdje su ga subraća izabrala za priora. Odmah se dao na obnovu i rekonstrukciju samostana i crkve, koju je produžio i proširio dvjema pobočnim lađama. Zbog ekonomske krize koja je pogodila svijet tridesetih godina prošloga stoljeća morao je usporiti radove i odustati od nekih planiranih pothvata, a njegova bolest i smrt ostavile su radove nedovršenima. Naime, propovijedajući o mucu Kristovoj u korizmi 1934. u Pučišću na Braču, iznenada je promukao i ubrzo saznao da boluje od karcinoma grla. Okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je u teškim mukama 29. svibnja 1935. u svojoj samostanskoj sobi u Splitu. Bio je u 58. godini života. Tijelo mu je bilo pokopan u dominikanskoj grobnici na Sustjepanu, odakle su mu posmrtni ostaci

1959. preneseni u dominikansku grobnicu na Lovrincu.

Duhovnik i upravitelj sestara u Šibeniku

Vidjeli smo da je o. Pio prvi put boravio u Šibeniku od kraja 1902. do kolovoza 1903. Poslije malo više od dvije godine, 6. listopada 1905. provincijal Miškov ponovo ga je premjestio u Šibenik i imenovao ga duhovnikom sestara dominikanki.⁶ Tu je službu vršio do 1. svibnja 1907., kad ga je Miškov imenovao upraviteljem šibenskih dominikanki.⁷ Na ovoj se službi zadržao do odlaska iz Šibenika u kolovoza 1908.⁸

Držimo da se dolazak o. Pia u Šibenik može povezati s radom provincijala Miškova na reformi sestara dominikanki, koja je u svibnju 1905. rezultirala utemeljenjem Kongregacije sestara dominikanki sv. Anđela čuvara. Pet mjeseci nakon tog događaja, u listopadu 1905. Miškov je poslao o. Pia u Šibenik na službu duhovnika sestara dominikanki. Nedvojbeno je držao da će o. Pio biti oslonac njemu kao utemeljitelju Kongregacije u njezinim početcima, ali i sestrama dominikankama u Šibeniku. To Miškovljevo očekivanje pokazalo se točnim.

Početci nikad nisu laki pa ni početci Kongregacije sv. Anđela čuvara nisu prošli bez trzavica i nesuglasica. Šibenski samostan, kojega s pravom treba smatrati temeljnim i zaglavnim kamenom Kongregacije, ubrzo se počeo osjećati zapostavljenim u odnosu na samostan u Korčuli, koji je postao središte novoutemeljene Kongregacije. Osim toga, sestrama u Šibeniku smetao je i gubitak samostalnosti u upravljanju i u uređenju unutarnjega života u samostanima. U sve glasnijem negodovanju šibenskih sestara prednjačile su s. Roza Jurić i s. Katarina Lalić, pa im je šibenski biskup Vinko Pulišić, nedvojbeno u dogovoru s Miškovom, u kolovoza 1905.

4 Više o tome vidi u: Ivan ARMANDA: *Rad dominikanaca na oslobađanju otoka Hvara od talijanskih okupatora poslije Prvoga svjetskoga rata*. U: *Verba volant – Scripta manent. Zbornik u čast akademika Stjepana Krasića, OP*. Split 2019., str. 601-615.

5 Usp. J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*, str. 74.

6 Usp. Arhiv Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu, *Libra Provinciae Dalmatiae Ordinis Praedicatorum 1894.-1916.*, str. 102-103.

7 Usp. Arhiv samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku, *Kronika samostana Gospe od Ružarija 1905.-1953.* (dalje: KGRŠ), str. 23.

8 Usp. Arhiv Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu, *Provincialatus P. M. Fr. Augustini Gjivanović O. P. 1906-1910.*, br. 119/1908.

naredio da presele u sestrinsku kuću u Tisnom i ostanu tamo do daljnega. U Šibenik su se vratile potkraj prosinca, mjesec nakon što je o. Pio preuzeo službu duhovnika u šibenskom samostanu i nakon što je u taj samostan uveo strogo opsluživanje novih *Konstitucija*.⁹ Poslije nekoliko mjeseci, u veljači 1906., za kanonske vizitacije šibenskoga samostana, Miškov je pohvalio sve Maroevićeve postupke i odredbe¹⁰ što dokazuje da je o. Pio odigrao veliku ulogu u šibenskom samostanu u počecima Kongregacije. Šibenske dominikanke su pod njegovom duhovnom skrbi u potpunosti prihvatile *Konstitucije* novoutemeljene Kongregacije, bez čega bi ostanak tog samostana u Kongregaciji došao u pitanje.

No, s. Roza Jurić ni nakon povratka iz Tisnoga nije mogla šutke prelaziti preko dojma da se šibenski samostan zapostavlja u korist korčulanskoga, što su ona i još neke sestre u Šibeniku doživljavale kao veliku nepravdu. Njihovo negodovanje došlo je do Miškova, koji je odgovorio ostrim opomenama.¹¹ Kod smirivanja situaciji ključnu ulogu je, kako se čini, ponovo odigrao o. Pio. To se može zaključiti iz pisma koje je Miškov 9. studenoga 1906. uputio šibenskoj priori s. Vici Bralić. Poručio joj je: "Kako me uvjerava Vaš Vlč. O. Duhovnik [Pio Maroević], u tom samostanu već je zavladao primjereni red i sveto obsluživanje, a to je moja najveća radost: slijedite samo tako, i očekivajte za tim od Boga zadovoljstvo u Vašem Redu. Ljubite svoj Red, poštivajte i slušajte Vašeg Duhovnika ko svoga oca, procijenite njegovu ljubav i njegovu požrtvornost za Vas i za Vaše dobro i za Vaš napredak: i vjerujte mi, da se možete zahvaliti Bogu i S. O. Dominiku, koji su Vam ga dali za duhovnika, jer u okolnostima, u kojima ste se našli, da nije bilo njega, nebi ste bili do toga reda još došli."¹²

Iz navedenih Miškovljevih riječi vidi se koliko je cijenio duhovničku službu o. Pia te njegove svećeničke i redovničke vrline. Upravo njegovu

zalaganju Miškov pripisuje smirivanje napetosti u šibenskom samostanu te stoga i sestrama poručuje neka ga cijene i poštuju te neka budu zahvalne Bogu što im je baš on duhovnik.

Ipak, situacija u šibenskom samostanu nije se sasvim smirila te je povremeno ponovo znalo doći do napetosti. Ovdje spominjemo sukob koji se dogodio 19. lipnja 1907. kad je samostanskom vijeću, kojega je sazvala priora s. Vica Bralić i koji je trebao raspravljati o primanju jedne djevojke u samostan, predsjedao o. Pio Maroević u svojstvu upravitelja šibenskih sestara. Samostanska kronika bilježi burnu reakciju s. Roze Jurić, koja "ostentativno iziđe iz vijećnice tvrdeći da upravitelj neima prava presjedati" vijećanju, te da sestre "imadu absolutno pravo primiti koga hoće."¹³ Obavještavajući o čitavome slučaju Miškova, o. Pio mu 29. lipnja piše da je s. Roza prosvjedovala zbog njegova prisustva na spomenutom vijećanju, "tvrdeći da nitko nema prava presjedat njihovim vijećima i miješat se u njihove posle, već da su one absolutne gospodarice primat koga hoće i kad hoće i da fratri nemaju se mišat."¹⁴ Zbog toga je o. Pio kaznio s. Rozu oduzimanjem prava glasa na šest mjeseci, prema već ranijem Miškovljevu dopisu koji je propisivao takvu kaznu u slučaju potrebe.¹⁵

O. Pio sudjelovao je i u smirivanju nekih drugih napetosti među sestrama u Šibeniku. Naime, zbog siromaštva šibenskoga samostana njegove su članice nerijetko odlazile u prošnju. No, 1905. godine o. Metod Mirić, tadašnji upravitelj sestara u Šibeniku, zabranio im je "prošnju od masta" po šibenskim poljima. One su to doživjele kao "veliki udarac", pa su neke sestre 1907. tražile povratak te prakse. O. Pio je pokazao veliku razboritost u rješavanju ovog pitanja. Odlučio je iznijeti zahtjev na glasovanje sestrama u šibenskom samostanu, ali nije želio da odlučuju samo starije sestre, koje zbog dobi i zdravstvenih tegoba ne bi ni mogle ići u prošnju, nego

9 Usp. I. ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku*, str. 91-93.

10 Usp. KGRŠ, dne 11. II. 1906.

11 Usp. I. ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku*, str. 96-97.

12 Arhiv samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku, razni spisi, Fr. Andeo Marija Miškov s. Vici Bralić, Ledenice, 9. XI. 1906.

13 KGRŠ, str. 22.

14 Arhiv Kongregacije sv. Anđela čuvara u Korčuli (AKSAČ), spisi Vrhovne uprave, br. 11/1907., Fr. Pio Maroević fr. Anđelu Mariji Miškova, Šibenik, 29. VI. 1907.

15 Usp. Isto.

je pravo glasa dao i mladim, privremeno zavjetovanim sestrama na koje bi teret prošnje uglavnom i spao. Sestre su većinom glasova u omjeru 5 prema 3 odbile mogućnost povratka te prakse.¹⁶

Kao duhovnik i kapelan šibenskih sestara o. Pio je 31. svibnja 1906. blagoslovio novouređenu samostansku kapelu.¹⁷ Poslije dvije godine, nakon što su sestre od pape dobile dopuštenje da u svojoj kapeli smiju čuvati presveti oltarski sakrament, o. Pio je 7. travnja 1908. svečano donio u kapelu presveti oltarski sakrament i pohranio ga u svetohraništu.¹⁸

Spomenimo na kraju ovog poglavlja da se o. Pio zanimao i za povijest šibenskih dominikanke. To se vidi iz prvoga sveska kronike samostana Gospe od Ružarija, u kojoj je na pet stranica svojom rukom opisao povijest dominikanskih samostanskih trećoredica u Šibeniku.¹⁹ Njegov sažeti zapis najstariji je poznati povijesni prikaz o dominikankama u Šibeniku pa su se njime služili svi kasnijim povjesničarima sestara dominikanki. Njime se vjerojatno služio o. Miškov pri sastavljanju rukopisa *Dalmatinska Kongregacija Svetih Anđela Čuvara Sestara Dominikanka utemeljena godine 1904–5.*, ali i sestre Anđelika Prizmić i Marija Kulonja u svojim radovima o povijesti šibenskoga samostana te dr. Jure Krišto u monografiji o povijesti Kongregacije i autor ovih redaka u monografiji o povijesti sestara dominikanki u Šibeniku.²⁰

Zasluzan za dolazak sestara u Gruž

Utemeljena 1905., Kongregacija sv. Anđela čuvara isprva je djelovala u Šibeniku, Splitu i

Korčuli, gdje su sestre s vremenom otvorile još nekoliko filijala. Godine 1910. otvorena je filijala u Trogiru, 1916. u Veloj Luci i 1926. na Čiovu. Dvije godine poslije toga, 1928. dominikanke su otvorile filijalu i u Gružu. Budući da do toga ne bi došlo bez angažmana o. Pia Maroevića, detaljno ćemo se osvrnuti na utemeljenje gruške filijale, tj. na ulogu o. Pia u njezinoj povijesti.

Već smo spomenuli da je o. Pio 1924. utemeljio zajednicu Trećega dominikanskoga reda u Gružu. Toj zajednici se, među ostalima, pridružila udovica Nika Lopižić. Sluteći da joj se približava kraj ovozemnoga života, odlučila je sastaviti oporuku. Na poticaj o. Pia svoje nekretnine u Gružu i dragocjenosti ostavila je sestrama dominikankama uz uvjet da dođu u Gruž i tu osnuju dječje zaklonište.²¹

Udovica Lopižić preminula je 4. ožujka 1927.²² pa je o. Pio počeo raditi na provedbi njezine oporuke. U dogovoru s njime, časna majka Anđela Milinković je 29. kolovoza te godine poslala u Gruž s. Reginaldu Munitić da službeno preuzme ostavštinu Nike Lopižić te da pripremi sve za dolazak sestara i otvaranje dječjega zakloništa.²³ Ubrzo su se u Gružu nastanile dvije sestre koje su 3. ožujka 1928. primile pod svoj krov tri sirotice. Taj datum može se smatrati datumom neslužbenoga utemeljenja Zakloništa Lopižić. To se saznaje iz dopisa kojega je o. Pio kao upravitelj gruške župe i Zakloništa Lopižić 6. ožujka 1928. uputio dubrovačkom biskupu Josipu Mariji Careviću. Zapravo je riječ o molbi da se dopusti slavljenje misa u kapeli koju su sestre uredile u Zakloništu. O. Pio piše da je kapela dolično uređena i opremljena svim potrebnim te dodaje da u Zakloništu trenutno žive dvije sestre i da su 3. ožujka primile tri gruške sirotice. Napomenuo je da se, prema oporuci Nike Lopižić, barem tri puta godišnje u kapeli Zakloništa u prisutnosti sestara i siročadi mora slaviti misa za njezinu dušu, ali i da je Uprava Zakloništa

16 Usp. KGRŠ, dne 5. VIII. 1907.

17 Usp. KGRŠ, dne 31. V. 1906.

18 Usp. KGRŠ, dne 7. IV. 1908.

19 Usp. KGRŠ, str. 37-41.

20 Usp.: AKSAČ, Anđeo Marija MIŠKOV: *Dalmatinska Kongregacija Svetih Anđela Čuvara Sestara Dominikanka utemeljena godine 1904-5.* Rukopis, s.a., str. 4-5; I. ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku*, str. 31-33; J. KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*, str. 16-17, 22; Marija KULONJA: *Kratki povijesni pregled zajednica sestara dominikanki u Šibeniku*. U: *Ave Maria*, XVII(1998) 3, str. 35-37; Anđelika PRIZMIĆ: *Prikaz povijesti samostana ss. dominikanki u Šibeniku na Gorici prigodom stote obljetnice toga samostana 7. listopada 1965.* U: *Ave Maria*, XVII (1998) 3, str. 37-40.

21 Usp. AKSAČ, Kutija Gruž – Lopižić, *Oporuka pok. Nike Lopižić*, Gruž, 3. X. 1920.

22 Usp. AKSAČ, Kutija Gruž – Lopižić, *Dosudnica*, Dubrovnik, 21. I. 1928.

23 Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara 1922. – 1942.* (dalje: KKSAC) dne 29. VIII. 1927.

odlučila jednom godišnje slaviti misu i za dušu supruga Nike Lopižić.²⁴ Biskup je tražio dodatna razjašnjenja i prijepis povlastice koju je dominikankama dao papa Pio X. 1908. godine, a prema kojoj one smiju u svojim kapelama čuvati presveti oltarski sakrament pod uvjetom da u zajednici boravi barem pet sestara.²⁵

Biskupu je ubrzo dostavljen prijepis rečene povlastice, ali za odobrenje molbe dominikanke su trebale ispuniti još jedan uvjet, tj. trebale su pronaći svećenika koji je voljan barem jednom tjedno slaviti misu u kapeli Zakloništa. Obratile su se svom subratu i prijatelju, inicijatoru njihova dolaska u Gruž, o. Piu Maroeviću. On im je 27. listopada 1928. odgovorio da s radošću i veseljem udovoljava njihovoj molbi te se obvezuje jednom tjedno misiti u njihovoj kapeli, uz napomenu da će se, ukoliko osobno bude spriječen, pobrinuti da drugi svećenik održi misu.²⁶ Dobivši njegovu privolu, s. Reginalda Munitić, prva starješica gruške filijale, sutra je o svemu obavijestila biskupa Carevića i zamolila ga da dopusti sestrama čuvati presveti oltarski sakrament u kapeli Zakloništa.²⁷ Biskup je udovoljio molbi pa je o. Pio 12. studenoga 1928. blagoslovio kapelu u čast bl. Imlede Lambertini, slavio u njoj prvu misu i ostavio u svetohraništu presveti oltarski sakrament. O tom je 15. studenoga obavijestio biskupa Carevića.²⁸

U međuvremenu je 7. lipnja 1928., tri mjeseca nakon primanja prve siročadi, svečano otvoreno Zaklonište Lopižić u Gružu.²⁹ Osim što su skrebile za siročad, dokinikanke su u Zakloništu

odmah otvorile i dječji vrtić, a 1933. i pučku kuhinju. Sve te ustanove djelovale su do anglo-američkoga bombardiranja Gruža u studenom 1943.³⁰ Same dominikanke nikad nisu napustile Gruž te i danas ondje djeluju.

Spomenimo i da je jedna djevojka iz Gruža posredstvom o. Pia postala dominikanka. Riječ je o s. Gabrijeli Batistić. Rođena 1912. u Gružu, godine 1927. otišla je u Korčulu i pohađala sestrinsku Privatnu žensku građansku školu s pravom javnosti. Privučena primjerom sestara dominikanki, nedvojbeno i svoje tete s. Emilije Goravice, ipak je tek na Maroevićev poticaj u ožujku 1928. stupila u samostan i u kolovozu te godine obukla redovničko odijelo. Godine 1929. položila je prve i 1935. doživotne redovničke zavjete te je vršila razne službe u Kongregaciji. Ostavila je glas uzorne i svete redovnice.³¹

Koliko su o. Piu bile na srcu dominikanke te siročad za koju su brinule u Gružu vidjelo se i na kraju njegova upravljanja gruškim samostanom. Pismeno je svojega provincijala o. Anđelka Orlandinija izvijestio o svemu što je kao starješina samostana napravio. U pismu je spomenuo sestre dominikanke i Zaklonište Lopižić te naglasio kako svojemu nasljedniku na čelu gruškoga samostana stavlja na srce djelo svojih "patnja, žrtava, suza i jada za punih devet godina t. j. Zaklonište i naše sestrice [dominikanke]". U nastavku pisma svoga nasljednika potiče: "... nek se žrtvuje da proslijedi taj moj rad, nek ga usavrši, jer naše dominikanke u Gružu još trebaju bratske i očinske brige dok se potpuno ne stave na noge. Zaklonište pod upravom naših sestara treba usavršiti, i stalno se nadam da će me moj nasljednik na tom polju slijediti, a zato će od Boga platu dobiti."³²

24 Usp. Arhiv Dubrovačke biskupija (dalje: ADB), B. D., sig. 2, ser. 2, potser. 2, 2.6.1., K 2, Fr. Pio Maroević msgr. Josipu Mariji Careviću, Gruž, 6. III. 1928.

25 Usp. ADB, B. D., sig. 2, ser. 2, potser. 2, 2.6.1., K 2: Msgr. Josip Marija Carević Župnom uredu u Gružu, Dubrovnik, 9. III. 1928.; Fr. Pio Maroević fr. Josipu Mariji Careviću, Gruž, 22. IV. 1928.; Msgr. Josip Marija Carević Župnom uredu u Gružu, Dubrovnik, 26. IV. 1928.; Fr. Pio Maroević fr. Josipu Mariji Careviću, Gruž, 9. V. 1928.; Fr. Pio Maroević fr. Josipu Mariji Careviću, Gruž, 23. X. 1928.

26 Usp. ADB, B. D., sig. 2, ser. 2, potser. 2, 2.6.1., K 2, Fr. Pio Maroević sestrama dominikankama u Gružu, Gruž, 27. X. 1928.

27 Usp. ADB, B. D., sig. 2, ser. 2, potser. 2, 2.6.1., K 2, S. Reginalda Munitić fr. Josipu Mariji Careviću, Korčula, 28. X. 1928.

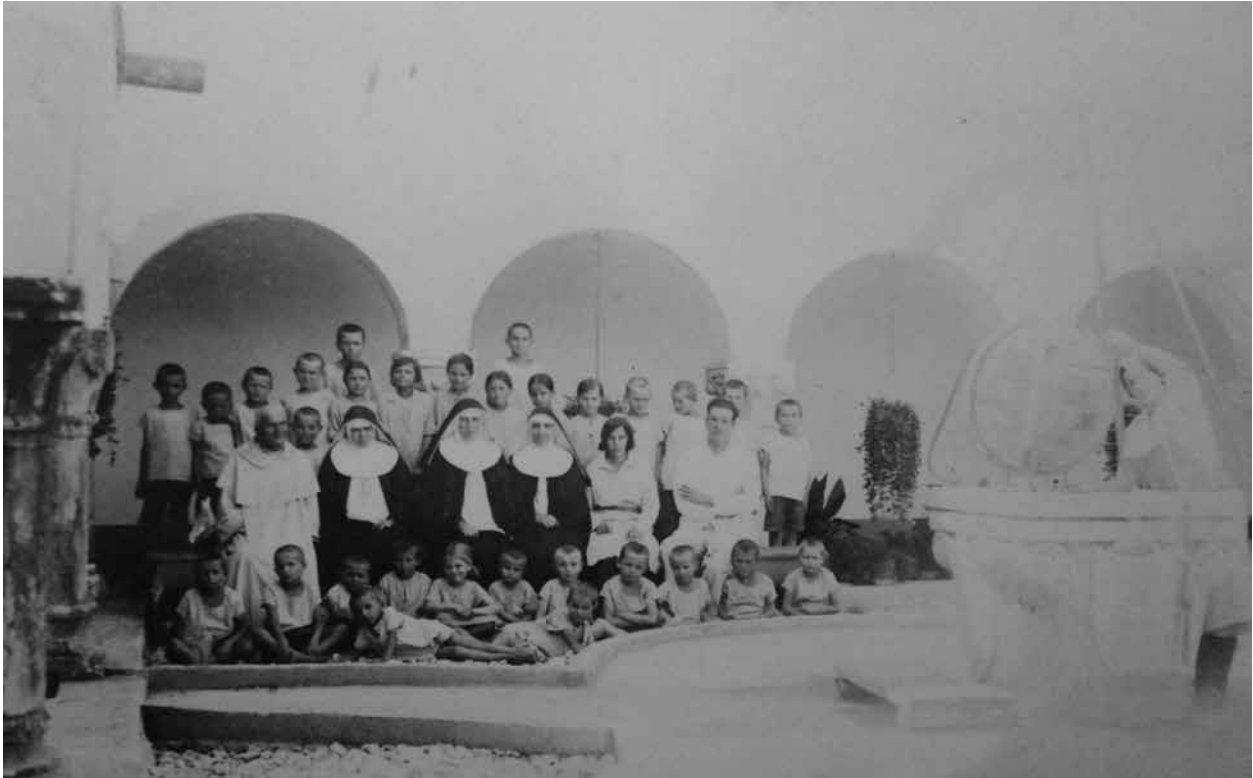
28 Usp. ADB, B. D., sig. 2, ser. 2, potser. 2, 2.6.1., K 2, Fr. Pio Maroević fr. Josipu Mariji Careviću, Gruž, 15. XI. 1928.

29 Usp.: KKSAC, dne 7. VI. 1928.

30 Usp. KKSAC1, dne 5. II. 1933.

31 Usp.: AKSAČ, Dosje S. *Gabrijela Batistić*, osobnik; *Gabrijela BATISTIĆ: Mnogopoštovani Oče Anđeliko! U: Ave Maria*, XVII (1998) 1, str. 46-47.

32 Arhiv dominikanskoga samostana sv. Katarine u Splitu, spisi o. Pia Maroevića (dalje: SPM), Fr. Pio Maroević fr. Anđelku Orlandiniju, Gruž, 12. I. 1929.

ČIOVO 1932. – SESTRE DOMINIKANKE, FR. PIO MAROEVIĆ, UPRAVITELJ NIKOLA BOGDANOVIĆ,
OSOBLJE I DJECA IZ LJEČILIŠTA

Drag gost u čiovskom lječilištu

Ujesen 1929. o. Pio je došao u Split i tu ostao do kraja života. Iz Splita je rado odlazio na odmor u samostan sv. Križa na Čiovu. Nekoć su tu boravili dominikanci, a 1926. uselile su u samostan sestre dominikanke koje su tu vodile lječilište za malaričnu i kahektičnu djecu. Česti boravci na Čiovu potaknuli su o. Pia da obnovi štovanje Nikole Milinovića, utemeljitelja čiovskoga samostana koji je uživao glas svetosti, i štovanje čudotvornoga križa u samostanskoj crkvi. Pritom je računao na pomoć i suradnju sestara dominikanki. S o. Dominikom Šantićem je organizirao 31. srpnja 1932. prvo hodočašće Trećega dominikanskoga reda iz Splita čudotvornome čiovskom križu. Osamdesetak hodočasnika brodom je u pratnji o. Šantića iz Splita stiglo do Arbanije na Čiovu, gdje ih je o. Pio dočekaao s vjernicima i sestrama dominikankama. Procesionalno su došli pred crkvu sv. Križa, gdje je Maroević održao prigodni govor, a misu je predvodio Šantić.

Zadovoljan održanim hodočašćem, Maroević je obavijestio provincijala da je ono “preko očekivanja uspjele.”³³

Ohrabreni uspjehom prvoga hodočašća, Maroević i Šantić organizirali su 21. kolovoza 1932. novo hodočašće. Brodom su hodočasnici ponovo stigli iz Splita u pratnji o. Šantića, ali i iz Trogira u pratnji don Frane Coce. Zbog mnoštva hodočasnika misa je održana na otvorenom, a ne u crkvi sv. Križa. Dominikanke su za tu prigodu uredile improvizirani oltar.³⁴

Maroević je u posebnu bilježnicu zapisivao izvještaje o hodočašćima u samostan sv. Križa i druge vijesti o zbivanjima u svetištu, pa i o sestrama dominikankama. Sačuvao je nekoliko fotografija, među kojima su osobito dragocjene fotografije sestara dominikanki s o. Piom, medicinskim osobljem i djecom iz čiovskoga

³³ Usp. SPM, Fr. Pio Maroević Provincijalatu Dalmatinske dominikanske provincije, Split, 2. VIII. 1932.

³⁴ Usp. SPM, Fr. Pio Maroević Provincijalatu Dalmatinske dominikanske provincije, Split, 22. VIII. 1932.

ČIOVO 1932. – SESTRE DOMINIKANKE I FR. PIO MAROEVIĆ

lječilišta. Ti se materijali čuvaju u arhivu dominikanskoga samostana u Splitu. Tu se čuvaju i kronike dominikanskoga samostana u Splitu iz doba Maroevićeva priorata. O. Pio i tu je svojom rukom zapisao neke podatke vrijedne za povijest sestara dominikanki u Splitu.

Spomenimo na kraju svjedočanstvo spomenute s. Gabrijele Batistić koja svoje ozdravljenje pripisuje čudotvornom čiovskom križu te ujedno otkriva koliko je sam o. Pio štovao taj križ, ali i koliko je ulogu odigrao u životu s. Gabrijele. Ona je, kako smo već spomenuli, 1928. postala dominikanka posredstvom svojega župnika, o. Pia Maroevića. No, kasnije se razboljela i morala je 1933. prekinuti školovanje, a bilo je neizvjesno i hoće li moći položiti doživotne redovničke zavjete ili će morati napustiti samostan. U neizvjesnosti i bolesti obratila se za savjet o. Piu, a što se potom dogodilo opisala je sljedećim riječima: “Mp. O. Pijo me preporučio Sv. Križu. Uzeo je moju pobradicu, počelicu i kapicu (dijelovi pokrivala glave pri staroj nošnji) te je

to položio na oltar ispod oltarnjaka kojim je bio pokriven oltar pred Sv. Križem na Čiovu. Na tom oltaru je prikazao Sv. Misu u čast Sv. Križu za moje ozdravljenje. Iza tog čina poslao mi je dijelove te odjeće i preporučio mi da se molim Sv. Križu ... Meni je bivalo sve bolje te sam 1934. završila učiteljsku školu u Sarajevu sa odličnim uspjehom. Međutim se Mp. O. Pio razbolio od raka u grlu te je 29. 5. 1935. preminuo. Prije smrti mi je pisao da će u nebu učiniti za mene što nije mogao na zemlji.”³⁵

Zaključak

O. Pio Maroević spada u red onih hrvatskih dominikanaca koji su, po uzoru na sv. Dominika, gajili osobitu bratsku privrženost prema sestrama dominikankama. Bio je uz njih puna tri desetljeća, od utemeljenja Kongregacije 1905. do smrti 1935. godine. Samo pet mjeseci nakon utemeljenja Kongregacije, u listopadu 1905.

³⁵ G. BATISTIĆ: *Mnogopoštovani Oče Anđeliko*, str. 46-47.

došao je u Šibenik i preuzeo službu duhovnika, a potom i službu upravitelja sestara u samostanu Gospe od Ružarija. Uložio je svoje duhovne i intelektualne sposobnosti kako bi u tom samostanu što prije zavladao pravi redovnički duh i kako bi se sve članice tog samostana integrirale u novoutemeljenu Kongregaciju, osjećajući da je ona njihov novi dom. U tom je imao mnogo uspjeha. Premda 1918. nije uspio dovesti sestre u svoj rodni Stari Grad, 1928. njegovim su zauzimanjem došle u Gruž i posvetile se karitativnom i odgojno-obrazovnom apostolatu. Pritom je uloga o. Pia bila ključna, jer je udovica Nika

Lopižić njegovim posredovanjem ostavila svoja dobra u Gružu dominikankama, omogućivši im da nakon njezine smrti dođu i započnu tu s radom. Živeći od 1929. u Splitu, rado je odlazio na odmor kod sestara u samostan sv. Križa na Čiovu. Tu su mu bile pri ruci kad se dao na obnovu štovanja čudotvornoga čiovskoga sv. Križa. Njegovom smrću dominikanke su izgubile iskrenoga prijatelja i brata koji je s ljubavlju pratio život Kongregacije, predano brinuo za njezino vječno i vremenito dobro te zauzeto promicao tu redovničku zajednicu.

Ivan Armanda

ZABILJEŠKE G. NEVENA FAZINIĆA

I za ovaj je broj AM g. Neven Fazinić pronašao zanimljive crtice iz života sestara, bivših i sadašnjih, ali također i o drugim događajima vezanima uz samostan u Korčuli. Donosi također zabilješke o nekadašnjim stonskim sestrama dominikankama. Sve to potkrepljuje vlastitim fotografijama, što tekstu daje svježinu i još veću zanimljivosti. Zahvaljujemo mu na toj brižnosti, preciznosti, ustrajnosti i spontanosti. Evo njegove priče:

I opet me *Ave Marija* razveselila pričom (intervjujem) sa sestrom *Jasenkom Mravak*. Drago mi je bilo čitati i o sestri *Vjekoslavi Poljanić s Pelješca (Trstenik)*.¹ Dok sam istraživao Pelješac nisam o njoj nigdje našao neku crticu. Naravno ima puno ozbiljnih i vrijednih tema, ali životne priče su za mene posebno štivo. Ove nas je godine Korona virus odalečio jedne od drugih. Nažalost. Prođem ispod samostana ali nije vidjeti nikoga, samo se cvijeće smiješi u aruli niže kipova anđela. Neko se za njih brine s posebnom ljubavi. Jedinu koju sam uspio vidjeti je sestra Milena - vratarica. Ona svaki dan kako govori prošeta uz obalu. Istina i ja malo izlazim jer kad

Pročelje s anđelima.

te bombardiraju „*Ostani doma*“ onda valja poslušati. Pokušavam pronaći još zanimljivosti.

Trudim se koliko mogu jer ste mi Vi sestre uvijek posebno u mom srcu. Neki dan smo razgovarali kako više nema onog kontakta sa sestrama kako je prije bilo. Onda si mogao sestre

¹ U Trsteniku je škola od 1882. Već 1867. tražili su otvaranje učione kada je mjesto brojilo 200 stanovnika.

susresti i u Domu zdravlja, i na ulici i na vjero- nauku i sa starima i nemoćnima, nekako su bile više vidljive i prisutne, a to danas fali. Možda griješimo.

Kratke zabilješke g. Nevena Fazinića o susretima sa sestrama

Nadam se da sestre i nadalje vode svoju Kroniku i bilježe događaje. Pisanje Kronike omogućuje rekonstrukciju mnogih događaja i oslikava život jedne sredine. Koliko je samo vrijedila kod proslave 100. godišnjice utemeljenja samostana u Korčuli. Zato neka Vam ne bude teško napisati koju crticu više, opisati i „male stvari“.

Nalazim u katalogu što ga je izdao Centar za kulturu Korčula godine 2012. crtež sestre Manes Karninčić. Crtala je *Ella Fleš*. Pridružila se portretima drugih Korčulana.

ČASNA MANES KARNINČIĆ
časna majka Dominikanki

Nakon dugogodišnjeg „staža“ u katedrali sv. Marka otišla je u zaslužan odmor sestra Martina Negovec. Stopila se sa Korčulom i običajima tako da joj nitko nije mogao prigovoriti, pogotovo oni koji se brinu o korčulanskim „*diritima*“. Uz gospođu Linu Goravicu koja joj je dugi niz godina bila vjeran pomagač naučila je sve potrebno da obavlja posao kako su Korčulani znali kazati „*sakristana*“. Bila je dobra duša katedrale, uvijek radina, ozbiljna i nedostajat će njezina svakidašnja ruta od samostana do sv. Marka. Nadam se da Korčulani neće zaboraviti i njezin rad u Domu zdravlja na rengenu i njezin djetinjasti, blagi osmijeh na licu. Godine su stigle kad više nije lako brođiti i obavljati poslove koji su njoj bila svakidašnja obveza, stoga je sestra Bernardica postala njezina zamjenica. Imala je dobrog mentora pa će s vremenom svladati „*korčulanistiku*“ ili običajnik kroz crkvenu godinu. Malo smo u prolazu popričali. – „*Ovo je sada ko svaki drugi posao. Imaš obvezu koju treba odraditi*“. Istina je, ali ima onih dana kad bura nosi sve pred sobom, kad valovi prebacuju na cestu, a treba se od samostana do katedrale probiti i pritom se nastojati ne smokriti. Stara je poslovice : „*Na mladima svijet ostaje*“, pa tako i ovom prigodom.

* * *

Pohodio nas je akademik dr. O. Stjepan Kراسić sa svojom subračom iz samostana sv. Dominika u Dubrovniku. Zadržali smo se u lijepom razgovoru i prisjetili se o. Vinka Paletina, koji je bio priorom samostana sv. Nikole u Korčuli kad su Turci opsjedali Korčulu i zapalili samostan g. 1571. Dogodine bi koliko čujem trebala biti obilježena 450. godišnjica ovog događaja. U poslijepodnevnim satima ugostile su nas i počastile sestre, a da ne otiđemo praznih ruku pobrinula se sestra Trpimira koja nam je darovala svoje ribice izrađene od PVC materijala. Zanimljivo rješenje i lijepa uspomena.

Završavam susretom sa sestrom Dolores. Zaokupljen oko uređenja barke čujem klanjanje kotača. Dolaze turisti promislím. Pogledam kad

ono sestra Dolores. – „A di smo to bili“ upitam. – „U Dubrovniku“. – „A Korona ništa?“ Samo se nasmije i odmahne rukom. – „Dobro, a ono što se dogodilo sestrama u Đakovu? Da sam tamo u samostanu sestra vratarica odma bi vas stavi u karantenu!“ Nije se dala omesti i produžila dalje bez komentara.

A sjećate li se Stipe Sessa?

Još i danas pokoja knjiga završi u otpadu, bačena bez obzira na godine i pisano štivo. Imao sam sreću da sam dobio upit bi li preuzeo knjige koje neće više koristiti. Odmah sam kazao: „Naći ćemo im dostojno mjesto u našem Arhivu!“

Dvije su mi odmah zapele za oko. Na koricama „Savremena Evropa“ napisana od Stjepana Radića piše posveta: „Ot. Miškovu“, tiskana u Zagrebu 1905.

Druga, tiskana u Zadru 1851. po svom izgledu bila je često korištena. Na poleđini je napisano rukom: „Ovo je knjiga našeg pok. otca koji nam kao djeci iz iste čitao, a naročito pjesme prigodom Božićnih blagdana koji su počimali od Sv Kate do Vodokršća ili starog Badnjeg dana (pravoslavnog)... Korčula 26 novembra 1942, Stipe Sessa pok. Antuna“.

Stipe Sessa, možda će ga se još starije sestre sjetiti, bio je duša crkve i samostana sv. Nikole u Korčuli. Pater Alfonso Eterović ga je zvao: „Sričo moja!“ jer što god bi ga zamolio on je rješavao, pomagao i uvijek bio na usluzi. Sjedio je u prvoj klupi do oltara i pjevao sv. Evandjelje. On i njegova žena Anka r. Buratović bili su česti gosti i u vašem samostanu Anđela čuvara. Jedan događaj iz vremena II. Svjetskog rata ispričao mi je pater Rando. „Pričao mi je šjor Stipe da je njegova žena jedno vrijeme služila pater Bernarda Marojevića i od straha od bombardiranja znala prenoćiti u samostanu sv. Nikole. Jedne noći lupaju na vrata i viču. Ona se digla iz kreveta, otvara prozor i pita: ‘Što se dogodilo?’ ‘Neko svijetli i daje signale’. Odmah joj je sinulo: ‘Ma ljudi moji to se padre Bernardo po noći digne sa svićom da učini potrebu’. Da nije bilo nje i ovog odgovora tko zna kako bi padre Bernardo završio.“

Malo sam osvježio neka sjećanja. U knjizi

o kojoj govorim našao sam lijepih poslovice i uzrečica. Iako je jezik stari, arhaični, zanimljivo je i poučno pročitati.

GOVORENJA SVETIH OTACA na izgled dobra življenja

S. AVGUSTIN. Dvanaest zlih običajah svita

1. Mudar bez dobrih dilah.
2. Star čovik bez bogočastenja.
3. Mladić bez posluha.
4. Bogat bez milostinje.
5. Žena bez čistoće.
6. Gospodin bez kriposti.
7. Kerštjanin svadljiv.
8. Ubog ohol.
9. Kralj zloćudan.
10. Biskup nepomnjiv.
11. Puk brez naučenja.
12. Puk brez zakona.

GUIBALDO

4. Mudroznanje jest svitlost dušah.
5. Čestje sagrišuje, koi za svitlo nepomnji.
6. Koi ima mudrost, resi govorenje.
9. Veće je mudar, koi ljubi Božje častenje.
10. Čovik virni okruniti će se na nebesima.
11. Dobro viruje koi će izpuniti dobro dilo.
12. Koi je viran starijemu, približuje se poštenju.
13. Koi se u Boga ufa, jak jest kako lav.
14. Bolje je imati ufanje u Boga, nego skupljat bogatstva.
15. Ufanje temeljito blagodari stvari.
16. Ljubav nehimbena opere grihe.
17. Koi ljubi iskernjega, tiši Boga otca.
18. Kraljevstvo nebesko nije za nenavidnike.
19. Bolje je ponižit se, nego se uzvisiti.
20. Ponižen čovik proslavi se u Gospodinu.
24. Pridobiva Bog kad opake uzderži.
27. Čovik čist priatelj jest svoje duše.
31. Bolje je gdigod prostiti, nego osvetu pitati.
32. Koi se smiljiva, smilovanje dostignuti će.
33. Laživ u ustima neima poštenja.
34. Koi s privarom žive, dušu ubiva.
37. Dobrim podiliti nije manjkati bistva.
38. Gdi vojuje sveto molenje, onde nepridobiva ožaloštjenje.

39. Brezpristanko moliti jest grihe prati.
 40. Dobro moli, koi serdcem plače.
 41. Jaki post, slobodi od druge smerti.
 42. Koi nemore postiti, neka uči dobročinstvo činiti.
 43. Dobro bdie, koi od dobra nepristaje.
 44. Bolje je gdigod spavati nego djavla služiti.
 46. Koi se čini krivac tiši Boga.
 47. Gdi je prava pokora onde je božje smilovanje.
 50. Ulje grišnika jest slava blaznitelja.
 51. Gdi je dugo pijanstvo, onde je kratko bogoljubstvo.
 62. Biskupi svetim su jednaci.
 63. Likari dušah nek serkaju malo.
 64. Koi udovicu brani, upravlja se k Isusu.
 65. Bog kruni onoga koi sirotu osvjetuje.
 66. Tišioc siromahah jest vičnjega života ljubioc.
 69. Koi dobrovoljino dobra sluša serdcem Boga hvali.
 70. Bolje je slišati siromaha, nego zvonjenje gusalah.
 77. Koi dobro diluje od Boga je poštovan.
 78. Blažene noge koje pohode u kućam njihovim bolestnike.
 79. S Bogom hoditi jest dušu sahraniti, koi u viovkičnje stanje idje neće nogom udarati.
 81. Zločestno jest za dobročinstvo vratiti mučenje.
 82. Koi zlo za dobro vrati božjih jest darah nedostojan.
83. Zlo s dobrom pridobili jest lestve za na nebo.
 84. Mladost svita jest neprocinjenje Boga.
 85. Koi nazočni svit ljubi, stvar biguču slidi.
 87. Božjia milost u lipim pribiva dvorim.
 88. U dvoru nebeskomu vazda je blagdan i veselje.
 89. Neka sin i brat idju gdi otac jih zove.
 91. Ti koi želiš kraljevstvo nebesko uživati, svitovnje pritnje priziri, i stvari primamljive nogom gazi.²

² F. Toma BABIĆ, *Cvit razlika mirisa duhovnoga*, Str. 263-266, Zadar 1851. (Od Velima, biskupie Skradinske, reda S. Otca Frane male bratje – knjiga perva). „Bogoljubnomu štioću. *Evo, moj bogoljubm Štioče, izhodi na svitlost Cvit Razlika Mirisanja Duhovnoga. Znam dobro, da gdi je nemoćno stablo, onde je i voće malo zdravo i rumeno. Budući ja pun svake slabosti, nemore nego i moj Cvit tanka mirisanja biti; ali ako ti budeš prava pčelica, u svakomu ćeš cvitku naći meda slatkoga; ako li budeš pauk, ili zmija, i od plemenitoga ćeš cvita jid učiniti. Uzdám se ja u tvoju dobrotu i razum, da ćeš s tvojom mudrosti napraviti što je stranputno, miloserdjem pomilovati i ljubavju zagerliti, barem radi one dobre odluke, i misli koju sam imao ovi Cvit na svitlost izniti; ne za razglasiti mene, i moje neumitje i neznanstvo, nego za iztomačiti koji neznadu, niti se mogu našim knjigam pomoći, jer je malo pisano u naš jezik, što je naša sramota. Bilo je ljudih (i sada ima) naučnih i razumnih mnogo, ali nisu htili na svitlost dati; ma, što je gore, rugaju se onim koji su naši pisali, i utiskali. Ja sam doisto najmanji i nerazumniji od svih, a da znam više, više bi i učinio na poštenie gospodina Boga, i na korist duhovnu našega naroda slavnoga i jezika hervatskoga...“*

Cijela kuća s mora.

Sjećanje na s. Vinku Bodlović – 'po korčulanski'

Iz pera *Darinke Krstulović r. Šain* opisuju se sjećanja na časnu *Vinku Bodlović*. Ovaj zanimljiv osvrt pisan je korčulanskim dijalektom, stoga će dobro doći sestrama da se zabave dešifrirajući korčulanistiku i ako ostanu duže u Korčuli nauče poneku riječ domaćeg žargona. Korčulani ne čine razliku između „č“ i „ć“, za njih je sve „*tvrd*o č“!³

... u doba Adventa svako jutro prin skule s borson libri u ruke, prvo smo hodili u katedralu na Zornicu. Moja pokojna časna Vinka bi nan prin Mise davala da iz škatule izvadimo papirič, na kojemu je pisalo što ćemo tega dana dobrega učini' za nas ili svoje bližnje. Bile su to popularne žrtvice. Još se sičan njezinih dentilasti' ruka na kojima je imala bile vunene gvante s odrizanima prstima. Bila je puno zimogrozna i uvijek bi na prstima zimi imala bugance, pa se tako provavala brani' o' studeni. Na balaturu je svirala orgulje i vodila zbor. U to vrime orgulje još ni bilo na letriku, pa je s bande bila jedna vela drvena manica i uvijek je mora na balaturu bi' kogo s velon forcon za s njon punpa' zrak. Časna Vinka me je u Zavodu Anđela čuvara učila svira' pjano i sa' ka' je više nima, spesu se sitin vrimenta ka' san jon prvi pu došla u ruke.

Spominjen se da san imala kolo sedan godišč ka' su mama i pape pošli nikemu prijateju pomoć u jematvu vanka Korčule, a sestra i ja smo ostale same. Bi je to pravi momenat da provamo učini' ono što smo svin srcen odavna želile i planirale, a to je po' u samostan pita' da nas primu uči' svira' pjano.

Cilin puten smo se držale za ruku, a tresle smo se kai prut, jerbo je to bilo za obadvi puno, puno važno. Do samostana nismo ništa govorile, samo smo je'na drugoj stiskale ruku za korađ i sa' mi se para da je od kuće Kikiriša do samostana bilo dese' kilometri; nika' do'. Ka' smo finalmente došle do samostana, povukle smo konop kolo vrati na kojemu je bilo malo zvono

s. Vinka Bodlović

i je'na nas je duvna uvela unutra. Ostavila nas je da čekamo u kamaru što su je zvali POD LIMUN, u koju su obično čekali judi što su došli u samostan s nikin poslon. Nakon malo vrimenta u kamaru su ulizle dvi duvne, obadvi nikako dentilaste. Je'na je bila puno blida, a druga je imala lipe rošete. Siguro ti je čudno što se spominjen ovi' sitni' stvari, ma toliko smo želile nauči' svira' pjano da mi se paralo da nan život o temu ovisi, pa je 'sve bilo važno. Duvne su nas lipo pozdravile i rekle nan da se ona blida zove sestra Gabrijela, a ona druga sestra Vinka. Iako in još nismo bile rekle što hoćemo, ja san bila sigura da nas neće odbi', jerbo su i je'na i druga kolo sebe širile niku blagos', kai da se poznamo cili život. Sestra je bila o' mene starija tri godišča i ona in je lipo rekla da smo došli pita' za uči' svira' pjano, ma nan otac i mat za to ne znaju. Po svoj prilici je njima bilo malo čudno da dica dohodu sama, jerbo su hi obično dovodili stariji. Zato su nas pitale kako smo to mi došle same, a mi smo ko iz topa odgovorile da je to zato, jerbo pape (koji je radi i sam prima plaču) može plati samo za je'nu, a on ne hoće čini' razliku između nas. Časna Gabrijela i časna Vinka su se pogledale,

3 Treće pismo - Gužva u šesnaestercu, str. 21-33, Korčula, 2013.

a onda su se nasmijale i zagrlile nas. Para mi se da i sa' na obrazu čutin onu meku bilu robu o' njihovi' monturi i sriču što san je tega momenta doživila ka' me časna Vinka zagrlila.

Cili san život nosila u srcu teplinu tega zagrijaja i od tega momenta san se sve do njezine smrti čutila kai njezina čer. Ka' je pape ču što smo učinile bi je malo jidan i reka nan je da smo ga osramotile, ma to je brzo pasalo, jerbo je vidi kako napredujemo, pa se je s nama ponosi. Mora mi je učini' jedan mali drveni bančić jerbo su mi noge visile i zraku ka' bi sela za pjano, tako san bila mala. Ti je bančić sta u duvana puno, puno godišč i služi je i drugoj dicit, a ka' su i moja dica fermala hodi' u duvana na pjano, časna Vinka mi je dala bančić da ga ponesen doma, jer on nikomu ni znači koliko meni. I sa' mi stoji u tinenlu kolo pjana. Odma san ka dite počela piva' s duvnama u njihovu improviziranu kapelu u samostanu, jerbo je ona prava još bila ruševina od ratnega bomardiranja, a ka' je časna Vinka dobila dekret da ide u katedralu vodi' zbor po dolasku opata dum Iva Matijace, pavela me je sobon. Prin časne Vinke u katedralu je svira šer Ferdi Fabris, koji je bi malega rasta, deboto patuljak, potpuno slip i ima je velu gobu na škinju... Ka' je u Korčulu doša iz Zagreba Dun Ivo Matijaca, uz velu feštu ga je zaredilo za opata u katedralu i cila Korčula je bili s otin ponosna. On se odma stavi u način da sredi i obnovi puno stvari vezanih za crkvu, a između tega je bilo osnivanje Riznice, obnova Gospojine, okupjanja velega broja ministranata, kojima je svaku nediju popodne u Palaču organizira tombulu i slične igre. Jedan od njegovih projekata (tako bi se to danas reklo) bilo je i osnivanje pravega katedralnega zbora, koji bi ima orguljašicu, ali i pravega dirigenta. Zato je dum Ivo organizira audiciju u sakrstiju i toliko je mladosti došlo da se ni imalo di sest. On sam ni bi niki pjevač, prin bi rekla da je bi kampana rota, ma puno je voli svoju Korčulu i sve bi učini da stvari gredu na boje. Audicija je hodila tako da je svak mora ništo zapiva' a onda bi oni koji su bili unutra ili pleskali ili baukali. Ja san zapivala jednu korizmenu pismu i pleskali su mi, a još su mi dali nadimak klarinet, koji san

godinama nosila. Šer Ferdi i šer Andro su ostali na balaturu još niko vrime dokle se časna Vinka ni snašla, a onda smo dobili i muške članove zbora, tako daje to sad bi četveroglasni zbor sa dirigenton. Puno smo hodili na prove, ma smo zato i puno lipo pivali. Dirigentice su se minjale, ali meni su najviše ostale u pameti časna Blaženka, časna Josipa i moja časna Mira. Na balaturu u katedralu imala san misto kolo časne Vinke i okrečala jon note. Bila san infišana u nju, a i ona je mene volila kai svoje dite. Para mi se da ni bilo nikoga ko je ni voli. Časna Vinka je počela svira' na jutarnjima misama u Adventu i mi dica s balatura s veseljen smo napola pospani, dohodili na ovu jutarnju Misu i pivali, a svi bi nan se u crkvi pridružili. Ode posebno moran spomenu' tetu Tinu Drušković i tetu Linu Goravicu.

U Korčulu je znak „*obnove*“ poče, kad je kamen ploča na samostanu, na kojoj je pisalo da je tu bila smiščena partizanska bolnica za vrime rata u kojoj su se ličili svi ranjenici brez obzira kojim su vojci pripadali, je'no jutro osvanula piturana bilon pituron. Neznani komu je to smetalo, ma to je bi znak koji ni govori ništa dobro. Obnovili smo se, nismo mogli boje. Meni su se svičice za uzbunu upalile ka je moja časna Vinka fermala svira' orgulje u katedralu. Ni me to uznemirilo, jerbo san znala da su godine (bila je vrsnica moje mame) i da je višta izdaje, ma bolilo me je da se niko od crkvenih vlasti s njon ni oprosti kako je zaslužila, niti jon zahvali što je odgojila generacije korčulanske dice. Došla su nova vrimena i diventale su bi' važne nike druge stvari... Insoma, časnoj Vinki san često hodila u vizite u samostan, pa smo pripovidale o svemu i svačemu. U za'nje vrime je stalno bila u posteji i uvik je na glavi imala bilu škufru, ma ja san znala da je potpuno sida, a s godiščima san i ja osidila i najedanpu' mi je postalo jasno da smo obadvi ostarile i osidile i da nan je zapravo pasa cili jedan život zajedno a da se nismo ni obadale. U tima našima razgovorima doznala san sve o njezinoj fameji u Bolu na Braču, ditinsvu ka' jon je umrila mat, o dolasku u korčulanski samostan, studiranju u Sarajevu, o pokojnomu jon bratu koji je bi u partizanima i njegovemu spomeniku

u Bolu (more bi da su ga sa' i srušili, jerbo je to moda). I u tin poznima godinama na kraju životnoga puta, koji ni bi nimalo lak, časna Vinka je ostala nježna duša, puna nike čudne dičje nevinosti. Njezina blagost i dobrota uvijek su mi ulivale nadu da judi mogu bi dobri i dobronamjerni i da se baš radi tega isplati hodi napri i čini dobro. Iako smo se često vidale, uvijek mi je slala čestitke za Uskrs, Božić, rođendan, imendan, koji je sama izmislila samo da me razveseli.

Meni je naime uvijek bilo žal što u katoličkemu kalendaru nima nijednoga sveca ka' bi ja mogla slaviti imendan, pa mi je ona jedan pu' rekla da je to na SVETA TRI KRAJA, jerbo da oni nosu dare. Ja san to jedva dočekala i ona mi je uvijek na ti dan čestitala imendan. Ka' je izdala višta, onda je te čestitke pisala u njezino ime koja druga duvna, a najviše časna Benvenuta, koja jon je uvijek činila kumpaniju. Od moje časne Vinke (uvijek san je tako zvala!) uvijek san imala što naučiti. Nika' me ni direktno pitala što se događa u katedralu, ma čutila san da jon je to rana u srcu. Katedrala i baltur u njoj bili su jon dom više o' četrdeset godišć

i ni lako samo smota' tunju i po' ča, pogotovo ka se niko ne najde da ti zahvali za sve što si učini. A imali su zašto! Ona ni bila Korčulanka, ma volila je ovi grad u kojemu je proživila deboto cili svoj život. Sve korčulanske crkvene napjeve brižno je zapisivala i sva sriča da je to činila, jerbo se puno njih više ne može ču'. Uvijek mi je govorila kako se Korčula može ponosi' napjevima što hi ima i da se to mora sačuva'. Puno mi je ti' svoji' zapisi dala i sa' hi čuvan kai relikviju. Meni je i danas grop u prsima ka' se tega sitin. Moja časna Vinka mi je najboji primjer da ni važno jesi li se rodi u Korčulu ili ne, nego kako se prima njoj ponašaš i koliko je voliš...

Na kraju je sve pasalo dobro za me, jerbo san došla u ruke pok. časne Mire Kobenz koja me je preuzela od časne Vinke i ostala mi je prijateljica sve do svoje prerane smrti. Došla je u korčulanski samostan ravno s Muzičke akademije i sičan se da su govorili kako jon je Tito pokloni klavir kai najbojoj studentici. U Korčulu se i zaredila i bila mi je sigurno najboja prijateljica koju san imala u životu...

Pjesme p. Zlatana Plenkovića – prepisivao Neven Fazinić

Kad smo se uhvatili domaćeg teksta i dijalekta, svojevremeno sam prepisivao i spašavao pjesme pok. o. *Zlatana Plenkovića*.⁴ Hvarski dijalekt je opet poseban. Zbirka pjesama pod nazivom „*Moje seló*“ je vrlo zanimljiva s razloga što autor pjeva i niže stihove najčešće o svakidašnjim i često zaboravljenim stvarima i običajima njegovog rodnog sela Svete Nedije na Hvaru.

⁴ Zlatan PLENKOVIĆ (1914. - 1987.). Rodio se u Svetoj Nedjelji na otoku Hvaru, a umro u Korčuli. Nakon pučke škole, završene u rodnom mjestu, pohađa klasičnu gimnaziju u Bolu i Dubrovniku. Filozofsko-teološke studije pohađa u Dubrovniku i u Etiollesu kraj Pariza. Zaređen je za svećenika - dominikanca godine 1941. u Hvaru. Poznat kao propovjednik, orguljaš, skladatelj, pisac i prevodilac. Objavio desetak knjiga. Tiskani su i neki njegovi prijevodi (posebno „*Misli*“ B. Pascala). Skladao je djela religioznog i svjetovnog sadržaja.

MITRA

“*Gledoj oni kamik usrid mora!*”
U storo vrime su tuđoj pasovali
biskupi na brodima.
Navigali su za Aziju na niki Sabor.
Ali je hitila garbinoda.
Brodi su se porazbijali, a biskupi utopili.
Zato se ti kamik zove Mitra,
a poja okolo “*Zabiskup*”.
Tako putuje gončica iz kolina na kolino.
Puntini, vale i svaki kamik
ča se s morem garli dobi je
ime kako i dica kad ih karstidu.
Jer sve je jedna fameja, sve! U selu i okolo sela:
poja, buški, judi, živo, more, vale i žola.
“*Gledoj oni kamik usrid mora!*”
Biskupi ispod njega blagosivjodu mriže,
tunje i vorše.

To je spomenik, usidren u moru
 nad njihovim grebom.
 Niko ga je stvorio: barž Bog a barž i gončica.
 "Gledaj oni kamik usrid mora!"
 More oblizuje kamik kako dica cukar,
 more se mozi okolo Mitre
 kako mačić okolo maške.
 Modra dubina! Pari ti se digod
 da čutiš vonj od tamjana,
 I tojne glose iz kasila:
 "Biskupi spidu na dnu našega mora."
 A meju botima od majstrola usidrila se Mitra.⁵
 ...

SESTRE DOMINIKANKE U STONU (iz pera Nevena Fazinića, 2020. za AM)

Uz moja druženja i istraživanja Pelješca odlazio bi do Stona i tako sam se u nekoliko navrata znatiželjom popeo do manje glavice iznad Stonskog polja gdje je stara crkvice sv. Mihovila, a do nje kuća sestara dominikanki trećorednica. O njima je u više navrata pisano u raznim edicijama, a posebno se na njihov život i rad osvrnuo Jure Krišto u knjizi „*Bogu redu i narodu*“ prigodom 100-e obljetnice utemeljenja samostana u Korčuli.

Pokušaj priključenja dominikanskih trećoredica u Stonu

Tijekom priprava za reformu dominikanskih trećoredica u Dalmaciji o. Miškov je znao za takvu malu zajednicu u Stonu na poluotoku Pelješcu. Ne čini se, međutim, da je bio zainteresiran da i njih uključi u svoje planove reforme. U kronici Kongregacije o njima je zapisao:

Za stonske sestre nemamo nikakvih podataka, osim što se znade, da su od davnine opstojale, ko što i još obstoje; od trojice do petero pobožnih ženica koje stanuju u brdu u blizini

Stona u jednoj siromašnoj kućici bez crkve, i bez habita, a zovu ih "picokare reda sv. Dominika", dok sa Redom nemaju nikakvog odnošaja, niti što za Red znadu.⁶

Zajednica trećoredica u Stonu, koje su sebe zvale dominikankama, datira još od XVI. st. Dubrovački dominikanac Serafin Cerva-Crijević u svojoj povijesti dubrovačke dominikanske Kongregacije iznosi da je stonska zajednica dominikanskih trećoredica bila ustanovljena 1550. godine.⁷ Na prilično visoku brežuljku nedaleko od Stona nalazila se crkvice Sv. Mihovila. Neke pobožne djevojčice, pripovijeda Cerva, zatražile su od biskupa dominikanca Tome Cervinusa (Toma Crijević) da im daruje crkvicu i zemljište pored nje kako bi mogli redovnički živjeti. Biskup im je udovoljio (darovnica se čuva u arhivu dubrovačkoga samostana) i pustio ih da same izaberu pravila po kojima će živjeti.⁸ Nakon dvanest godina te su žene prihvatile dominikansku regulu, a 1562. Kongregacija je, pod vikarom Dominikom Getaldićem, dala dominikansko odijelo svima koje su tražile. Dubrovački dominikanci preuzeli su brigu o tim sestrama, ali je vikar obično zaduživao

Kućica sestara.

⁵ kamik=kamen, tuđoj=tuda; pasovali=prolazili; navigali=plovili; hitila=bacila; garbinada=najjače nemirno more; gončica=priča; puntini=obalni rtovi; garli=grli; fameja=obitelj; buški=šume; živo=mazge i muli; tunje, vorše=ribarske sprave; grebon=grobom; barž=možda; cukar=šećer; pari=čini se; digod=ponekad; kasila=ljesa; meju=među; botima=valovima.

⁶ O. A. MIŠKOV, Dalmatinska Kongregacija Svetih Anđela Čuvara, 5-6.

⁷ Serafin CERVA-CRIJEVIĆ, Monumenta Congregationis S. Dominici de Ragusio Ordinis Fratrum Praedicatorum, rukopis u dominikanskoj knjižnici u Dubrovniku, a prijevodi dijelova koji se odnose na Ston nalaze se u arhivu korčulanskoga samostana Kongregacije sv. anđela čuvara. Vidi također: S. KRASIĆ, „Dominikanci. Povijest Reda u hrvatskim krajevima, 134—135.

⁸ Isto, 91.-92.

svjetovnoga svećenika da upravlja zajednicom, a sebi je pridržao izbor starješice. Zajednica je, čini se, dobro napredovala i bila gorljiva u redovničkome životu, ali se to nakon stotinjak godina promijenilo. Godine 1689. biskup Karlo Olantes, također dominikanac, na neki se način odrekao tih sestara zbog toga što je prosuđivao da se kod njih izgubila prvotna gorljivost. Od tada su bile pod izravnom biskupovom vlašću.⁹

Vidjeli smo da o. Miškov nije uopće uzeo u obzir dominikanske trećoredice u Stonu kada je snovao reformu dalmatinskih dominikanskih trećoredica i osnivanje nove Kongregacije. Vjerojatno je to bio glavni razlog zašto ih je posjetio tek 1918. godine, od 21. do 22. lipnja. Miškov konstatira da su te sestre “sada bez habita, samo im je oznakom biela suknja, crni ogrtač i biela marama, a žive po nekome pravilniku što im je biskup naložio”.¹⁰ Upravitelj sestrama obično je župnik, žive skromno i svatko ih hvali zbog uzorna vladanja. Kada je Miškov posjetio sestre, bilo ih je samo četiri. Dvadesetsedmogodišnja Marija Šutalo iz Bjelovice (Hercegovina) sama je naučila čitati i pisati te je bila i starješica. Druge tri su bile nepismene starice, a bila je i jedna postulantica, 24 godine stara. Bavile su se uzgojem stoke, obrađivale su dva vinograda, imale su nešto šume i kuću u Stonu pored franjevačkoga samostana. Umjesto časoslova molile su po jedan dio krunice ujutro, na podne i navečer. Na pola puta između njihove kuće i Stona bila je kuća franjevačkih sestara o kojima ni župnik ni biskup nisu imali puno dobrih riječi. Ta će franjevačka zajednica ući u neke buduće planove korčulanskih sestara dominikanka.

Sestre u Stonu izrazile su želju da se priključe Kongregaciji sv. Anđela čuvara i da dobiju sestarski habit. O. Miškov im je samo obećao da će tu želju preporučiti Vrhovnome vijeću u Korčuli, kao i to da će ih vrhovna nadstojnica posjetiti.

Čini se da je pitanje stonskih trećoredica zamrlo do 1932. godine. U travnju te godine starješica Marija Šutalo zamolila je stonskoga

Spavaća soba.

nadžupnika don Peru Obuljena da zapisnički zavede njihovu želju da se priključe korčulanskim sestrama dominikankama kako bi se mogle bolje brinuti za svoje spasenje. Ujedno je molila da se djevojčica iz Sarajeva primi u njihov samostan.¹¹ Župnik je zapisnik poslao dubrovačkomu biskupu uz preporuku da se udovolji molbi stonskih trećoredica.¹² Biskup je prosljedio molbu Vrhovnomu vijeću Kongregacije sv. Anđela čuvara uz napomenu da želi da se to sjedinjenje provede.¹³ Vrhovno je vijeće odgovorilo biskupu negativno navodeći da stonske sestre “ne razume redovništva”.¹⁴ Naime, koliko su korčulanske sestre znale, stonske nisu bile voljne obaviti novicijata niti su zamišljale mogućnost premještaja iz Stona te nije dopustivo da primaju nove kandidatice.¹⁵ No stonske su sestre ponovno dale zapisničku izjavu stonskomu župniku kojom prihvaćaju sva tri uvjeta Vrhovnoga vijeća: voljne su primiti nova pravila, obaviti novicijat i ne primiti nove kandidatice.¹⁶ Tu je izjavu dubrovački biskup ponovno dostavio sestrama u Korčuli uz molbu da se ujedinjenje obavi.¹⁷

Vrhovno vijeće Kongregacije raspravljalo je 2. travnja 1933. godine o njihovu primanju u

¹¹ Nadžupni ured Ston, br. 59, Ston 12 travnja 1932.

¹² Nadžupni ured Ston, br. 59, Ston 12 travnja 1932.

¹³ Biskupski ordinarijat Dubrovnik, br. 562, Dubrovnik 15. travnja 1932.

¹⁴ Vrhovno vijeće Biskupskom ordinarijatu, br. 10, Korčula 29. svibnja 1932. Sestre pogrešno navode broj biskupova dopisa kao 60562, misleći daje prva znamenka 6 umjesto 0.

¹⁵ Isto. KSSAČ 1922.-1942., nadnevak 2. travnja 1933.

¹⁶ Zapisnik br. 78, Ston, 14. lipnja 1932.

¹⁷ Biskupski ordinarijat Dubrovnik Vrhovnom nadstojništvu, br. 856/32, Dubrovnik 11. lipnja 1932.

⁹ Isto, 93.

¹⁰ AKK, Visitatio canonica Congregationis Sororum ..., Ston 21-22 lipnja, 1918.

Kongregaciju.¹⁸ U arhivu ne nalazim odgovora na biskupovo poticanje, ali je očito da Vrhovno vijeće nije pristalo na biskupovu molbu, čak ni uz otklonjenje svih zapreka koje je istaknulo Vijeće. U zapisniku spomenute sjednice Vrhovnoga vijeća i u samostanskoj kronici nalazimo druge zanimljive pojedinosti koje ujedno mogu pomoći osvjetljavanju problema.¹⁹ Vrhovno vijeće nije bilo oduševljeno time što stonske sestre, zbog položaja kuće na brdu udaljeno od grada, ne bi mogle svaki dan prisustvovati sv. misi. Stoga je Vrhovno vijeće (zapravo samo č. m. Anđela Milinković, s. Česlava Andreis i s. Dominika Berković) razmišljalo u smjeru nastojanja da se nagovore i sestre franjevke da se sjedine s dominikankama u Korčuli. Č. majka je, čini se, sugerirala sestri starješici u Stonu da nagovori franjevačke trećoredice da se i one pridruže korčulanskim dominikankama jer one imaju kuću u gradu (nije jasno je li riječ o onoj zajednici franjevaka koju lokalni župnik i biskup nisu preporučivali, iako je to vjerojatno). Tako bi se, objašnjava se u kronici, sestre mogle baviti uzdržavanjem stoke na brdu poslije sudjelovanja na misi i pričesti. U zapisniku sjednice Vrhovnoga vijeća jasno je naznačeno da se samo pod tim uvjetom stonske sestre dominikanke mogu združiti s dominikankama Sv. Anđela čuvara. Kako se franjevke nisu htjele pridružiti dominikankama, od ujedinjenja stonskih sestara s

korčulanskima također nije bilo ništa.

Bilo bi neobično i neočekivano da biskup Carević nije razgovarao sa sestrama o problemu stonskih sestara prilikom svojih brojnih posjeta korčulanskoj zajednici. Uistinu, č. m. Anđela Milinković pisala je u lipnju 1933., dakle točno godinu dana nakon posljednjega poznatog pisma, biskupu Careviću kao odgovor na njegove usmene poticaje prilikom boravka u Korčuli.²⁰ Majka je biskupu iznijela iste razloge za odbijanje molbe stonskih sestara koji su zapisani u samostanskoj kronici. No iznijela je također nešto drukčiju priču o franjevačkim trećoredicama u Stonu. Biskupu je, naime, pisala da su stonske dominikanke molile da i franjevke budu primljene u Kongregaciju. U svakom slučaju, č. majka je prebacila lopticu biskupu da on riješi pitanje franjevaka.²¹

Biskup nije odustajao, nego je ponovno 1938., preko stonskoga nadžupnika don Lovre Totića, pisao novoj č. majci (Česlavi Andreis) da je biskupova, kao i stonskih sestara, želja da se pridruže Kongregaciji. Iz toga pisma također saznajemo da su se franjevačke trećoredice pridružile sestrama na Dančama u Dubrovniku. Nadžupnik je sugerirao sestrama da preuzmu kuću u Stonu, koja je tada iznajmljivana, te se posvete odgoju djevojaka i pjevanju u crkvi.²² Vrhovno je vijeće 1939. ponovno odbilo tu molbu.²³

Podrumske prostorije.

18 AKK, Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 2. travnja 1933.

19 AKK, Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 2. travnja 1933.; KSSAC 1922.-1942., nadnevak 2. travnja 1933.

20 Vrhovno nadstojništvo Biskupskom ordinarijatu, br. 16, Korčula 13. lipnja 1933.

21 Isto.

22 Isto.

23 AKK, Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 14. ožujka 1939.

Došao je Drugi svjetski rat koji je donio nove brige, što sve nije pogodovalo ideji ujedinjenja. No odmah nakon rata stonske su sestre ponovno molile sestre u Korčuli da ih se primi u Kongregaciju. Vrhovno je vijeće to ponovno odbilo čekajući bolja vremena kada bi netko iz Korčule mogao razgovarati sa sestrama u Stonu o mogućnosti njihova doseljenja u Korčulu i prodaje imanja u Stonu.²⁴

Petnaestak godina nakon rata stonski župnik i dekan Anto Dračevac obratio se upravi sestara dominikanka u Korčuli s molbom da prime nećakinju jedne stonske sestre kao kandidatice budući da stonska zajednica dominikanskih trećoredica nije mogla primiti nove kandidatice. Župnik je zamislio da bi se ta djevojka nakon novicijata vratila u stonski samostan, a time bi i taj samostan pomalo postajao sastavnim dijelom Kongregacije dominikanka.²⁵ Sestre su odgovorile da ne mogu primiti djevojku ako bi uvjet bio da se vrati u Ston, nego samo ako se želi priključiti korčulanskoj Kongregaciji.²⁶

To nije bio kraj te priče jer tim novim otklonom vrhovne uprave nije prestalo zanimanje stonskih sestara za pristup Kongregaciji sv. Anđela čuvara. U nedatiranu pismu, vjerojatno iz rujna 1970., stonski župnik don Josip Brešković pisao je vrhovnomu nadstojništvu sestara dominikanka u ime starješice stonskih dominikanka s. Hozane Šutalo, "budući [da] je nepismena".²⁷ Slijedeći zahtjeve Crkve dubrovački biskup Severin Pernek tražio je od stonskih sestara da se žurno pridruže nekoj od postojećih kongregacija sestara. Kako je s. Hozana već prije dvije godine ponovno pokrenula ideju pridružanja sestara dominikankama u Korčuli, župnik je podsjetio vrhovnu upravu da bi trebalo odgovoriti stonskim sestrama. Nova č. m. Manes Karninčić odgovorila je u ime vrhovne uprave sljedeće:

Problem časnih sestara u Stonu predložen nam je ima već mnogo godina. U posljednje vrijeme

*ponovno ga je pokrenula č. s. Hozana Šutalo, starješica samostana u Stonu. Obećala sam da će netko doći da razvidi situaciju. No, uz najbolju volju nisam uspjela poslati nikoga. Nastupili su naime i u našoj Kongregaciji veoma teški problemi, a najviše obzirom na pomanjkanje personala. Morat ću neke naše filijale zatvoriti radi malog broja sestara. Meni i cijelom Vijeću je doista žao da ne možemo ništa učiniti za te sestre, a poznato nam je kako su u godinama i u ne mogućnosti da dalje uzdržavaju kuću i imanje. Velečasni, molim Vas lijepo da nas ispričate kod sestara i da im opišete naše stanje i rečete da na nas ne računaju, jer nam je nemoguće udovoljiti njihovoj molbi. Neka slobodno zamole koju drugu Kongregaciju ili Red, da im dođu ususret i prihvate njihove uvjete. Ne radi se o tome da mi ne bismo te sestre dodvorili, nego nismo u mogućnosti otvoriti na njihovom imanju svoju filijalu, a one opet nisu voljne prodati sve to, zato nam je nemoguće sklopiti s njima neki ugovor.*²⁸

Č. majka se uistinu tada borila s vrlo teškim problemima u Kongregaciji vezanima za odlaske sestara u Kanadi i napetosti među sestrama.

Ruševina bivše kuhinje.

24 AKK, Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 29. prosinca 1947.

25 AKK, br. 483/61, dopis br. 41/61, 8. studenoga 1961.

26 AKK, br. 484/61, dopis br. 46/61, 19. studenoga 1961.

27 AKK, br. 590/70.

28 AKK, br. 591/70, dopis br. 49/70, 12. rujna 1970.

Ipak je novoizabrana č. majka Marija Kulonja sa starješicom korčulanskoga samostana, s. Gabrijelom Batistić, posjetila sestre u Stonu 1972. godine.²⁹ Tada su u Stonu bile samo još dvije sestre. Kroničarka korčulanskoga samostana završava izvješće o tome pohodu Stonu sljedećim riječima: *“Ovo nije prvi put, što ove sestre mole da se združe s nama, ali kako sve to nama ne odgovara, vrhovno Vijeće nije pristalo na to.”*³⁰ Slučaj stonskih sestara ponovno je početkom 1973. došao na Vrhovno vijeće. Iz zapisa je jasno da je stvar urgentna jer stonske sestre *“osjećaju da neće moći dugo živjeti, zato i ovaj put mole, da im se pomogne”*.³¹ Vijećnice su zaključile da bi *“zbog milosrđa i ljubavi Božje”* htjele pomoći, iako nemaju interesa za Ston, ali bi trebalo sastaviti ugovor. Stoga sestre u Stonu treba pitati *“da točno navedu što imaju i što zapravo žele od nas”*.³² Č. m. Marija Kulonja prenijela je sestrama u Stonu da Vrhovno vijeće ne zna točno što stonske sestre traže te moli da se očituju u pisanu obliku.³³ Stonske dominikanske trećoredice pisale su, čini se, upravi Kongregacije sv. Anđela čuvara da ih sestre iz Korčule posjete jer je s. Konstanca Kralj bila poslana *“da ostane s tim primitivnim sestrama 15 dana”*.³⁴ U proljeće 1975. godine devet sestara iz Korčule posjetilo je dvije sestre u Stonu. Bilo je to na obostrano zadovoljstvo i veselje.³⁵

Ponovno smo pred dvogodišnjom šutnjom dokumenta o stonskim sestrama. Koncem 1977. hrvatski dominikanac s boravištem u Rimu, o. Stjepan Krasić, zbog nekih je razloga spominjao provincijalu o. Eugenu Bižaci kuću sestara u Stonu, o čemu je provincijal pitao č. m. Mariju Kulonja. U pismu provincijalu č. majka piše da se sestra koja je bila poslana sestrama u Ston ubrzo vratila što bi značilo da nije bila poslana

29 KSSAČ, nadnevak, 2. ožujka 1972.

30 Isto.

31 Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 16.-19. siječnja 1973.

32 Isto.

33 Vrhovno starješinstvo sestrama u Stonu, br. 20/73, Korčula 1. veljače 1973.

34 Knjiga Vrhovnoga vijeća, sjednica 24.-25. kolovoza u Splitu.

35 KSSAČ, nadnevak, 31. ožujka 1975.

Cisterna.

samo na 15 dana. Č. majka također je objasnila provincijalu da Kongregacija ne može preuzeti te dvije sestre i njihovo imanje budući da ne zna čime bi se sestre tamo bavile.³⁶ U istome je smislu č. majka pisala i o. Krasiću.³⁷ Nejasno je zašto vijećnice nisu preuzele imovinu stonskih sestara kao protuuslugu za dohranjivanje sestara do smrti jer su sestre relativno često ulazile u takve aranžmane.

Godinu dana kasnije s. Imelda je umrla te je u samostanu ostala samo s. Hozana. Pet sestara iz Korčule bilo je na sprovodu stonske dominikanke.³⁸ Nakon šest godina umrla je i s. Hozana Šutalo. Na sprovodu su joj bile tri korčulanske sestre dominikanke, s č. m. Imeldom Cindrić na čelu,³⁹ ali ni s. Hozana, kao ni njezine prethodnice, nisu dočekale ujedinjenje s Kongregacijom dominikanka Sv. Anđela čuvara.

Koliko sam mogao ustanoviti, to je posljednja informacija koja je ostala u arhivu o stonskim

36 Dopis o. provincijalu br. 96/77 od 16. studenoga 1977.

37 AKK, br. 1433/77 osobno pismo od 17. studenoga 1977.

38 KSSAČ, nadnevak, 8. lipnja 1978.

39 KSSAČ, nadnevak 28. veljače 1984.

sestrama. Nema obavijesti o tome što se dogodilo s imanjem koje su stonske sestre dominikanke posjedovale.

U zaključku treba spomenuti da se u Kongregaciji dominikanka prenosi predaja da stonske sestre nisu mogle ili htjele pristati na to da se potpuno uključe u Kongregaciju, što bi podrazumijevalo prolazak kroz novicijat te podložnost mogućim premještajima.

Ovo me pitanje golicalo dugo vremena i stalno sam tražio neki podatak više, Tako sam otkrio da su „u drugoj polovici 16. stoljeća nekoliko košnica za pčele imale trećoredkinje pustinjačkog stana na brijegu uz crkvicu Sv. Mihajla kraj Stona i iz njih su vadile mnogo meda. Pčele su tu, vjerojatno i onda imale za pašu dosta vrijesa“.⁴⁰

U knjizi Vinicija B. Lupisa *Sakralna baština Stona i okolice*⁴¹ na str. 33 donosi se akt osnivanja samostana sestara dominikanki trećeg reda na Mihajlu 23. travnja 1562. godine. Nadalje na str. 34 - 35 podastrte su fotografije sestara dominikanki trećeg reda na Mihajlu iz 1930. godine (kronika dominikanskog samostana u Dubrovniku), dok se na str. 84 donosi da su „Trećoredkinje sv. Dominika sa sv. Mihajla 3. veljače 1941. godine zatražile su od hrvatskog bana gradnju novog smostana i konzerviranje samostanske crkve“, ali ta njihova želja ostala je zabilježena samo u jednom dopisu župe sv. Vlaha, koja je skrbila o samostanu.

* * *

Odmah do kuće trećoredkinja je posebno zanimljivo zdanje ranokršćanske kulture crkva sv. Mihajla – Mihovila iz VIII. vijeka, podignuta na uzvisini (kota 98), građena u hrvatsko – bizantinskom slogu. Glavica sv. Mihajla bijaše sijelo kneževog dvora, ozidana dvostrukim tvrdim zidom.

U Stonskoj župi postojala su dva muška samostana: franjevački u Stonu (1347. – 1930.) i

⁴⁰ Cvito FISKOVIĆ, Prilog poznavanju ishrane XVI. i XVII. stoljeća u Dalmaciji, str. 134. ADRIAS Zavoda znanstveni i umjetnički rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Splitu, svezak 1, Split 1897.

⁴¹ Matica Hrvatska Ston, 2000.

Cijeli sklop sa crkvicom sv. Mihovila (desno).

dominikanski u Brocama uz crkvu Gospe Nuncijate, kasnije Gospe od Rozarija iz 17. stoljeća (danas ne postoji), te ženski samostani: sv. Kuzme i Damjana (franjevke) i uz crkvu sv. Mihajla (trećoredkinje sv. Dominika). Danas su u župi samo sestre Bezgriješnog začeca III. reda sv. Frana, a drže dvije kuće u sv. Kuzme i Damjana i u franjevačkom samostanu sv. Nikole.

A kako sam u svom pohodu doživio ovo mjesto donosim vam iz svoje knjige *Pelješac – Putopis I*.

Prošlo je podne, sunce prži, a ja se penjem uskim puteljkom do crkve sv. Mihovila – Mihajla. Ubraja se u južnodalmatinski tip trotravejale s kupolom, kao najvažniji spomenik rane romanike srednjovjekovnog Stona iz 11. stoljeća. Vidim da je zadnji put netko čuo moj uzdah: „treba uvesti malo reda, očistiti i ove vrijedne klesane kamene spremite“. Bjelovučić donosi u svezu crkvicu i kralja Tomislava. Otkud je priču izvukao ne znam, ali zvuči zanimljivo: „Osobito zadovoljstvo bijaše na poluotoku Ratu, a pogotovo u starodrevnom gradu Stonu u početku desetog vijeka, kad ga posjeti hrvatski kralj Tomislav, kojem krsno ime bijaše Mihovil. On dade na uspomenu svoje pobjede sagraditi u slavnom gradu Stonu crkvicu u čast sv. Mihovila, u kojoj slikar naslika kralja Mihovila – Tomislava sa crkvicom u ruci, kao njenog utemeljitelja. Crkva kralja Mihovila Tomislava sva je urešena starohrvatskom ornamentikom: tročlanim pletencem, zavijačima, ukutnicama, golubicama, tačkama jer je starohrvatska umjetnost cvala najviše od devetog

Groblje sestara.

do konca jedanaestog vijeka, do pada neodvisne hrvatske države. Kralj je Tomislav bio glavom u Stonu, kad je pobjedivši junački neprijatelje kod Siponta, posjetio glasoviti grad Ston, koji je još

za Rimljana bio čuven na daleko. U Stonu je bilo ogromno veselje i na svemu poluotoku, što ih je njihov kralj posjetio”.

Slobodno mogu zaviriti u zgrade gdje su časne sestre živjele pustinjačkim životom. Male prostorije još su očuvane, kreveti, stolice i klupe, dok je kuhinja već u ruševini. Konoba puna raznih stvari: bačve, muškadur, škrinja, boce... Očito nisu bile bogate i život im je bio težak. Svojevremeno su bile odlučile priključiti se časnim sestrama dominikankama u Korčuli, ali za to su se trebale podvrci zavjetima kao i druge sestre. U prijepisci koja se čuva u Arhivu časnih sestara u Korčuli, može se doznati nešto više pojedinosti. Ostale su svoje do kraja i u vječnom počivalištu – grobu, kojeg su podignule uz crkvu sv. Mihovila.

BIJELE DUMNE U STONU

Bijele Duvne u Stonu su bile divni svjedoci Kristova kraljevstva, šteta što ih više nema. Došle su umne i mudre, a siromašne nestale. Zadnja se zvala s. Ozana! Imam i fotku s njom i mojom mamom, u naručju sam držao kćer Saru.

Na brežuljku (sv. Mihajla/Mihovila kod Stona) s nekoliko maslina, ovaca i koza, s crkvicom i zvonikom koji se javljao za Pozdrav Mariji ili tjerao tmurne oblake s tučom i gromom, živjele su „bijeje dumne.“ U mom djetinjstvu bilo ih je tri, pa dvije, Hosana ostade zadnja. Našle su one bile i svoje nasljednice, ali onima koji odlučivahu, završene škole i novicijat postadoše uvjet. Bez škole nema ni Reda. One pak druge, sa školom, imahu prevelike potpetice za penjati se na brežuljak... 300 godina stari Red se tako ugasio. Ubrzo je požar, od groma dakako (jer nikoga nije bilo tko bi zvonio), uništio stogodišnje masline, staje i kuću-samostan.

Bez škole i naobrazbe, bez sjaja i bogatstva stvari, časna Hosana svjedočila je, živjela i odživjela Krista Gospodina. Divno je što smo imali sveticu među nama kojoj nisu trebali nikakvi dokazi. Mislim da je naglasak na tomu, treba uvijek gledati na bitne stvari - srce okrenuto Gospodinu!

Čak smo iz usta našeg školskog učitelja, koji se pjenio u bijesu da nam evolucijom pokaže i dokaže kako Boga nema, znali čuti (u zavjetrinama njegovih bura), da ako Boga ima onda je to onaj u kojeg vjeruje časna Hosana.

Makar ona o svojoj vjeri nije nikad govorila. Bila je jednostavna, posve jednostavna. Ništa više. Ni manje. Kao Onaj, koji sakriven u Hostiji, izgleda da ne čini ništa. U savršenoj šutnji i savršenoj strpljivosti.

Mario Essert

Dr. M. Essert sa svojom mamom i kćerkicom Sarom u posjeti s. Ozani.

DRAGUTIN OSREDEK

22. kolovoza 1953. – 14. svibnja 2020.

– brat s. Ivanke –

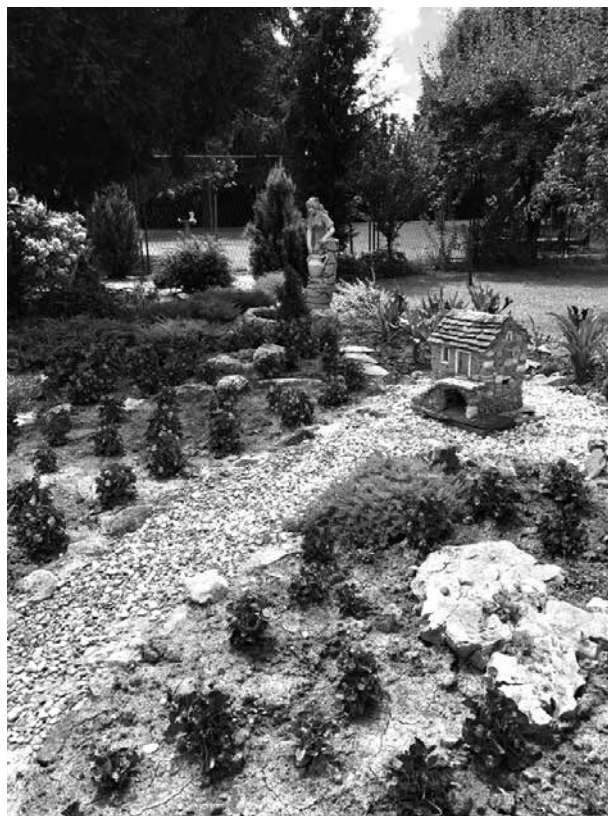

Nakon kratke i teške bolesti predao je iznenada svoju plemenitu dušu Gospodarstvu života u četvrtak 14. svibnja 2020. u bolnici Rebro u Zagrebu, u 67. godini života, Dragutin Osredek, brat naše s. Ivanke. Rođen je 1953. od oca Antuna i majke Štefanije rođ. Gređelj.

Bio je drag i radišan čovjek. Od milja su ga zvali *Dragec*. Živio je u rodnoj kući u Cargovcu s majkom, a kad je ona umrla ostao je sam. Nije se predao malodušnosti nego je uzeo život u svoje ruke. Ubrzo je naučio i kuhati, prati, peglati, kao prava domaćica. Tko bi god došao u njegovu kuću mogao je primijetiti kako je sve na svome mjestu, uredno složeno i čisto. Nije se trebao bojati kako će primiti i poslužiti goste. Svi su se u njegovoj kući osjećali dobrodošli, a ukusno pripremljena hrana bila je dokaz njegova svestranog umijeća. Posebna mu je strast bila uređivanje cvjetnjaka oko kuće. Oči slučajnog ili namjernog prolaznika mogle su uživati i odmarati se na pažljivom rasporedu svakog cvijeta. Upravo je taj izbor cvijeća odavao Draginu pedantnost i brižnost. Tu nije smjelo biti niti jedne travke. Svaki njegov rad odražavao je plemenitost jednog čovjeka koji voli ljude i prirodu i sve što je stvoreno. No, nije Drago uređivao samo svoj cvjetnjak i vrt. Imale smo sreću mi sestre, da je svake godine dolazio u proljeće sa svojim nećacima pomoći prirediti naš vrt za sadnice koje bi donijeli sa sobom, gotove za presađivanje. Ujedno bi postavili sve za navodnjavanje kap po kap. Tako je bilo i ove godine. Sve je to bilo urađeno brzo, tiho i stručno.

Drago je svoju ljubav prema cvjetnjaku prenio i u naš vrt, što plijeni poglede svih prolaznika. Svaki kamenčić, svaki cvijet treba biti na svome mjestu. Zbog svega toga imamo razloga biti tužni što je tako brzo otišao od nas.

Prošle godine je počeo pobolijevati, ali nitko nije slutio da bi to mogao biti početak njegova

skorog kraja. Ipak, slutnja je počela biti sve očitija. Poslušno je prihvatio liječenje i redovito slijedio liječničke upute. Tako je bilo i toga četvrtka, 14. svibnja, kad je primljen u bolnicu Rebro na redovite terapije. Šokantno je bilo za njegovu sestru Ivanku, kao i za sve ostale kad je, samo nakon par sati, javljeno iz bolnice da je Drago preminuo.

Neka Bog utješi njegove najbliže, a njega neka primi u svoj lijepi raj.

s. Slavka Sente

Sprovod

Sprovod je bio u subotu 16. svibnja na mjesnom groblju u Vidovcu. Sprovođenje je obrede vodio mjesni župnik vlč. Branko Švogor. Sudjelovali su također kapucini p. Mirko Kemiveš i p. Joža Vizjak. Zatim, p. Mato Bošnjak, dominikanac, vlč. Ivan Filipčić, župnik župe Krista Kralja iz Zagreba, prof. Vladimir Dugalić, dekan KBF u Đakovu.

P. Joža Vizjak, inače pokojnikov bratić, u svom je oproštajnom govoru naglasio kako su „pokojnog Drageca svi poznavali po dobroti i jednostavnosti. Volio je zemlju, obrađivao je, uređivao pažljivo oko svoje kuće, vrlo je spretno uredio vrt i cvijeće oko kuće. Svatko tko je prolazio pored njegove kuće mogao se uvjeriti kako je svaka vrsta cvijeća posebno njegovana, svaka na svom mjestu. Vjerujemo da je našeg dragog Drageca sada Gospodin primio k sebi, gdje će uživati puninu radosti i života.

Sestre i braćo, - nastavio je p. Joža, - ovdje smo da bismo se oprostili od našega pokojnoga Drageca, kako smo ga od milja zvali. Čuli smo evanđelje koje često čitamo na sprovodima, a

ovih dana smo ga čitali i na misama. Ali sada je posebno lijepo čuti ove utješne Isusove riječi: *Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti*. Tko nije izmoren i opterećen, osobito u ovo vrijeme pandemije! Svi smo pomalo zbunjene, a i inače, ljudski je život pun slabosti, patnja, problema, bolesti i na kraju, evo, smrt s kojom se svi moramo jednom susresti. Sve nas to pomalo opterećuje, sve nas to često muči. Zato su ove riječi Isusove toliko lijepe i utješne da ih uvijek iznova volimo slušati. On je nosio svoj teški križ, a s njim je nosio i sve mučne i teške trenutke našega života. Podnio je gorku smrt na križu. I sada nas zove k sebi, želi nas odmoriti, želi nam dati snage za naš životni hod. Vjerujemo da se to dogodilo i s našim bratom Dragecom. Gospodin mu je davao snage tijekom života i sada ga je pozvao da u njemu nađe trajni odmor i mir. Dragec se trudio da živi istinski kršćanski život. Svi ga znamo kao dobrog i dragog čovjeka. Zato se nadamo da će sada, kad se preselio s ovoga svijeta, uživati puninu radosti vječnoga života, gdje nas Gospodin sve jednom čeka, gdje prestaje svaki umor, bolest i bilo koja druga teškoća. Stoga sada, puni vjere, u velikoj ljubavi izručujemo brata Drageca u svete i milosrdne ruke Božje. Ako je preostala u njemu kakva ljudska slabost, zato smo upravo ovdje da se za njega molimo. Neka Gospodin, koji je pun ljubavi i milosrđa, usliši naše molitve i primi Drageca k sebi u kraljevstvo nebesko. I neka mu On bude vječna nagrada u nebu. Amen.“ – završio je o. Joža Vizjak svoj oproštajni govor ispred mrtvačnice u Vidovcu.

Misa zadušnica

Nakon sprovoda bila je misa zadušnica u župnoj crkvi sv. Vida. Misno je slavlje predvodio o. Vizjak, a propovijedao je prof. dr. Vladimir Dugalić.

On je u svojoj homiliji stavio naglasak na vjeri koja jedina daje čovjeku smisao života. Isto tako je istaknuo kako je život dar za koji smo odgovorni Darovatelju.

S tim u svezi je rekao:

„Običaj je reći nekoliko riječi nakon pročitane Riječi Božje. Danas sam prvi puta ovdje na groblju i za oko mi je zapeo jedan detalj koji nisam još nigdje do sada susreo. To je spomenik samo s jednom nogom, i tamo piše: „Čovječe, sjeti se da si već jednom nogom tu.” Podsjetilo me to na onu našu narodnu izreku da *zapravo čovjek čim se rodi, već je jednom nogom u grobu*. I s pravom si možemo postaviti pitanje, ako je tome tako, koji je uopće smisao našeg života, zašto uopće živjeti? Ima li smisla ovdje se u životu mučiti, ako nam je sudbina već unaprijed određena, ako već u trenutku rođenja, zapravo, znamo da ćemo umrijeti i završiti u grobu?

Koji je smisao života? Svaki čovjek mora si na to pitanje znati odgovoriti na neki način. Ali bih se usudio također reći da taj odgovor možemo pronaći samo u vjeri. Što nam objavljena istina, riječi Evanđelja i Isus Krist kažu?

Neka vam bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene. Budni budite! Budite pripravnici, jer u čas kad i ne mislite, Sin Čovječji dolazi (Lk 12,35). Što to zapravo znači? Opet bih se usudio reći, život je dar i odgovornost. Upravo u tom daru i odgovornosti pronalazimo svoj smisao. Zašto dar? Zašto nam je Bog dao pedeset, šezdeset, sedamdeset, osamdeset, nekome sto godina, a nekome deset, dvadeset? Neki, nažalost, nemaju ni priliku živjeti jer im se ta prilika oduzme i prije rođenja. Ali zašto nam Bog daje taj život? Zašto? Mi možemo jednu stvar koju anđeli ne mogu: čovjek može stvarati. Čovjek može nastaviti djelo stvaranja koje je Bog započeo. I zato će onaj psalam (8,5) reći: *čovjek je malo manji od Boga, a veći od anđela*. Mi možemo nešto što oni ne mogu. Možemo nastaviti Božje djelo stvaranja. Baš svaki čovjek ima priliku za svoga života nešto stvoriti, ostvariti se. Naš pokojni subrat Drago bio je poznat po tome što je radio u vrtu. Imao je prirodnih darova, ostvarivao se i to ga je ispunjalo. Bog je htio, jer nas je stvorio kao svoju djecu, da, poput Njega, budemo mali “bogovi” i da stvaramo. I zato nam daje ovaj život, da prenosimo život, da oblikujemo ovaj svijet, izgrađujemo međuljudske odnose, ali isto tako da vještinom svojih ruku stvaramo. Da kad dođemo u zajedništvo s Njim možemo reći: “Bože,

iskusio sam radost stvaranja”. Ali istovremeno, kako kaže papa Ivan Pavao II., „radom čovjek sebe ostvaruje.“ Pozvani smo kroz taj rad graditi sebe i svoju svetost, oblikovati svoju narav, rasti u dobroti, u ljubavi, u plemenitosti, u svetosti, da bismo uistinu mogli reći: “Bože, evo ja ti odgovaram na tvoj poziv, ja želim biti poput Tebe.” Zato govorimo o onom pozivu na svetost. To je ta odgovornost prema životu, da čovjek radi i na sebi, na svojoj duši, na svojoj nutrini, na svom posvećenju, da bi bio dostojan dara koji je primio i na koji je pozvan.

Jest, naš život će završiti smrću. Ali tu nije kraj. U svjetlu Kristovog uskrsnuća, mi znamo da je stvaranje čovjeka dovršeno u uskrsnuću i da ćemo i mi uskrsnuti i da je za nas pripremljena druga domovina, za one koji su se kroz ovaj život ostvarili, koji su stvarali i koji su radili na svojoj svetosti. Bog ih prima u svoje zajedništvo, u svoj mir, u svoju domovinu, gdje ćemo se ponovno susresti sa svojim milima i dragima. I zato, koliko god današnji dan bio težak, koliko god izazivao sućut, tugu, suze, mi kao vjernici jako dobro znamo: ovo je privremeni rastanak. Drago je svoju zadaću ispunio, njegov čas je došao i Bog ga je našao pripravnoga. On je sebe ostvario i zaslužio dar koji mu je pripremljen. Ljudski gledajući, žao nam je, ali živimo u vjeri i nadi da ćemo i mi za koju godinu, već kad bude naš čas, ponovno se naći i s Dragom i sa svim drugim našim milima i dragima. Zato je život veliki dar, ali i velika odgovornost, a u svojoj vjeri imamo i utjehu i nadu da ovo nije kraj nego zapravo tek početak one vječnosti na koju smo pozvani. Amen.“ – završio je prof. Dugalić svoju homiliju.

s.S.S.

SJEĆANJE NA VOLJENOG BRATA DRAGU

Dana 14. svibnja 2020. moj brat Drago predao je svoju dobru i plemenitu dušu Bogu. Rođen je 22. kolovoza 1953. godine od oca Antuna i majke Štefanije rođ. Gredelj. Peto je, od nas sedmero djece. Rasli smo svi zajedno pod sigurnim okriljem naših roditelja 'mamike' i 'tatika', kako smo ih od milja zvali. Život ih nije mazio, trebalo je tražiti težačke poslove kako bi nas mogli školovati i podići na noge, ali unatoč svemu, njihova nam je ljubav i požrtvovnost uvijek bila oslonac i zaštita.

Naš brat Drago završio je osam razreda škole; nije krenuo dalje na školovanje, jer je vidio kako je roditeljima potrebna njegova pomoć u poljoprivredi. Već je odmalena pokazivao izuzetnu radišnost i spretnost u svakom težačkom i kućnom poslu. Roditelje je morao ostaviti jedino radi vojnog roka. Ali kad se vratio iz vojske, malo nakon toga naš se dobri i brižni 'tatić' teško razbolio. Nemila ga je bolest svladala i prekinula nit njegova ovozemnog života 1975.. A bilo mu je tek 56 godina. Osim tuge za ljubljenim ocem, puno je toga ostalo nedovršeno. Najmlađi brat Božo imao je tek 12 godina. Kako sam već spomenula, život na selu u ono vrijeme nije bio lagan, a mamika krhkog zdravlja. Tako je naš dobri brat Drago, umjesto da osnuje svoju vlastitu obitelj, radije ostao trajno na pomoć mamiki. Zajedno su radili, privređivali i gradili. Može se reći da im je bilo lijepo, unatoč težini posla, vidjelo se da su sretni i zadovoljni. Ipak, nije se moglo živjeti samo od poljoprivrede, zato se Drago zaposlio u tvornici tekstila *Svilana*, a kasnije u *Parkovima* gdje je radio do

umirovljenja. Svi smo rado dolazili kod njih, jer smo tu osjećali toplinu roditeljske kuće.

Nakon mamikine smrti 1998. godine, brat Drago je ostao sam. No, nije se predao, nastavio je raditi i graditi kako samo on zna. Premda sam u kući, osjećao je da nije osamljen. Uvijek je, naime, bio okružen ljubavlju, pažnjom i blizinom nas braće i sestara, kao i šogoricâ, nećaka i nećakinje i dobrih prijatelja. Svi smo ga voljeli, i on je sve nas volio. Uzajamne nam ljubavi nikada nije nedostajalo. Kod njega se svatko osjećao lijepo i dobrodošao. To sam na poseban način ja osjetila kad sam dolazila na godišnji odmor. Uživala sam ljepotu sela, ljepotu rodnog doma, ljepotu zagorskog zraka, a povrh svega ljubav i susretljivost dobroga brata Drage. Njegovu su srdačnost i velikodušnost zapazile sve moje susestre s kojima sam mu ponekad dolazila u posjet.

Bio je samozatajan, nije o sebi puno govorio. Nikada nije gubio vrijeme, uvijek je bio s nečim zaposlen. Poznat je po cijelom kraju kao radišan i marljiv čovjek. Volio je poljoprivredu, gotovo je uživao raditi i stvarati uvijek nešto novo, bilo u kući ili oko kuće. Uživao je posebno u uređivanju cvjetnog vrta. To su prepoznali svi koji su onuda prolazili. Prepoznala je to i mjesna Općina koja mu je čak dva puta dodijelila priznanje zbog najljepše uređenog dvorišta i okoliša.

Poznajući Draginu radišnost, volju za stvaranjem, njegovu srdačnost i dobrotu, nitko od nas nije mogao zamisliti da bi se naš brat Drago

mogao ikada razboljeti, a kamo li umrijeti. A, evo, dogodilo se upravo i jedno i drugo. Zato nas je njegova iznenadna smrt jako potresla. Ne može se opisati koliko nam fali. Izgubili smo dobrog brata, ujka, strica, susjeda i dragog prijatelja.

Ipak, gledajući s vjerničkog stanovišta, znamo da ga nismo izgubili. Samo smo se tjelesno rastali. On živi u našim mislima, u našim uspomenama, u našim molitvama. Neka mu Bog bude nagrada za sve ono lijepo i dobro što je u ovozemaljskom životu sijao, gradio i sadio, kao i za dobrotu koju je najdublje usadio u sve nas koji smo ga poznavali, s njim živjeli i s njim se susretali.

Počivaj i uživaj, Drago, u Bogu i moli ga za sve nas!

Tvoja s. Ivanka

Ps. Koristim priliku da u svoje ime i u ime svoje sestre Fanike i njezine obitelji, braće Franca i Bože s njihovim obiteljima i cijele bliže i daljnje rodbine zahvalim svima koji su ispratili našega Dragu na vječni počinak: župniku Branku Švogoru, kapucinima p. Joži i p. Mirku, dominikancu p. Mati, kao i prof. Dugačiću. Hvala sestrama dominikankama, na čelu s priorom s. Marinom, te svim prijateljima, susjedima i znancima. Hvala i svima onima koji su nam, na bilo koji način, izrazili iskrenu sućut i blizinu. Zahvaljujem i bolničkom osoblju za svaku iskazanu pomoć.

I dok našega Dragu preporučamo u vaše molitve, sigurna sam da i Drago moli za sve i zahvaljuje svima.

HVALA TI, DRAGO

Upoznati osobu poput Drage Osredeka, brata s. Ivanke, to mi je bilo nešto najljepše. Uvijek sam se radovala kad bi me s. Ivanka povela kod sebe doma, imala sam osjećaj kao da idem kod svoje braće. U nezaboravnoj mi je uspomeni ostao veseli Dragin doček, široki osmijeh, velikodušno srce, sve me to ispunjalo mirom i radošću. Najprije bi nas dočekao u dvorištu punom cvijeća; nakon toga bi širom otvorio vrata kuće gdje je već bio prostrt stol i na njemu fino složene delicije razne vrste. Drago je bio veoma gostoljubiv čovjek, to se vidjelo i osjetilo u svemu, pa i u biranoj hrani koju je sam pripremio. Ugodno sam se iznenadila kad sam vidjela njegovo kuharsko umijeće, sve je bilo napravljeno s puno ljubavi i poštovanja prema nama, gostima, i naravno, prema svojoj sestri Ivanki. U njemu je odsijevao dobar duh vedrog pogleda i osmijeha. Nikad se nije tužio na kakve boljetice. Na upit kako si, Drago?- uvijek bi, smiješeći se odgovorio: „Pa, dobro sam!“ Sretna sam što sam ga upoznala. On je za mene bio svetac već ovdje na zemlji, ako smijem tako reći, djevičanski čist i pošten.

Hvala ti, Drago, na svakoj lijepoj riječi, na

svakoj čestitci za Božić, Uskrs, imendan, rođendan. To se ne zaboravlja. Tvojim je odlaskom ostala velika praznina, ali je ispunjaju drage, nezaboravne uspomene. Neka te Bog nagradi u vječnosti za sve što si učinio. Tvojim sestri Ivanki neka Bog da snage i vjere u ponovni susret s tobom. Sestri Faniki, braći Francu i Boži i njihovim obiteljima iskrena sućut!

s. Beata Zebić i njezina sestra Mira s obitelji.

ZAHVALA

Povodom smrti dragoga brata, strica, ujaka i šogora

DRAGUTINA OSREDEKA

22. kolovoza 1953. – 14. svibnja 2020.

koji je preminuo u bolnici Rebro u Zagrebu, u četvrtak 14. svibnja u 66. godini života.

Iskreno zahvaljujemo rodbini, sestrama dominikankama, prijateljima, susjedima i znancima, koji su ispratili našega dragoga brata na vječni počinak. Hvala domaćem župniku vlč. Branku Švogoru koji je vodio sprovodni obred, kao i bratiću fra Joži Vizjaku na riječima utjehe. Zahvaljujemo i prof. dr. Vladimiru Dugaliću za nadahnutu homiliju za vrijeme svete mise. Hvala i p. Mati Bošnjaku, OP, fra Mirku Kemivešu, kapucinu i vlč. Ivanu Filipčiću za njihovo sudjelovanje na sprovodnom obredu i na svetoj misi.

Srdačno zahvaljujemo liječnicima i bolničkom osoblju KBC Rebro na stručnoj i ljubaznoj pomoći.

Toplo zahvaljujemo djelatnicima dd. *Parkovi* na njihovom iskazanom prijateljstvu i blizini s našim dragim pokojnikom.

Ožalošćena obitelj:

Sestre: Fanika i Ivanka, braća: Franjo i Božidar,
šogorice: Nada, Ljubica i Milica, te nećaci i nećakinje s obiteljima.

Dobri naš Dragec, počivaj u miru u krilu Milosrdnog Oca!

(objavljeno u Regionalu, mjesnim novinama)

JOZO ZEBIĆ

1944. – 2020.

– brat s. Beate –

Hvala ti, brate Jozo, za sve

U petak 26. lipnja 2020., nakon kratke i teške bolesti, preminuo je, u 76. godini života, moj dragi brat Jozo. Rođen je 1944., u selu Gljevu, kod Sinja, treće dijete majke Šime i oca Luke Zebić. Na krštenju su mu dali ime Jozo. U ono je vrijeme brojnost članova

jedne obitelji bio ponos, tako su roditelji Jozini, nakon njega imali još šestero djece. Bilo nas je devetero. Ali, kako je ocu, iz prvog braka, nakon prerane smrti supruge, ostala malena kćerkica Iva, zajedno s njom nas je, dakle, bilo desetero. Sve nas je moja majka Šima jednako voljela, hranila, učila hodati i odgajala. I danas se s ljubavlju i s ponosom sjećam svoje brojne obitelji. Imali smo prekrasno djetinjstvo. Puna kuća molitve,

smijeha, a i plača. Bilo je i dana neimaštine, ali je uvijek prevladavalo ono što bi mater rekla: „Dico moja, danas je ovako, sutra će biti bolje.“ Tako je i bilo! Ona je vodila brigu o nama, često puta je znala i od svojih usta otkinuti samo da mi ne bi bili gladni. Otac je bio zaposlen u Splitu u jednom poduzeću. Kući je dolazio subotom i nedjeljom. Majka je vodila brigu o svemu u kući i u gospodarstvu. Kako smo odrastali tako je i nas upućivala u svaki posao da joj možemo pomoći. Jozo je bio više za kućne poslove, razumio se pomalo i u kuhanje, pa je mama mogla mirno obavljati sve druge poslove oko kuće i oko blaga.

Zanimljivo je da sam baš od brata Joze, koji je od mene bio stariji samo šest godina, i ja naučila kuhati, peglati, mijesiti kruh, čistiti, pospremati. Tako sam već sa 9 godina počela pomalo mijesiti kruh i raditi sve drugo po kući zajedno s Jozom. Zahvalna sam mu za sve. Ali, kako smo rasli i sazrijevali, tako smo se počeli osipati, odnosno odlaziti od kuće, jedan po jedan. Neki su išli u vojsku, drugi raditi u Dubrovnik. Čini mi se da im je najteže bilo kad sam ja izrazila želju za samostanom. Rekli su: „Pa ti si još dite od 14 godina, razmisli!“ Ali, moj poziv je bio moj izbor, tako da su se morali pomiriti s tom odlukom.

Premda nas je bilo puno, u skromnom življenju, ipak je otac uspio uštedjeti nešto novaca i kupio zemljište u Kaštel Sućurcu, gdje je sagradio kuću sa 4 sobe za moja 4 starija brata. To je bilo samo za početak, da se mogu okučiti, ali kad su se oženili, počeli su graditi sebi kuće, svaki za svoju obitelj, te se domalo stvorilo malo selo Zebići.

Moj brat Filip i Jozo oženili su dvije rođene sestre, Anu i Mariju Sučić. Živjeli su zajedno. Nažalost, Jozin brak nije dugo trajao. Žena mu je poginula, a on se nije više ženio. Ostao je do svoje smrti živjeti s bratom i nevistom. Ali kad

je i brat Filip umro, svu je brigu za Jozu preuzela nevesta Ana i njena djeca, pune 53. godine. Svi su ga voljeli i od milja ga zvali „strikan.“ No, nenadano ga je pohodila bolest. Teško zdravstveno stanje nije mu bilo lako prihvatiti, a jednako tako i svima nama koji smo ga poznavali uvijek vedra duha, spremna srca pomoći svakome. Nije imao svoje djece, ali Bog mu je podario dobru nevjestu i njezina dva sina, Davora i Mladena i njihove žene, Nedu i Ivanku. U njegovoj su ga nemoći pomagali i njegovali kao da im je rođeni otac. Ništa im nije bilo teško za njega učiniti. Bili su uz njega danju i noću, slušali njegove bolne jauke i pomagali mu koliko su mogli.

Nevista Ana mu je bila poput majke. Nikad nije bilo među njima povišenih tonova ili nerješivih nesuglasica. Bili su jedna složna obitelj.

Hvala joj za sve što mu je pružila. Neka joj Bog plati za sve kao i njezinoj duci, nevistama i unucima, Josipi, Filipu, Brunu i Nikolini.

Hvala svima koji su ga posjećivali za vrijeme bolesti, što je on znao itekako cijeniti. Skratili su mu vrijeme i pomogli da barem na trenutak ‘zaboravi’ na bolove.

Voljeni nikad ne umiru. Okrjepljen svetim sakramentima, preselio se 26. lipnja svome Bogu u kojeg je vjerovao i uvijek ga s poštovanjem zazivao kao pravi hodočasnik na ovoj zemlji. Najradije je hodočastio u Ludbreg, u svetište Predragcjene Krivi Kristove.

Hvala ti, dragi brate, za sve.

Tvoja Pera (s. Beata)

Sprovod Joze Zebića

Pokop dragog brata Joze bio je u ponedjeljak 29. lipnja na mjesnom groblju Gospe na Hladi u Kaštel Sućurcu. Sprovodne je obrede vodio mjesni župnik, don Ivan Delić, uz nazočnost braće dominikanaca, fr. Ćirk, a fr. Galića i fr. Gavranovića. Župnik Delić se, za vrijeme sprovodne svete mise, ukratko osvrnuo na pokojnika, a poticajne je riječe uputio svima nazočnima:

„Onda kad smo se najmanje nadali, Gospodin je pozvao pokojnoga Jozu k sebi u svoje vječno Kraljevstvo pravde, ljubavi i mira. Braćo i sestre, mi koji smo danas ovdje okupljeni pozvani smo u molitvi se sabrati i moliti za dušu pokojnoga Joze, da ga Gospodin primi u svoje Kraljevstvo. Smrt nas uvijek iznenadi i zato smo i mi svi pozvani da budemo pripravnici, jer u čas kad i ne mislimo Sin Čovječji dolazi. Budnost je poziv koji Isus upućuje uvijek iznova i govori nam “Budni budite!” Braćo i sestre, naš kršćanski put u ovome svijetu jest put budnosti i, s druge strane, svjesnosti da smo na prolaznom ovozemaljskom proputovanju prema vječnosti. “Naš život se mijenja, a ne oduzima, i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište u nebesima”, molimo u obredu sprovoda. Kao vjernici okupljeni smo ovdje jer vjerujemo da se naš život i život pokojnoga Joze nastavlja u vječnosti. Gospodin će biti sigurno milosrdan sudac. A mi koji smo ovdje, u ovome svijetu, pozvani smo da živimo upravo svoje kršćanstvo kao što ga je živio i pokojni Jozo, u povezanosti s Gospodinom kroz molitvu i svete sakramente. Zato, ako je koji grijeh

na njegovoj duši ostao, Gospodin neka mu bude milosrdan sudac, a sveti Petar kojeg danas slavimo neka mu otključa vrata raja. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine, i svjetlost vječna svjetlila njemu! Počivao u miru.

* * *

Ovom prigodom želim zahvaliti svima koji su ga s ljubavlju i poštovanjem ispratili na vječni počinak. Posebno hvala mom župniku don Ivanu Deliću koji je predvodio svetu misu i sprovodne obrede.

Velika hvala sestrama iz moje zagrebačke zajednice na čelu s č. priorom s. Katarinom Maglica. Hvala č. majci s. Jakici Vuco i svim drugim sestrama koje su došle iz Šibenika, Splita i Korčule.

Hvala braći dominikancima, p. Jozi Ćirko, p. Petru Galiću, p. Anti Gavranoviću.

Bog vas nagradio, a Jozo neka moli za sve nas s rajskih visina, gdje se i mi nadamo jednoga dana, kad se Bogu svidje, doći i biti ponovno zajedno. Zahvaljujem također svima na iskazanoj mi sućuti.

s. Beata

Izrazi sućuti

- Izraze sućuti uputili su mi, putem telefona, Božo, Franc i Nada Osredek.
- Moja iskrena sućut dragoj Beati. Budi mi hrabra i dragom Bogu sve preporučiti.

Lujza Miludanović

- Dragaa našaa Beata, povodom smrti tvoga brata, iskreno suosjećamo s tobom i tvojim najmilijima. Neka mu Bog podari vječni mir.

Tvoji Olujići

- Beata, primi moju iskrenu sućut povodom smrti brata Joze.

s. Leonija Bralić

- S tobom u duhu i molitvi za pok. brata, uz sestriinski pozdrav tvoja

s. Dolores Matić

- Dragaa našaa s. Beata
Suosjećamo s tobom i tvojom cijelom obitelji prigodom smrti voljenog ti brata Joze. Molimo

Gospodina da ga primi u kraljevstvo svoje, a onima koji tuguju za njim neka udijeli kršćansku snagu na ovozemaljskom rastanku!

Tvoje s. M. Goreti i s. Alma Milanović

- Dragaa našaa teta Beata
Preteško je izgubiti brata jer gubimo i veliki dio sebe, spone iz djetinjstva i cijeloga života.

Neka vam lijepe spone i uspomene uvijek ugriju srce i dušu, a Gospodin vam dao snage za dalje. Iskrenu i duboku sućut primite od Smilje i Branka Bajić

- Dragaa našaa č. Beata, primite našu iskrenu sućut povodom smrti Vašega dragoga brata. Viktorija s obitelji i Nadica s obitelji
- Dragaa Moja Beata
Primi iskrenu sućut. Bog neka ti da snage, a njemu vječni mir.

Pava (sestra s. Emilije)

- Dragaa Beata
Neka mu Bog podari vječni mir, a tebi dao snage da možeš to sve strpljivo podnijeti. Mole se za tebe,

Janko i Kristina s obitelji (nećak s. Emilije)

- Naše iskreno saučešće zbog smrti vašega brata. Budite jaki, nemojte previše tugovati, Bog je tako htio. Mislimo na vas,

Obitelj Antolić

- Dragaa tete Pere,
Primi našu iskrenu sućut za tvoga brata Jozu. Bog mu podario vječni pokoj.

Tvoji: stričevka Mara Mrđen s obitelji

„BLAGO KROTKIMA, JER ĆE BAŠTINITI ZEMLJU...„

(Papa Franjo, *Apostolska pobudnica RADUJTE SE I KLIČITE*, str. 50-52)

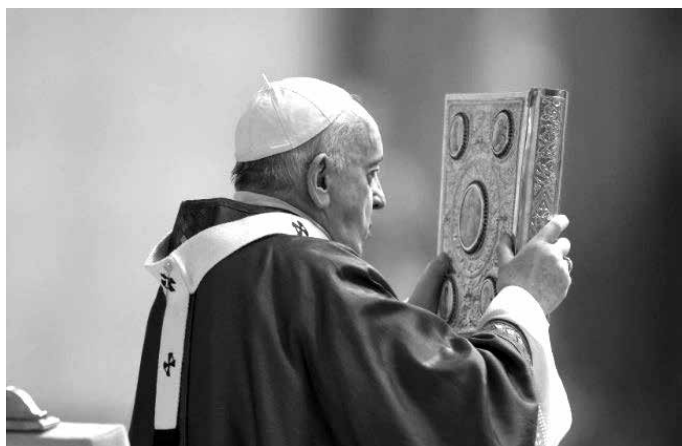
To je vrlo jak izričaj na ovome svijetu, koji je od samoga početka mjesto neprijateljstva, gdje je posvuda svađa, gdje na svakome mjestu postoji mržnja, gdje neprekidno dijelimo ljude prema njihovim stavovima, njihovim navikama, i čak prema njihovu načinu govora ili oblačenja. Uglavnom, to je kraljevstvo oholosti i ponosa, gdje svatko misli da ima pravo uzdizati se iznad drugih. No, unatoč tome što izgleda nemoguće, Isus predlaže drugačiji pristup: krotkost. To je ono što je on provodio sa svojim učenicima i što razmatramo prilikom njegova ulaska u Jeruzalem: „Evo, kralj ti tvoj dolazi, krotak, jašući na magarcu, mladetu magaričinu“ (Mt 21,5; usp. Zah 9,9).

On je rekao: „Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim“ (Mt 11,29). Ukoliko živimo u stalnom nemiru, neljubazni prema drugima, postajemo umorni i iscrpljeni. Međutim, kada gledamo na tuđu ograničenost, na njihove mane s nježnošću, a da se pri tom ne osjećamo superiorno, možemo im pomoći, a sebi uštedjeti gubljenje energije na uzaludne žalopojke. Za svetu se Tereziju iz Lisieuxa „savršena ljubav sastoji u podnošenju tuđih mana, ne čudeći se nimalo njihovim slabostima.“

Pavao spominje krotkost kao plod Duha Svetoga (usp. Gal 5,23). Predlaže, ako nas ponekad zabrinjavaju loša djela brata, da mu priđemo, kako bismo ga opomenuli, ali „u duhu blagosti“ (Gal 6,1), i podsjeća: „A ti pazi na samoga sebe, da i ti ne podlegneš napasti“ (isto). Čak i kada se brane vlastita vjera i vlastita uvjerenja, treba to činiti blago (usp. 1Pt 3,16), a čak i s neprijateljima treba postupati blago (usp. 2Tim 2,25). U Crkvi smo mnogo puta pogriješili jer nismo prihvatili ovaj poziv Božje riječi.

Krotkost je drugi izraz unutarnjeg siromaštva, onoga koji svoje povjerenje stavlja isključivo u Boga. Netko bi mogao prigovoriti: „Ako sam previše blag, mislit će da sam blesav, glup ili slab.“ Možda i bude tako, ali pustimo da to drugi misle. Bolje je biti blag, kako bi se ostvarile naše najdublje čežnje: „Oni će baštiniti zemlju,“ ili, vidjeti u svom životu ispunjenje Božjih obećanja. Jer krotki se, unatoč tome što govore okolnosti, uzdaju u Gospodina i oni koji se uzdaju u Gospodina, baštinit će zemlju i uživati veliki mir (usp. Ps 37,8,11). Istovremeno, Gospodin računa na njih: „Ali na koga svoj pogled svraćam? Na siromaha i čovjeka duha ponizna koji od moje riječi dršće“ (Iz 66,2).

Reagirati s poniznom blagošću, to je svetost.

METVICA

Priprema: Ukoliko na uputstvu na pakovanju nije drugačije naznačeno, malu žličicu biljke ili filter kesicu prelijte s 0,2 l vrele vode. Poklopite i pustite da odstoji 5 do 10 minuta. Procijedite i pijte svježe pripremljeni čaj.

Izvor: *covermagazin.com; mondo.rs; zenstvena.com i dr.*

Metvica, menta ili **nana**, u narodu poznata kao jedna od ljekovitih biljaka, pogodna je za pripremu čajeva kao i začina uz razna jela, posebno jela od mesa i od divljači. Ima ugodan miris mentola, pa otuda i nosi naziv menta. Postoji više vrsta. Pripada porodici usnatice kao i mnoge druge slične biljke kao što su: origano, majčina dušica, ružmarin, lavanda, bosiljak i druge. U Europu dolazi iz Dalekog istoka u 17. stoljeću.

Čaj od mente ima svako domaćinstvo. Ukratko rečeno, skoro da nema bolesti koju menta ne liječi. Osim u obliku čaja, metvicu možete pronaći u obliku kapsule, tinkture, eteričnog ulja i dražeja za cuclanje. Djelovanje je isto ili slično.

Metvica je od davnina korištena za liječenje prehlada i u tome je vrlo uspješna, no navest ćemo neka manje poznata djelovanja.

Naprimjer, čaj od mente djeluje umirujuće i jača živce. Ako je pomiješate s ružmarinom i matičnjakom, pojačava psihičku otpornost i liječi emotivnu nestabilnost. (Čaj pripremate tako da pomiješate istu količinu te tri biljke, pa jednu žličicu mješavine zalijete šalicom vrele vode. Pustite da odstoji 10 minuta. Pijte dnevno tri šalice, najbolje prije glavnih obroka).

Metvicom ćete otkloniti nadraženost želuca, sve probavne tegobe, vjetrove i nadutost.

Oblog od metvice umiruje osip i crvene oči.

Iako je ima mnogo vrsta, najpoznatija je “paprena” ili “japanska metvica”.

PAPRENA METVICA (*Mentha piperita*)

Biljka stvorena po mjeri čovjeka

Gotovo ni kod jedne biljke raznolikost upotrebe eteričnog ulja nije tako nadmašila čaj ili tinkturu kao kod paprene metvice. Mnoge biljke koje

koristimo u tradicionalnoj i modernoj fitoterapiji koriste se odvajkada. Povijest njihove medicinske primjene je duga, jer su ih naši davni preci susretali i otkrili u prirodi, a znanje o njihovoj upotrebi prenosilo se s koljena na koljeno. Priča o paprenoj metvici nije takva. U prirodi je ne nalazimo, osim rijetko. Ona je neplodan hibrid dviju drugih metvica - klasaste metvice (*Mentha spicata*) i vodene metvice (*Mentha aquatica*). Iako neplodna, paprena metvica agresivna je vrsta koja se širi i lako osvaja vrtove u kojima je zasađena.

Listovi paprene metvice, bogati mentolom, asocijaju na svježinu, ugodan dah, olakšano disanje i spas za bilo kakav "višak topline". Još su stari Kinezi opisali upalu kao stanje u kojem se javlja višak elementa vatre, koja je došla pročistiti određeni problem u tijelu. Poetski ili ne, danas znamo da je to djelomična istina. No, upala ima svoju manu - već poznati osjećaj vrućine na mjestu upale i bol. Nije trebalo dugo da se shvati kako je paprena metvica pravi "vatrogasac". Ako ništa drugo, onda zbog subjektivnog hlađenja na mjestu upale, i bolja je od svih metvica koje su se do tada sretale u prirodi, prije svega zbog idealna kemijskog sastava i veće razine mentola.

Otkriveno blago paprene metvice

Bogatstvo paprene metvice leži u njezinu eteričnom ulju. Gotovo ni kod jedne biljke raznolikost upotrebe eteričnog ulja nije tako nadmašila čaj ili tinkturu biljke kao kod paprene metvice. Osim što sadrži mentol, u sastavu ulja nalazi se uravnotežena smjesa drugih spojeva, poput mentona, mentil - acetata i mentofurana. To svestrano ulje koristi se kod svrbeža kože, migrene i drugih oblika glavobolje, opekline, probavnih tegoba, iritabilnog kolona te kao analgetik kod bolnih mišića i zglobova. Takvim impozantnim popisom diči se rijetko koje eterično ulje. Ulje paprene metvice klinički je najispitivanije eterično ulje i stoga se i danas, što je rijetkost među eteričnim uljima, klasificira više kao lijek, a ne samo kao puki ugodni miris u lampici.

Ljudi su toliko bili fascinirani mentolom da su nekoć htjeli postići što veću koncentraciju

mentola. Stoga su i otkrili vrstu japanska metvica (*Mentha arvensis*), iznimno bogatu mentolom, čije su ulje dodatno pročišćavali dobivajući mentol. Danas se mentol dobiva i sintetskim putem. Upravo taj čisti mentol sastojak je gelova protiv bolova i za tuširanje koji hlade. Premda znamo da je mentol analgetik, eterično ulje metvice ima uravnoteženiji kemijski sastav od čistog mentola ili ulja japanske metvice, i time je manje štetno. Menton, mentil - acetat i mentofuran, te drugi spojevi potpomažu djelovanje mentola, pogotovo ono koje je vezano uz mišićni spazama (migrena, probavne tegobe, iritabilni kolon).

Tajna ovog ulja je u znanju o njegovoj primjeni i dozi. Koristi li se **izvana**, treba znati da pretjerivanje može biti neugodno, jer osjećaj hlađenja može biti neugodan, a ulje može iritirati kožu. Koristi li se **oralnim putem**, oprez je još potrebniji, jer ulje u velikim dozama može biti toksično i iritirati sluznicu probavnog sustava.

Kad se koristi izvana, u obliku uljnih otopina ili gelova kod svrbeža kože, obično se primjenjuje u maloj količini, oko 1 do 2 posto. Tek se kod migrene koristi u većim postocima, 10 do 20 posto, razblažen u nekom biljnom ulju. Čisto ulje primjenjeno na kožu može izazvati crvenilo i neugodu. U kozmetici, poput gelova za tuširanje, nalazi se u niskom postotku, od 0,1 do 0,5 posto, ovisno o intenzitetu hlađenja koji se želi postići. Oralni oblici tog ulja moraju se davati u kapsulama, obično u dozi od 50 do čak 400 mg i više su namijenjeni liječenju, a ne laičkoj upotrebi. Veliki potrošači ovog ulja su proizvođači pasta za zube i guma za žvakanje, zbog osvježavanja daha i oralne higijene.

Prema europskoj regulativi, i to s pravom, eterično ulje paprene metvice treba izbjegavati kod malih beba jer može izazvati smetnje u disanju.

Paprena metvica u kulinarstvu

Svježi listići metvice začini su ljetnim salatama, kus - kusu te intrigantnim umacima, bilo u veganskim ili mesnim specijalitetima. Eterično ulje paprene metvice koristi se kao začini u popularnim slatkišima ("ledene kocke", "after

eight”), brojnim bombonima i sličnim slatkim proizvodima. Budite oprezni ako koristite eterično ulje kao začim - svako pretjerivanje može učiniti jela i slatkiše nejestivima.

Zaključak: Metvica ima još jača smirujuća svojstva od kamilice, a mnogi miješaju te dvije vrste čaja kako bi dobili maksimalan učinak. Najčešće se pije prije spavanja kao sredstvo protiv nesаницe. Najčešće upotrebljavani prirodni antibiotici u našem podneblju su češnjak, origano, majčina dušica, metvica, kadulja i lovor. (Preuzeto iz „Zdrav život“, str. 23, 2010.)

* * *

Metvica protiv paukova

Bez obzira na to koliko često očistite svoj dom, uvijek postoji barem jedan pauk, vreba iz nekog ugla. To je čest problem u mnogim kućama ali na sreću ima potpuno prirodno rješenje za to.

Jeste li znali da pauci ne mogu podnijeti miris metvice? Odgovor na sve vaše probleme leži u

ovom jednostavnom i jeftinom triku. Sve što je potrebno jest da u kući u malim teglama uzgajate po jednu stabljiku *Mente* (nane) ili da u uglove soba stavite malo vate natopljene sa uljem pepermintina. Ovo je najbolji proizvod za odbijanje kukaca iz vašeg doma i ne sadrži toksine kao kupovni proizvodi. Drugi način jest da nabavite ulje pepermintina, pomiješate sa vodom, stavite u sprej bocu. I onda to iskoristite u svim uglovi-ma soba, oko vrata i prozora. Time ćete stvoriti ambijent gdje će pauci i insekti bježati iz vašeg doma. Uz to vaša će kuća uvijek mirisati svježe.

N. Fazinić i s. S. Sente

RAZBIBRIGA

šale

Autobus

Šta je autobus?

- Prijevozno sredstvo koje ide deset puta brže kada za njim trčiš, nego kada se voziš u njemu.

Baka i žvaka

Sjedi nagluha baka preko puta jednog mladića u autobusu. Mladić žvače žvaku, a baka mu kaže: – Džabe ti meni pričaš sinko, ja tebe ništa ne čujem.

Sve pomiješao

- Ulazi pijanac u autobus i počinje vikati:
- Ovi naprijed svi su pederi, ovi iza svi su klošari, a ovi u sredini su seljačine! Vozač autobusa pobijesni i naglo zakoči autobus:
 - De ponovi još jednom pijanico jedna, ko su pederi, ko klošari, a ko seljačine?!
 - E, sada ne znam, kada si zakočio sve si ih pomiješao!

Slijepac i plavuše

Ušao slijepac zabunom u bar za žene i naručio sebi piće. Nakon kraćeg vremena vikne slijepac konobarici:

– Hoćeš li čuti vic o plavušama?

Bar je na trenutak utihnuo, a žena pored njega kaže:

– Prije nego ispričaš vic o plavušama, moram ti reći pet razloga zašto ga ne bi smio ispričati, pa ti razmisli.

Prvo: konobarica je plavuša.

Drugo: ja sam plavuša od 90 kg sa crnim pojasom.

Treće: do mene je plavuša koja trenira hrvanje.

Četvrto: tu iza tebe je plavuša policajka.

Peto: izbacivač je plavuša.

Priča li ti se i dalje vic o plavušama?

– Ma, jok, pa da ga moram pet puta objašnjavati!

Škola

- Tata, u tvoje vrijeme nije bilo mobitela, interneta, Googlea, računala. Što ste uopće u školi upotrebljavali?
- Mozak, sine!

Korisni savjeti

Sušenje voća za čaj

- Korica od voća prilikom sušenja zadržava mirise, vitamine, kiseline te hranjive tvari u prirodnom obliku te ju je u zimsko vrijeme najbolje koristiti kao zdravi dodatak svim vrstama čajeva.
- Vrlo je važno da prije sušenja plodove dobro operete te dobro oguljenu koru što sitnije narežete.
- Nakon što koru narežete raširite je na podlogu od papira, platna ili drveta, te sušite na prozračnoj, ali hladnoj prostoriji.
- Nakon nekoliko dana dodatno osušite i u zagrijanoj (isključenoj) pećnici, no, obavezno vrata ostavite otvorena kako bi osigurali protok kisika.

Savjeti za pripremanje zimnice

- Voće i povrće nemojte previše iskuhavati prije spremanja za zimnicu kako biste očuvali što više vrijednih sastojaka.
- Budite umjereni s dodavanjem octa, konzervansa, šećera, soli i sl.
- U vašu zimnicu dodajte začine poput vlasca, papra u zrnu, kopra, korijandra... kako bi osigurali ljekovita svojstva, ali i posebnu aromu.
- Prije zatvaranja staklenki, poklopac i rubove staklenke obavezno prebrišite alkoholom.
- Ukoliko staklenke puniti vrućim sadržajem, pod staklenke stavite vlažnu krpku kako bi se spriječilo njihovo pucanje.